ژه ئوغرافیا معلمی

فن ژه ئوغرافی یه دائر یدی کتابدن عبارتدر

کتاب اول مقدمات ژه ئوغرافیه و کتاب ثانی آسیا کتاب ثالث آفریقا کتاب رابع آمریقا کتاب خامس اوقیانوسیه کتاب سادس آوروپا قطعه‌لرینه دائر اولوب یدنجی جلدده ژه ئوغرافیای عثمانی تحریر اولنه‌جقدر .

مکتب ملکیه و حقوق مأذونلرندن

عبدالخالق مدحت

برنجی کتاب

معارف نظارت جلیله‌سنک ٥٢٧ نومرولی و ١٧ جمادی الاول سنه ٣١٦ تاریخلی رخصتنامه‌سی موجبجه طبع ایدلمشدر

استانبول

عالم مطبعه‌سی ـــ احمد احسان وشرکاسی

١٣١٤

مقدمه

ژه‌ئوغرافیایه دائر طبع وتمثیل اولنان شوائر ؛ انظار فضلاده ، تقدیرلره ؛ تحسینلره مظهر اولسون مقصدیله یاپلمامشدر . بلکه « بدایت تحصیل » مکتبی شاکرادن افندیلرینی ؛ مناسب کوروب تعلیم ایلدیکم اصول تدریسی تحریر مشکلاتندن قورتارمق ایچون تنظیم اولنمشدر . سائر صنفلرجه رغبته شایان اوله‌بیله‌جك تفصیلاتی‌قورتارمبردن آلندی . اثرخامه‌یی عنوانی زیرینه یازدیغم وجهله یدی کتابه تقسیم ایتدم . کتاب اولی مقدمات ژه‌ئوغرافیه‌یه ، کتاب ثانی‌یی آسیایه ، کتاب ثالثی افریقایه ، کتاب رابعی امریقایه ، کتاب خامسی اوسترالیایه ، کتاب سادسی آوروپایه ؛

وكتاب سابعی ممالك محروسهٔ شاهانه ژه‌ئوغرافیسنه تخصیص ایلدم. ترتیب كتابده آوروپا قطعه‌سنك تدریسنی ؛ اهمیت وكلفتی نظر ملاحظه‌یه آلنه‌رق ، شاكردانك فن ایله موانستندن صكره‌یه تعلیق و ممالك محروسه ژه‌ئوغرافیاسنی دخی بالجمله عثمانلیلرك بیلوب اونو تمامسی اقتضا ایدن علومدن بولندیغی جهتله افندیلرك سن ادراكارینه توفیق ویدنجی كتابده تحریر ایلدم. نامی بالاده مذكور مكتب خصوصی‌یه صورت فخریه‌ده ویریلان درسلره . الطاف جلیلهٔ خلافتپناهیدن متنعم اوله‌رق ملكیه وحقوق شاهانه‌لرنده اكمال معلومات ایلدیكم جهتله عاطفت جهانقیمت جهانبانینك وسیلهٔ شكرانیه‌سی اولمق اوزره باشلامش ایدم ؛ طبع ایلدیكم بواثرده اتمام عبودیت وشكران ایچون نعم الوسیله اتخاذ قلندی

همان جناب حق پادشاه عالمپناه شوکتلو افندمز حضرتلرینی نیجه موفقیات سنیه‌لریله مدی‌الدهور اریکه پیرای شرف وشان بیورسون آمین .

کواکبی‌زاده

عبدالخالق مدحت

برنجی مقاله

ژەئوغرافيانك معناسى ، تعريف وتقسيمى

فن جغرافيا : روى زمينك واحاطه ايلديكى شهرلرك احوالندن بحث ايدن علمدر. جغرافيا : اصلنده ژەئوغرافيادر. ژەئوغرافيا تعبيريده تركجه دكلدر ، يونان لساندن النمشدر. يونانجه يئوغرافى دينايور. يەئو ديمك : ارضك ديمكدر. غرافى ، غرافيندن استعاره اولنمشدركه تصوير وتحرير معناسندەدر . ايمدى يەئوغرافين ياخود ژەئوغرافى : كرۀ ارضك سطحندن ، وانك شامل اولديغى شيلرك حاللرندن بحث وتحرير ايلمك اولور . اصل معناسى بودر. فن اصطلاحنده بالاده يازيلان تعريف مشهوردر .

ارضى ايى طانيمق قدر بزجه فائدەلى برشى تصور اولنەمز . انسان او كراليەجك اولسه بيله عادتدركه اوطەسنى ، صالونى ،

صولرینی ؛ باغچه وسبزه‌لکلرینی ، بالطه‌لقلرینی حاصلی منفعتی تأمین ایده‌بیله‌جك جهتلرینی آراشدیرر . کورر ؛ بکنیر .

بنابرین کرهٔ ارض دخی ، اهمیتجه قات قات فائق اولمق اوزره بنی آدم ایچون او کبیدر . اطرافنی ، اوته‌سنی ، بریسنی طانیمق ولزوملی کوریلان بعض اشیا ومثلا بغدای هانکی جهتده یتیشیر ؛ هانکی یردن کتیردیله‌بیلیر ؛ سائر انسانلرله نه‌یولده مناسبتده بولنیلیر ؛ وبومناسبت نه‌دن ایلرو کلیر ؛ بورالرینی اوکرنمك طبیعت مصلحت ومنفعت ایجاباتندندر . شونتیجه فندن الده ایدیله‌جك فائده‌یی کوستریور . دیکر طرفدن روی زمینده کائن ، شهرلری ، اهالیسنك اخلاق ومعلوماتنی ؛ عصرلرجه مدت بقا بولان ویاخود یکیدن یاپیلان آثار مدنیتنی ، احوال طبیعیه‌یی ، جبال وانهارینی ؛ حاصلی کورلمسی ممکن اولان کافهٔ اشیایی وخواصی ، خیالاً ، تدقیقاً کوز اوکنه کتیرمش اوله‌جغزکه حقیقةً امثالسز ، نافع برخیال شوق افزادر . ژه‌ئوغرافیانك فائده‌سی بونلرله قالماز . یری کلدکجه بر چوق منافعنی صایه‌جغز .

فن ژه‌ئوغرافیا ایکی شعبه‌یه آیریلور ؛ بریسی ژه‌ئوغرافیای عمومیدر : یر اوزرنده نه‌قدر دولت ومملکت وار ایسه انلرك احوال ژه‌ئوغرافیسندن مختصراً بحث ایدر . دیکری ژه‌ئوغرافیای

خصوصیدر . بودخی ایکی قسـمه آیریلیر . برنجیسی : خاصةً بر دولتك وياخود بر قطعه‌نك احوال ژه‌ئوغرافيسنی بیلدیریر. نته‌کم ممـالك محروسـهٔ شـاهانه ژه‌ئوغرافيسی برژه‌ئوغرافیای خصوصـیدر . ایکنجیسی : بر علم مخصوصـه تعلق ایدن ، واوكره‌نلمسی ایچون الزم کوریلان معلومات ژه‌ئوغرافیه‌در [١] مثلا فن حربه دائر احوال ارضیه‌یی سوق‌الجیش ، وتعبیه نقطهٔ نظرندن تعلیم ایلیان علمه : ژه‌ئوغرافیای عسـکری واسـکی زمانلرده کچن وقایع حربیه‌یی ، وبلاد عتیقه‌یی وتفصیلاتنی نظریاتیله برابر خریطه اوزرنده کوسترن علمه ژه‌ئوغرافیای تاریخی تسمیه اولنور. بونلردن بشقه کرهٔ ارضك اجرام سماویه ایله مناسبتندن وسیاراتك هیئت وجسـامتندن ، سـطحندن بحث ایدر ایسـه ژه‌ئوغرافیای ریاضی تعبیر اولنور . طاغ وذروه‌لرندن ، اقالیم وامزجه‌سندن بحث ایدن فنه ژه‌ئوغرافیای طبیعی ، مناسـبات اقوامله وسائط مدنیه‌سندن معلومات ویرن علمه ژه‌ئوغرافیای سیاسی ، وصناعت وتجارت کبی ثروت عمومیه‌سی اساسـلرندن بسـط تفصیلات ایلیان فنه دخی ژه‌ئوغرافیای عمرانی اطلاق اولنوب شهرلرك سـکنه وادخالاتیـله اخراجاتنی تشریح ایدن علمه دخی ایستاتستیق تسمیه اولنمقده‌در .

---

[١] شـو ایکنجی معنـا حسـن وفهم وضـبط ایچون مناسـب کورلدی .

ایکنجی مقاله

کائناته برنظر

شمس وعالم شمسی ؛ سیارات ثابته ومتحرکه . قمر وصفحات قمر . پیکلر ، ذوذوائب شهاب واحجار سماویه ، حرکت سیارات . تلخیص مقاله .

کرهٔ ارض بزه غایت واسع کورینیر . حالبوکه فضاده حائز موقع اولان بونجه عالملره نظراً اك کوچك جسم وحجم اعتباریله کائناتده اهمیتی محدود اولان سیاره ارضدر . کونش ، سیارات وذوذوائب ارضله برابر مسلك شمسی تشکیل ایدرلر .

سیارات نجومه ، ذوذوائب قویروقلی کواکبه دینیر . قبهٔ سماده برچوق سیاره واردر . بر طاقمی کوزله کوریله میوب آلات رصده احتیاج مس ایتدیریر . بونلره سیارات تلسقوپیه ویا شبه سیاره نامی ویرلمکده در [۱] . سیارات مهمه دن بلا ترصد [۲] یعنی دوربینسز کوریله بیلان سیارات بیجد اولوب

---

[۱] Planètes télescopiques

[۲] ترصد : رصد ایتمك یعنی کوکده کی نجومی دوربینله سیر وتماشا ایلمك دیمکدر .

بونلردن سکز عددی اطراف شمسده دور ایدر ، حرارت وضیالرینی اندن آلیر . عطارد ، زهره ، ارض ، مریخ شمسه الك یقین اولانلریدر . [١]

دوربینسز کوریله‌میان سیاره‌لردن الك مشهورلری مشتری ، زحل ، اورانوس ، ونپتون سیاره‌لریدر [٢] . ترصدات واقعه نتیجه‌سنده عطارد ایله کونش ارەسنده بر طاقم سیاره‌لر دها کشف اولنمشسه‌ده احوال ، وماهیاتی تحقیقه محتاجدر . اسکی زمانلرده یالکز عطارد ، زهره ، مریخ ، مشتری زحل سیاره‌لری بیلیر وبونلرله کونش کرهٔ ارضك اطرافنی دولاشیر فرض اولنور ایدی . بحث مخصوصنده بو فرضك یا کلش اولدیغی ذکر ایده‌جکز .

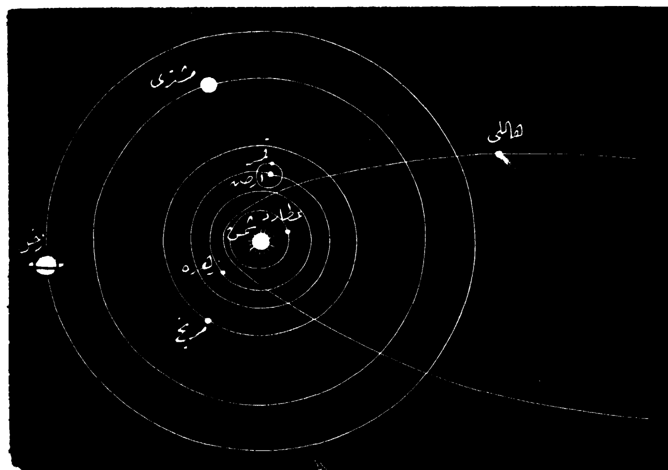
کونشه الك یقین اولان سیاره عطارددر . ارض عطارده نسبتله دها اوزاقدر . ارض دور کبیرینی بر سنه‌ده اکمال ایدر وبتون اطراف شمسده طولاشمش اولور . بو حرکته : حرکت دوریه دینلیر . کونشك اطرافنده عطارد اوچ آیده ، نپتون سیاره‌سی ١٦٥ سنه‌ده دونه‌بیلیور . کرهٔ ارضه نسبةً

---

[١] اساطیر قدیمه‌ده : عطارده تجارت آلهی وزهره‌یه‌که نجم صبحیدر ، حسن وجمال آلهه‌سی ومریخه حرب آلهه‌سی دیرلر ایدی .

[٢] اساطیر قدیمه‌ده : مشتری‌یه رئیس آلهه ، زحله زمان آلهی وژوپیترك پدری نپتونه بحر آلهی تسمیه ایدرلر ایدی .

مشتری ١٤٠٠ وکونش ١،٤٠٠،٠٠٠ دفعه بیوکدر. سیاره‌لرك محرکی یعنی دونوب دولاشدقلری دائره یوارلاق دکلدر . قطع ناقص یعنی ایکی اوجلری براز اوزون وایکی جهتدن اورته‌سی براز بصیقجه بر دائره اوزرنده واقع اولور . بنابرین اویله کونش تام اورته‌ده سیاره‌لر اطرافنده وعین بعدده اوله‌رق دونه‌مدکلری جهتله کونشدن بعضاً اوزاق وبعضاً یقین بولورلر.

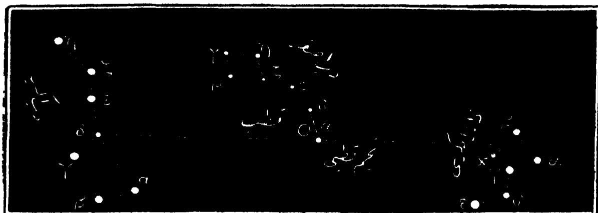
یقین اولدقلری موقعه سمت شمس وعلیا واوزاق اولدقلری موقعه سفلا دینلیر . هر سیاره‌نك بر حرکت محوریسی یعنی کندی محوری اوزرنده دوری وبر حرکت دوریسی یعنی شمس اطرافنده دور وحرکتی واردر . حرکت

محوریه ایجابندن اوله‌رق برطرفلری ضیادار اولدقجه دیکر عکسی جهتلری قرانلق اولور . نته‌کم ارض جملهٔ سیاراتدن بولندیغی جهتله یکرمی درت ساعتلك حرکت محوریه‌سی اجرا ایتدکده قسماً ضیادار اولور و مثلا برقسمی آیدینلانیر ؛ اون ایکی ساعت صکره بوضیادار اولان جهتلری دیکر بر اون ایکی ساعت ایچون قرانلق اولور .

پیکلر . — سیارات حولنده دونر طولاشیر برطاقم کوچك سیاره‌لر واردر . بوکوچك سیاره‌لره پیك تسمیه اولنور . پیك دینایور : چونکه بوسیاره شمس اطرافنده دونمیوب منسوب اولدیغی سیاره حولنده دور ایدر . ارضك پیکی قمردر . سائر سیاره‌لرك دخی بر ویا برقاچ پیکی واردر . ازان جمله زحلك سکز پیکی موجوددر . بوندنبشقه زحلك اطرافنده برنورانی حلقه واردرکه بوکا خاتم زحل تسمیه اولنور ؛ غایت مشهوردر .

نجوم . — هیئت شمسده کشفیات فنیه پك ضعیفدر . برچوق کواکب قبهٔ سمایی احاطه ایتدیکی حالده هنوز نه اولدقلری بیلنمیور . حالبوکه بونلردن برچوغی ظن اولندیغنه کوره بالذات منور جسملردر . برچوق پیکلره صاحبدرلر . پارلاق شعله‌لر ویردکلری کوریلیر . بعدیت مسافه ایله برابر

یقینده بوىلرده کشف اولەجقدر . نجوم معلومه ارەسنده موقع واهمیت اعتباریله ایستدکاریمزی بوله بیلمك ایچون برر شکل ؛ واسم ترتیب اولنمشدر . بوشکللره برج تسمیه اولنور . هر برجده برقاچ کوکب واردر . اسامئ بروج حیوانات اسملرندن آلنمشدر . یرلرینی دکشدیرمکله برابر هروقت افق مرئیده مشاهده اولندقلری ایچون برجلری تشکیل ایدن سیارانه سیارات ثابته نامی ویرلمشدر . تللسقوبله شمدیلك کوریله بیلان بروج یوزی متجاوزدر . مهملرندن برقاچنی شوراده ذکر ایدییورز . هرکون کوزله کوریلیر وسماده طانیلیر .

غایت براق برلیجەده اچیق بریرده و صول طرفکز کونشك سمت غروبنه کلمك اوزره کوکه باقدیغکز وقت باشکزك اوستنده دردی برکوشەده واوچی یکدیکرینه ال ویرمشجەسنه اوزونجه وجملەسی یدی کوکبدن عبارت دب اصغر برجنی کوریرسیکز . اوچ دانه کوکبی براستقامتده واقعدر . نجم قطبی [٢] بوبرجەدر .

---

[٢] تیمور قازیق نامیله معروفدر .

دب اصغره يقين ، دب اکبر وذات الکرسی واکليل شمالی برجلری واردر . صاغ طرفکز سمت غروب شمسه ویوزیکز جنوب جهتنه کلمك اوزره متوجه اولديغکز حالده قارشوکزده منطقةالبروج دائره‌سنده اخذ نام ایدن اون ایکی عدد برجه تصادف اولنور که هرماه طرفده کونش انلردن بری اوزرنده کبی کوریلور . حقیقتده ؛ ارض ، حرکت دوریه‌سی اثناسنده او برجلره قارشو برموقعه کلیر . وبزه‌ده کونش اوبرجلره اوغرایور کبی کوریلیر . عربجه تعبیریله شوبرجلره بروج اثنا عشره‌دنیلور: حمل، ثور، جوزا، سرطان، اسد، سنبله، میزان عقرب، قوس، جدی، دلو ، حوت برجلرندن عبارتدر . کره دور سنویسنی اون ایکی آیده اکمال ایتدیکی جهتله هرآی ایچون موقع تبدیل ایده‌جکندن یاز قیش بهار وصوك بهار بونلردن ایلرو کلیر . منطقه‌البروجك اوته‌سنده کلب‌الاکبر برجی کوریلور . سماده بولنان بالجمله کواکبك اك پارلاق ورنکینی اولان « شعرای شامی » Sirius نام‌کوکب اوبرجی تزیین‌ایدر .

ذوذوائب . — ذوائبه احاد ناس قویروقلی نجوم دیرلر . سبب تسمیه : ارقه‌لری صره سماده غایت ضیادار براثر براقلرندن ایلرو کلمشدر . شواتره عربی تعبیرله ذوائب دینیلور . دوذوائبك سیر و حرکتلری دائره‌وی دکلدر ؛ یعنی

دوندکلری وقت تام یوارلاق بر دائره اوزرنده دونمزلر . بتون سیاراتده اولدیغی کبی بونلرك دخی حرکت یومیه وسنویه‌لری واردر . اوچیوز قدر ذوذوائب تعداد اولنیور . دوربینله کوریله بیلور . هاللی نام قویروقلی کوکب اك مشهوریدر . بعض عالملر : شو قویروقلی نجومك کونش کبی روی زمینه ضیا وحرارت ویردیکنی سویلیورسه‌ده حجمجه کوچك اولملری بوسوزی عقله ملائم کورسترمه‌یه‌جکی کبی یك اوزاق برمسافه‌دن کچملری دخی بونی بتون شو دعوایی تکذیب ایلر .

شهابلر . — اغستوس وایلول آیلرنده کیجه‌لری سماده ؛ یوقاریدن اشاغی‌یه طوغری قوش اوچارکبی نجوملك اوچدیغنی کوریرسیکز . بونلر بعض قویروقلی کواکبك پارچه‌لری ظن اولنیور . بعضیسی هوای نسیمی طبقه‌لرینه معروض اولدیغی کبی غاز حالی الور ؛ هوایه قاریشیر ؛ سونر . برقسمیده طاش کبی صابیدر . روی زمینه دوشر ؛ قوت وسرعت وثقالتندن ناشی دوشدیکی یری یاریار . بوکا احجار سمائی یعنی کوکدن دوشن طاش تعبیر اولنور . [١]

سیاراتك ترتیبی . — کائناتده یر طوتان کافهٔ اجرام ، بر حرکت منتظمه‌یه تابعدر . نجوم اك سماده اشیلدایه‌رق ضیا نشر

---

[١] طبقات الارضده بولنان مه‌ئوریت ناملریله معروفدر .

ایتمهلری حرکتلرینه دلالت ایدر . زیرا نجوم دونیور ، دوندکجه هوایی صارصیور ، ضیالرینی تترهتیور . کورمز میسکزکه کیجهلری طاشیلان فنارلرك آیدینلغی اوزاقدن کوران بر آدم ، تترهك ضیالی کوریر . فنار صارصلدقجه ضیا ایشیلدایجی کوریلور . ایشته کوکده پارلدایهرق کوریلان کواکب ده اثنای دورده هوایی صارصیور ؛ شعلهلرینی پارلاق وتترك کوستریور .

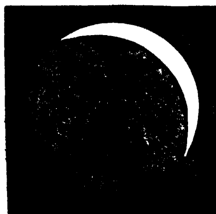
سحائب . — کوچك کوچك کواکبك بریره اجتماعندن ایلرو کلان بعض نجوم کومهلرینه ، سحابه تسمیه اولنور . شونلرك براستقامتده اوزون برسلسله تشکیل ایتملرندن عمومك بیلدیکی صمان یولی پیدا اولور . فنده صمان یولنه کهکشان دیرلر .

قمر . — ارضدن ٣٧٧٠٠٠ کیلو مترو اوزاقده بولنوب اطرافنده بر ماه ظرفنده دونر . ٢٧ وکسور کون مختلف صورتله مشاهده اولنور . وایکی کون دخی کورلمز . مجموعی ٢٩ وکسور کون ایدرکه شوکسورات [٤] برماهده جمع اولنور واو ماه ایچون شهر قمری ٣٠ کون اولور . حاصلی ٢٩ ویا اوتوز کونده واقع اولان مشاهداته ماه قمری ومختلف شکل

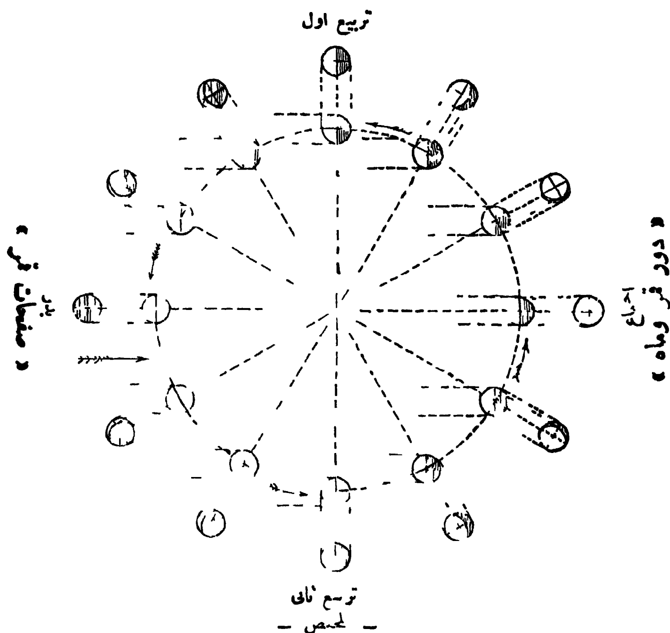
---

[٤] عربی آیلرك بر آی ٢٩ اولمسی کسوراتك اوآیده حساب اولنمامسندن وایکنجی آی اوتوز اولمسی برنجی آیك کسوریله ایکنجی آی کسورنك جمع واو آیه ضم اولنمسندن ایلرو کلور .

وصورتله واقع اولان مشاهداته صفحات قمر اطلاق اولنور . محرك قمر منحنیدر . بناءً علیه اثنای دورنده کرهٔ ارضه بعضاً یقین وبعضاً اوزاق اولور . ارضه قریب بولندیغی نقطه‌یه حضیض واوزاق بولندیغی نقطه‌یه اوج دینلور. ضیاسنی کونشدن آلیر . ذاتنده ضیاسی یوقدر. « محوری ودوری » حرکتلرنده قسماً ویا تماماً کورلمك اوزره مختلف شکللره کیردیکی جهتله « مشاهدات متنوعه‌سنه » صفحات قمر دینلمسی مناسب کورلمشدر . قمر ، برزمانلر کورنمز حال اقتران واجتماعده دینلور؛ یعنی قمروارض شمس براستقامتده اولورلرده آی کوریلمز . ایلك کورنیشنده عثمانلی بایراقلرمزده رسم اولنان شکل قمره بکزر. بوحالده هلال

دینلیر . برقاچ کون صکره نصف وثلثان درجه‌ده حجمی بویور . بوکا تربیع اول دینلور . اون بشنجی کوننده ایسه بدر ویاخود استقبال نامیله موسوم اولان کمال مرتبه‌سنه واصل اولوب تام دائره‌وی الشکل اولور . اون یدنجی کیجه‌دن صکره سطح ضیاداری کوچلمکه باشلار ونهایت نصف و ثلثان درجه‌سنی غائب ایدر . بوشکلده تربیع ثانی دینلورکه ایکی اوچ کون صکره هلال بعده محاق حالنی اکتساب ایدر .

قبۀ سمایه واحوال کائناته عائد اولوب ژه‌ئوغرافیا فننه متناسب بولنان معلوماتدن بوقدری کافیدر . ذات فن ! علم هیئتده برچوق دقایقه یقین حاصل ایتمش و برچوعك اسباب وکیفیاتنه، شاننه، علم کافی پیدا ایلمش‌ایسه‌ده اکثر خصوصاتده ذات الوهیتدن بشقه حقیقتنه وقوف امکاندن بری اولان نتایجه اوغرادیغندن وازان جمله بوکائناتده کوریلان سمالر ، جرملر ،

کافهٔ برسمت مجهول وبراستقامت معلومه طوغری کیدر اولدقلری اکلاشیلدیغندن بواستقامتك وبوسمتك حقیقتنه دائر معلومات کافیه الده ایتمك ممکن اوله‌مامش والحالة هذه بویله‌جه مخزن سرائرده باقی قالمشدر .

بوکوریلان کوکبلر ، هپ برر عالمدر ، او عالملریکه واجب تعالی حضرتلری قوللرینه ، بیوکلکنی ، عظمتنی طانتدیرمق ایچون یراتدی . انلری انتظامه قویدی ! بر حالده‌که انتظامك شو درجهٔ مکملیتنه عقللرمز ایرمیور ! اندن کندی عجزمزی ، الله تعالی حضرتلرینك بیوکلکنی اکلایورز !

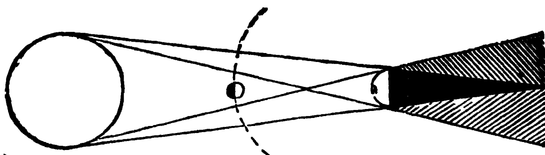
معلومات اولیه

۱

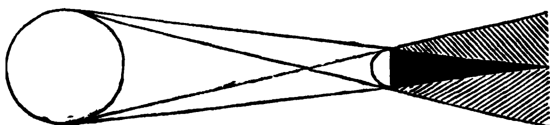
ارض . قطبلر ومحور . خط استوا . خسوف وکسوف . ارض مدوردر؛ متحرکدر . حرکتی حس اولنمز . جهات منطقة البروج . مواسم ونقاط مواسم . افق . دوائر . منطقه‌لر .

ارض ، پورتقال کبی یوارلاق وایکی اوجی براز یصیدر . یصی اولان ایکی اوجندن محور دینلان بر خط موهوم کچر . محور کرهٔ ارضك خط دورانی تعیین ایدر . وانك اوزرنده متحرك اولور . محورك یوقاری اوجنه قطب شمالی ، ومقابل وعکسی جهتنده اولان اوجنه قطب جنوبی تسمیه قلنور . محور ارضك مساوی ایکی پارچه‌یه تقسیمنی انتاج ایدن برده خط استوا واردر . بوخط استوا کره‌یی شمالی وجنوبی ایکی پارچه‌یه آیریرکه شمالده‌کی نصفنه نصف کرهٔ شمالی وجنوب طرفنده قالان پارچه‌سنه نصف کرهٔ جنوبی تعبیر اولنور .

خسوف وکسوف . — کسوف قمرك دور شهریسی اثناسنده کرهٔ ارضه قارشو بر موقعده بولنه‌رق شمسك ضیاسی ظل قمر مانعه‌سیله ارضه واصل اوله‌مامسیدر یعنی قمر حجمی قدر سطح ارضده بر سایه براقیر . بووسیله ایله کونش طوتلدی دنیلیر .

خسوف .— قمر دور ماهیسی هنکامنــده ارضك شــمسه مقابل عکسی جهتنده بولنور . برصورتدەکه ارض شمســله قمر ارەسنه کیروب کونشدن آلەجغی ضیایه مانع اولور . بو صورتده قمر ظل ارضده داخل اولدیغی جهتله ضیاسنی کونشدن الەمز . احاد ناس بوکا آی طوتلدی دیر .

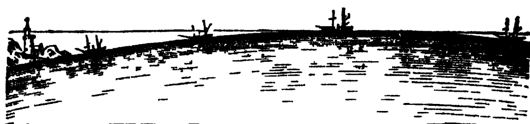
کرك خسوف وکرك کســوف ارض وقمرك دورندن ایلرو کلیر . فقط خسوف وکسوف هریرده واقع اولمق لازمکلمز . چونکه محرك ارض ایله محرك قمر بیننده (٥) درجه (٩) دقیقەمیل بولنیور . بناءً علیه کسوف واقع اولدقده ظل قمر بتون ارضی استیعاب ایتمیەجکندن نرەلری ظل قمره داخل ایســه اورالرده کسوف شمس کوریلیر . وخســوف واقع اولدقده کذلك ظل ارض، قمرك کافەسنی احاطه ایتسەده بیله دیکر بلدەلر ظل‌ارضدن خارج بولندقجه قمری مشاهده ایدرلر . اورالرده خســوف قمر

مشاهده اولنمز . ظل ارض امتدادنده داخل اولان یرلرده ایسه مشـاهده اولنور . بوحادثه بروجه بالا ذکره مسـتحق اولان حوادث کونیه‌دن اولوب فقط خلق بیننده شایع اولان شئامتنك اصل واساسی یوقدر .

ارض مدوردر .— وقتیله ارضه یوارلاق دییانلر له متحرکدر ، دییانلری؛ مجازاته دوچار ایدرلرمش ؛ شمدی هرکس بیلیورکه ارض مدور ومتحرکدر . ثابت دکلدر .

ژه ئوغرافیا فننده ارضك مدورلکی اوچ صورتله اثبـات اولنمقده‌در .[١] اولکیسی غایت بسیطدر : دوز بر صحراده ، اوزاقدن کورینان بر کویك اولا اك یوکسك یرینی ومثلا جامعنك مناره‌سنی وبراز دها بوریدکدن صکره قبه‌سنی ، نهایت یاقلاشدقجه دیوارلرینی ، تمل و اسـاسلرینی کوریرز . کذلك دکزده سـاحل بحرده اك قوتلی بردوربینله سزه طوغری کلن بر واپوره باقدیغکزده ابتدا دیره‌کنی صکره باجه‌سنی ، اوچنجی مرتبه‌ده تکنه‌سـنی کوریرسکز . کوز آله بیلدیکی قدر کوریلن یرلر افق مرئیدر . ایشـته بوافق نظری‌یه کیرن کمینك ابتدا دیره‌کنی ویا صحراده یول آلیرکن کویك ابتدا مناره‌سـنی ، کورمکز ؛ ارض مدور واو منـاره

[١] دها برقاچ صورتله مدوریت ارض علم هیئتده ذکر واثبات ایدیلیور .

ودیره‌کاك یوکسك اولمسندن ایلرو کلیر . کرهٔ ارض دوز اولسه ایدی ؛ جامعك مناره‌سنی . دیوارینی، قبه‌سنی ، دکزده کوریلان کمینك دیره‌کی، باجه‌سی ، تکنه‌سی، عین زمانده کورمکز لازم کلور ایدی. ارضك ظاهراً مدوریتنه مانع اولان طاغلر و یوقیشلر والحاصل عدم تسویهٔ ارض، کافهٔ اهمیتدن عاری و پورتقال اوزرنده کوریلان پروزلر کبی جرمسزدر . وسعت ارضه وجسامتنه نظراً جسیم ومرتفع طاغلرك ومدید اوچوروملرك وانحطاطاتك تأثیری یوقدر .

ایکنجیسی : آیك طوتلدیغی کورمشسکزدر . قمر کونشدن ضیا آلدیغی ایچون کرهٔ ارض قمرله شمس مابیننه کیریجه قمره آیدینلق ویرمیور . قمر یواش یواش قورتلمغه باشلایجه اوزرنده قالان قرانلق قسمنك کناری مدور کورلمکده‌درکه بومدور کولکه کرهٔ ارضك ظلی در . وظل یوارلاقدر . بناءعلیه کرهٔ زمین دخی یوارلاقدر .

اوچنجیسی : کرهٔ ارض جملهٔ سیاراتدن بولنمسی حسبیله اجرام سماویه شکللرینه موافق اولمسی ایجاب ایدر . یعنی کره‌وی اولملیدر .

شو اوچ صورتله تعریف واثبات اولنان مدوریت ارض ؛ اوچنجی اثباتمز ایله‌دها قطعی، وظاهری بروجهله تأیید ایدییور .

ارض متحرکدر . — کرهٔ ارض برقطع ناقص اوزرنده برسنه ظرفنده ٩٦٠ میلیون کیلومترو قطع ایدییور . بومدت ظرفنده قمر دخی ارضك اطرافنی اون ایکی دفعه طولاشیور . اون ایکی ماه قمری حاصل اولیور . محرك ارضك مسافه‌سی ٩٦٠ میلیون کیلو مترو اولنجه ارض ثانیه‌ده ٣٠ کیلومترولك برمسافهٔ عظیمه قطع ایدییور دیمکدر .

حرکت ارض طرفمزدن حس اولنمیور [١] . زیرا : غایت شدتلی برآقنتیده صندال ایله کتدیککزده یاخود شمندوفرله برطرفه عزیمتکز اثناسنده ؛ صندال وشمندوفرك سرعت سیرندنناشی حرکت وسیاحتکزدن خبردار اولمزسیکز . اطرافکزه باقسه‌کز؛ ابنیه ، زمین‌هپ یوروییور . سزکندیکزی، صندالکزی ، شمندوفریکزی طورییور ظن ایدرسیکز . بنابرین بر اوزرنده بولندیغمز جهتله حرکت ارضی وسرعت فوق‌العاده‌سنی حس ایده‌میورز . ثابتدر ظن ایدییورز . حالبوکه سماده بولنان برجلر هروقت یرینی دکشدیردیکی ، وشمس طلوع وغروب ایلمکده بولندیغی سببلریله اصل سیارات وشمس حرکت ایدییور ؛ فرض محالنی تولید ایدییورز .

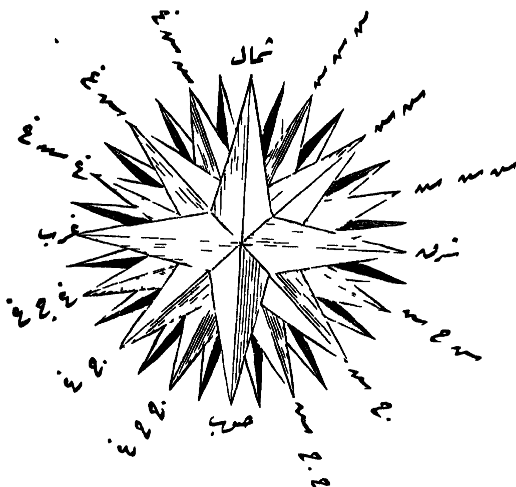
---

[١] ایتالیاده برکلیسا قبه‌سته آصیلان جسم ثقیل ومتحرکك ، ایکی طرفنده واقع طوپراغی متبدلاً چیزمسیله حرکتی حس ایدلمشدر .

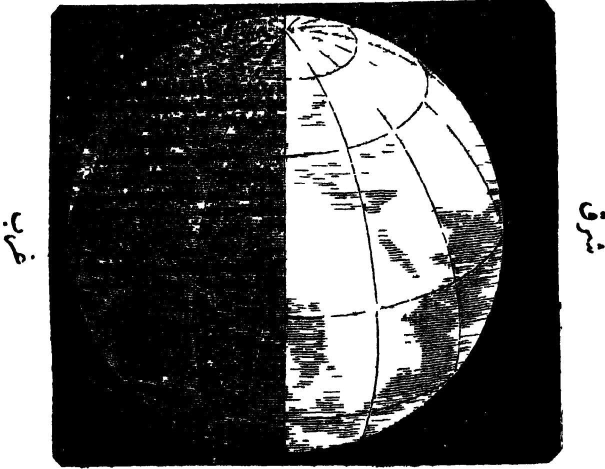
بونلرك حركتى حركت بالاضافيه ، وصوريه قبيلندندر . حقيقى حركتلرى ، بعد مسافه‌لرى اعتباريله حس اولنه‌مز . اويله‌ايسه حركت سيارات ، حركت ارض اعتباريله بزلره ظاهراولیور . ذهنلرى تشويش ايليور.

كرۀ‌ارضك‌ايكى‌حركتى. — ارضك‌ايكى‌درلو‌حركتى‌واردر . بريسى محور تسميه ايلديكمز خط موهوم اوزرنده و ٢٤ ساعت ظرفنده وقوعبولان دور وحركتيدر . يوقاريلرده بيان اولنديغى اوزره كافۀ سيارانك بو يله‌جه برحركت محوريه‌سى واردر . كونش ١٢ ساعت برطرفنى و ١٢ ساعت ديكر طرفنى ضيادار ايلر . كره ارضك ايكنجى حركتى : حركت دوريه وسنويه‌در . خط استوايه ٢٣ درجه ٢٨دقيقه ميللى اوله‌رق بر دائره‌چزر . بودائره كائناتده فرض اولنور . شكلى قطع ناقصدر . بوقطع ناقصك‌نقطۀ احتراقنده‌شمس‌فرض اولنمشدر . ايمدى كره بوخط سيرينى تعقيب ايده‌رك ١٢ ماه ظرفنده ٩٦٠ ميليون كيلو مترو قطع ايله كونشك اطرافنده دورينى اكمال ايدر . وبودورى ١٢ ماهده ختام بولديغى جهتله سنۀ قمريه حاصل اولمش اولور . دور ، يوم اعتباريله ٣٦٥ كون، ٥ ساعت ، ٤٨ دقيقه ، ٤٨ ثانيه‌ده تمام‌اوليور . افرنجى وروملى آيلرده‌بوبش‌ساعت‌وكسوردقيقه درت‌سنه‌ده برجمع‌وتقريباً

٢٤ ساعته ایصال اولنه‌رق دردنجی سنه‌نك دائما ٢٨ كون اولان شباط ماهنه علاوه و ٢٩ كونه اكمال ایله نقصان اتمام اولنیور . نقصانی اكمال اولنان بویله برسنه‌یه سنهٔ كبیسا دنیلیر .

جهات وتعیین جهات . — كرهٔ زمین اوزرنده بولندیغكز زمان نه‌طرفدن كونش طوغار ونه‌طرفده‌باتار بیلمكز لازمدر . هله قبله‌یی تعیین ایتمك امرنده‌اهمیتی آشكاردر . بنابرین بولندیغكز موقعی تعیین ایتمك ایچون بعض نقاطه وجهاته حاجت كورلدی . بونقطه‌ده استقامتلر درت عدددر . شمال ، جنوب ، شرق ، وغرب اسملریله یاد اولنورلر . عمومنه بردن جهات اصلیه تعبیری

مستعملدر . شمال جهتی ، سماده ، دب اصغر برجلك حاوی اولدیغی نجم قطبی مقابلنده بولنور روی زمینده اشبو شمال نقطه‌سی بوز پارچه‌لریله وکچیلمز اراضیٔ منجمده‌ایله محاطدر . جنوب جهتی شمال جهتنك مقابل وعكس جهتیدركه اورالری ینه بوزلی اطه‌لر اشغال ایلر . شرق ، کونشك چیقدیغی سمته وغرب ، غروب ایتدیکی سمته اطلاق اولنور .

کونش طلوع ایدرکن تعیین جهت اقتضا ایدر ایسه صاغ

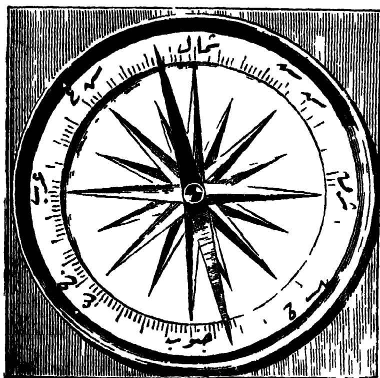
طرفکز یعنی محل طلوع شرق واوککز شمال وصول طرفکز غرب وارقه جهتکز جنوب اولمش اولور .

کیجه‌لری تعیین جهت لازمکلورسه یرینی ، هیچ‌شاشمیان نجم قطبی‌یه توجه ایدرسه‌کز اوك طرفکز شمال وارقه طرفکز جنوب صاغ طرفکزشرق وصول طرفکز غرب وارقه‌جهتکز جنوبه کلمش اولور .

اوکله‌دن‌صکره تعیین جهت اقتضا ایدر ایسه کونش غربه متوجه بولنور . بنابرین ارقه‌کزی شمسه توجیه ایتملیسکز . اوك طرفکز شرق ، صاغکز جنوب وصولکز شمال اولور ، ایکندی وقتی تعیین جهت اقتضا ایلر ایسه کونش غرب جنوبیده بولنه‌جغندن صول کتفکزغرب جنوبی استقامتنه کلمك اوزره طوردیغکزده ینه استقامت تقدیراولنور .

جهات اصلیه ماینی بررقسمه دها آیرلمغله جهات جانبیه حاصل‌اولورکه شمال شرقی، شمال غربی، جنوب غربی، جنوب شرقی جهاتندن عبارتدر . بونقسیماتله جهات سکز عدده بالغ اولیور . جهات جانبیه دخی تقسیم اولندقده آره‌لرنده درجهٔ ثالثه‌ده جهات حاصل اولورکه بونلره شمال شمال شرقی، شرق شمال‌شرقی، شرق جنوب‌شرقی ، جنوب جنوب شرقی ، جنوب

جنوب غربی، غرب جنوب غربی، غرب شمال غربی، شمال شمال غربی، تسمیه اولنور . بوجهتلره جهات فرعیه اطلاق اولنور وانلرله برابر عدد جهات اون التی‌یه بالغ اولمشدر .

الک لزوملی اولان شی جهات اصلیه‌در . انی بولملی . سیاحلر وحرب زماننده عسکرلر یوللرینی بوجهات اصلیه معاونتیله بولور . فن ژه‌ئوغرافیاده بواعتبار ایله غایت مهمدر . [۱] شو قدر که شمدیلرده اوست باشی یعنی سیاه رنکلی اوجی شمالی ، وبیاض اوجی جنوبی اشارت ایدن مقناطیسلی بر ایکنه‌یی حاوی کوچک وظریف پوصله دنیلان آلت استعمال اولنمقده وجهاتک کافه‌سی صاری باقیردن یاپیلمش اولان قوطیسی درونه اشارت ایدلمکده‌در . کمیلرده بوصندقجه‌نک استقامتی سفینه‌نک تام اورته‌سندن کچن

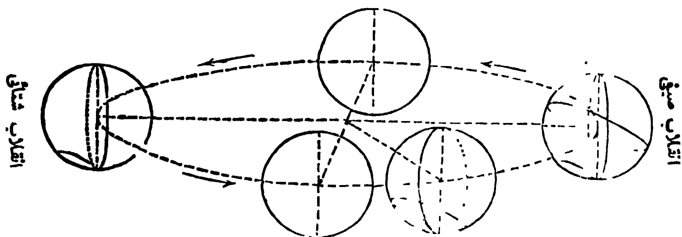
---

[۱] پوصله روزکارلرك استقامت هبوبنی تعیین ایلدیکی جهتله جهت تعیینی خصوصنده‌کی اهمیتی پك شایع دکل کبی ظن اولنورسه‌ده هر روزکار بر جهتدن اسدیکی سببله ینه جهت تعیین ایدییور دیمکدر .

خط منتصفنه منطبقدر . ایکنه دائما شمال وجنوبی کوسترر . پوصله تختهسی اوزرندهکی خط منتصف اشارتی دخی کمینك یول واستقامتنی کوسترر .

منطقه البروج دائرهسی ومواسم — کرهٔ ارضی شمالده ۲۳ درجه ۲۸ دقیقه میللی بر قوس ایله قطع ایدن و جنوبده کذلك ۲۳ درجه ۲۸ دقیقه میللی بر قوس افراز ایلیان منطقة البروج دائرهسی مدور اولمیوب قطع ناقص شکلندهدر . کونش طار اولان ونقطهٔ احتراق دنیلان یرده بولندیغی جهتله حرارت شمس اثنای دور ارصدهبعضاً آز وبعضاً زیاده تأثیر ایلر . منطقه البروج دائرهسی اوزرنده درت نقطهواردر . بونقطه موسملرك دکیشدیکی نقطهلردر . شمال جهتنده تصور اولنان نقطه انقلاب صیفی وجنوب طرفده الك اشاغی بولنان نقطه انقلاب شتویدر . خط استوایی قطع ایلدیکی نقطهلردن بریسنه اعتدال ربیعی دیکر جهتندهکی محل تلاقیٔیه دخی اعتدال خریفی تسمیه اولنور . بونقطهلردن موسم دیدیکمز بهار ، یاز وصوك بهار وقیش تحدث ایدر . کرهٔ ارض منطقةالبروج دائرهسنی تعقیب ایلدیکی هنکامده ، ابتدا اعتدال نقطهسنده بولنمغله بهارکه ایلك بهاردر . اوراده باشلار . انقلاب صیفیده یاز اعتدال خریفیده صوك بهار ، وانقلاب شتائیده قیش بداء ایلیهرك بو موسم

ارض اعتدال ربیعی نقطه‌سنه کلنجه‌یه قدر روی زمینده بر دوام اولور. بورادن بتکرار ایلك بهار ابتدا ایدر . ایشته موسم ایچون بیلنمسی لازمکلان نقطه‌لر بونلردر . برده تقویملرده شو موسملرك برر برج مقابلنده بولندقلری تصور اولنه‌رق اولوجهله دخی اشارات لازمه منطقة البروجه قید اولنه بیلور . اعتدال نقطه‌سنده کرهٔ ارض حمل برجنه مقابل بولنور انی متعاقب ایکی ماهده ثور وجوزا برجلرنده کچیره‌رك فصل بهار ختام بولور

اعتدال ربیعی

کره‌نك حمل برجنه مواصلتی ۹ مارتده واقع اولور . انقلاب صیفی نقطه‌سنده یعنی اثنای دورنده و ۸ حزیران تاریخنده سرطانده ایکنجی آی اسدده اوچنجی آی سنبله‌ده بولنور سنبله برجنده برآی انتظاری متعاقب موسم صیف یعنی یاز انتها بولور . اعتدال خریفی نقطه‌سنده یعنی کرهٔ ارضك اثنای

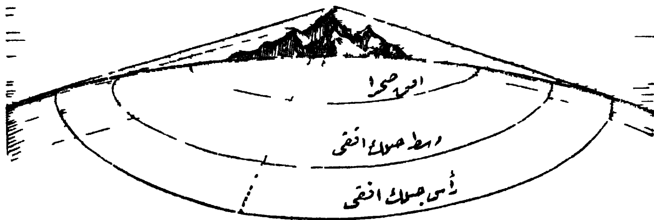
حرکتنده وایلولك اون برنده ابتدا میزان برجنه مقابل اولور . وبر آی صکره عقرب وقوس برجلرنده ایکی ماه قدر کچیریله‌رك صوك بهارده ختام بولور . انقلاب شتائیده یعنی ارض اثنای دورنده وکانون اولك ۱۹ نده جدی برجنده وبعده دلو وحوت تسمیه اولنان برجلرده امرار وقت ایدرك اوچ آی ظرفنده دخی قیش یعنی موسم شتا انتها بولمش اولور .

کیجه وکوندزك تبدلاتی . — اعتدال نقطه‌لرنده اشعهٔ شمس خط استوایه عمود اولدیغندن دائما کیجه وکوندوز مساوی اولور . حرارت ضیانك عموداً وارد اولمسندن ناشی زیاده در . فقط نصف کرهٔ شمالیده بولنان شهرلره ، حرارت وضیای شمش عموداً وارد اولمز . ارض منطقة البروج اوزرنده انقلاب صیفی نقطه‌سنه وارد اولدقده اولوقت شعاعات مدار سرطانه عموداً وارد اولور . اطول نهار اولوقت حاصل اولور . یعنی بو انقلابدن صکره اك اوزون کونلر بداء واك قیصه کیجه‌لر امتداد ایلر . بالعکس بو صره‌ده انقلاب شتائیده اك اوزون کیجه‌لر ابتدار ایتدیکندن کونلر قیصالمغه باشلایوب حرارت شمس مدار جدی اوزرینه عموداً وارد اولور .

منطقة البروج دائره‌سی اوزرنده بروجه بالا ارض حرکت ایده ایده اعتدال نقطه‌لرنده بولنور ایسه تساویٔ لیل ونهار

حاصل اولور هم کیجه وکوندوزلر مساوی اولور . انقلاب نقطه‌لرنده حاصل اولان تبدله کون دونمی تسمیه اولنور که تقویملرده اکثریا کون دونمی فورتنه‌سی نامیله بر فورتنه دخی آنلری تعقیب ایلر .

خط استوادن سماله طوغری کیدلدکجه اوزون کونلر زیاده‌لشور . قطب نقطه‌لرنده کا یجه: تام آلتی آی کوندوز و آلتی آی دخی کیجه اولور . قطبلردن برنده آلتی آیلق کوندوز دوام ایلر ایکن دیکرنده کیجه اولمق اوزره آلتی ماه حکم

افق . — افق اوچ درلودر . افق حقیقی ، افق حسّی ، افق مرئی نامله‌ریله مشهوردر . افق حقیقی : برمحلک شاقولنه عمود

اولمق و بناءً علیه مرکز ارضدن مرور ایتمك اوزره رسم اولنان دائره عظیمه‌یه اطلاق اولنور .

افق حسی : کرهٔ ارضه شاقول نقطه‌سندن مماس اولان خطدر .

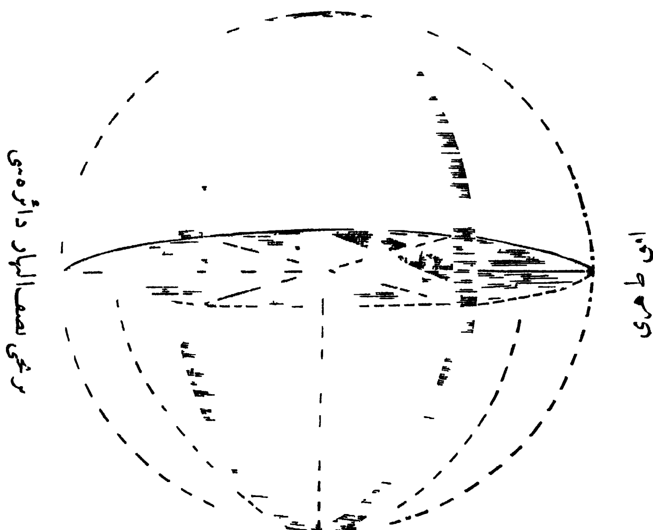
افق مرئی : شعاع بصری هر جانبدن احاطه ایلیان وراصدك نظرنده عالمی مرئی وغیر مرئی ایکی قسمه تقسیم ایدن افقدر[۱] جغرافیاده اك زیاده استعمال اولنان ومعروف اولان افق ، افق مرئیدر . افق ظاهری دخی اطلاق اولنه‌بلور . افق حسی‌یه عموداً شاقول استقامتیله رسم واخراج اولنان قطر قبهٔ سمانی ایکی نقطه‌ده قطع ایلر . جهت علیاده‌کی نقطه‌یه سمت الرأس ، جهت سفلاده بولنان نقطه‌یه مقابل القدم وسمت القدم دینیر .

دائره‌لر ، خطلر . — خط استوا (اولجه بیان اولندیغی اوزره) کرهٔ ارضی ایکی قسمه تقسیم ایدر . اقسام مذکوره‌دن شمالده اولان قسمه نصف کرهٔ شمالی و جنوبده بولنان قسمنه نصف کرهٔ جنوبی اطلاق اولنور . کرهٔ زمینده اشبو خط استوایه عموداً شمال قطبندن جنوب قطبنه واصل اولمق اوزره بر طاقم دائره‌لر دها رسم اولنورکه بونلر کرهٔ ارضی خط

---

[۱] اقاضلدن برذات عالیقدرك تعریفیدر .

استوانك تقسیمنه معکوساً غربی و شرقی اوله‌رق ایکی قسمه آییریر . بریسی نصف کرهٔ غربی ودیگریسی نصف کرهٔ شرقی تسمیه اندیلیر . شو دائره‌لر نصف النهار یاخود طول دائره‌لریدر . نصف النهار دائره‌سی تسمیه قلنملرینك سببی : بو نصف النهار دائره‌سنك کچدیکی بلده‌لرك کافه‌سنده اوکلین عینی

زمانده واقع اولمسی حسبیله‌در . هر شهر ومحل ایچون بر نصف النهار اعتبار اولنور . (طول بحثنده تفصیلات ویریله‌جکدر). بوندن باشقه خط استوایه موازی اوله‌رق قطب شمالی‌یه وجنوبی‌یه

طوغری ایکی طرفدن برر دائرهٔ رسم ایدیلور . بو دائره‌لره عرض دائره‌لری تعبیر قانورکه بر شهرك شمالده ویاجنوبده ، خط استوادن نه‌قدر بعید اولدیغنی تعیین ایچون استعمال اولنمقده‌در . قطبلردن خط استوایه‌قدر استوایه موازی اوله‌رق هر شهر ایچون برر دائرهٔ متوازیه چزیلور . انجق خطوط متوازیه ایچندن دورت عددی اهمیتلیدر . بری شمالده بولنان دائرهٔ متوازیه‌در : مدار سرطان اسمیله طانیلیر . دیکری جنوبده‌در : مدار جدی نامیله معروفدر . ۲۳ درجه ۲۸ دقیقه خط استوادن جنوبده کرهٔ ارضی احاطه ایدر . ایکی دائرهٔ متوازیه‌ده قطبلر جهتنده‌در : بریسی قطب شمالی جهتنده بولنمقله مدار قطب شمالی وقطب جنوبی قربنده واقع اولان دیکر مداره دخی مدار قطب جنوبی تعبیر اولنمقده‌در .

منطقه‌لر .— منطقه دیمك بو دائره‌لر بیننده قالدیغی تصور اولنان اقسام اراضی دیمکدر . اقلیمی تعیین امرنده اساسدر . برنجی منطقه مدار سرطان ایله مدار جدی بیننده قالان منطقهٔ حاره‌در . ایکنجی منطقه : نصف کرهٔ شمالده مدار سرطان ایله مدار قطبی بیننده واقع منطقهٔ معتدلهٔ شمالیه‌در . اوچنجیسی : نصف کره جنوبیده مدار جدی ایله مدار قطبی بیننده کائن منطقهٔ معتدلهٔ جنوبیه‌در . دردنجیسی : قطب شمالی ایله مدار

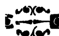
قطبی بینــده منحصر منطقهٔ باردهٔ شمالیه‌در . بشنجیسی : قطب جنوبیله مدار قطب جنوبی بینده واقع منطقهٔ باردهٔ جنوبیه‌در.

اوام .— منطقهٔ حاره‌ده شعاع شمس عموداً کلیر . غایت صیجاق اولور . بعض یرلرنده یالکز بومنطقه‌یه مخصوص لذتلی میوه‌لر ، غایت ظریف، دلرباچیچکلر، یتیشیر . هرطراوتیله ، کوزللکیله برابر ارضی یشــیللره بورونمش اورمانلر بالطه‌لقلر تزیین ایدر . لکن اکثر محلارنده قوراقلق وحالی عن الزراعه محللر چوقدر .

منطقهٔ معتدله قایمنك اقالیم حاره‌ده اولدیغی کی بیابان وشوره زارلری یوقدر. مع هذا اورالره مخصوص نباتات دخی یتشمز. منطقهٔ معتدلهٔ شمالیه کرهٔ ارضك الك فســیح قطعه‌لرینی احتوا ایلمسی وصــنایع آدمیله برکمال اولوب مدنیت عالمك وثروت جهانك مهد ومقری اولمسی حیثیتله منطقهٔ معتدلهٔ جنوبیه‌یه وسائر منطقه‌لره فائقدر .

استانبول بومنطقه‌ده و ٤١ درجه عرض شمالیده بولنمقده‌در.

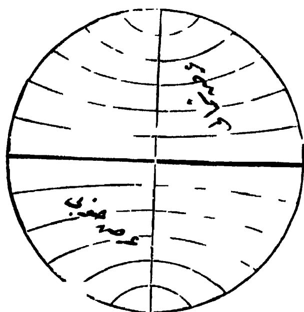
منطقهٔ بارده‌نك اکثر یرلرینی بوز صحرالری استیلا ایتمشدر. صــغوقدر . قابل اســکان دکلدر . یالکز کشــفیات قطبیه‌ده اهمیتلی کوریلیور .

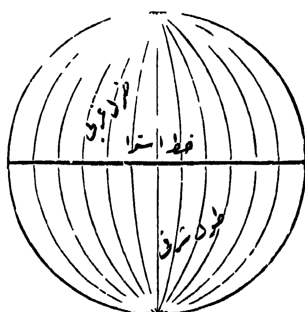

٢

تعيين موقع و خريطه‌لر

تعيين موقع . — ارض اوزرنده مواقعى تعيين امرنده خط استوا اساس اتخاذ اولنمشدر. استوادن بعد ومسافه ؛ دوائر اوزرنده درجه ، دقيقه ، ثانيه ايله تعيين قلنمشدر . محيط ارض ايسه ٣٦٠ درجه وهر درجه ٦٠ دقيقه وهر دقيقه ٦٠ ثانيه اولديغى جهتله، فلان محل شوقدر درجه‌وشوقدر دقيقه‌وثانيه‌خط استوادن شمالده بولنيور ديمكله موقع بلاد تعيين اولنور .

خط استوادن شمال ويا جنوب جهتلرنده بولنان بلده‌لرك بيان موقعى امرنده مختصر اوله‌رق عرض شمالى وعرض جنوبى ديمك دها قولاى اولديغيچون ارباب فن ، خط استوادن شماله طوغرو اولان بلده‌لره عرض شماليده بولنيور وخط

استوادن جنوبه طوغری اولان بلده‌لره عرض جنوبیده بولنیور دیرلر. اسلاف وقدمای ژه‌ئوغرافیون ، کرهٔ زمینده اولوجهله بر عرض وبرده طول و تخمین و فرض ایدوب شمالدن جنوبه طوغری اولان مسافه‌یه عرض وشرقدن غربه طوغری اولان بعده طول دیدیلر. چونکه: قدمای ژه‌ئوغرافیون قطبلر بیننده‌کی اراضی‌یی وسعتجه از وشرقله غرب بیننده‌کی ممالك وقطعاتی مسافه‌جه چوق تقدیر ایلدکاری جهتله قطبلر بیننده‌کی مسافه‌یه عرض وشرق وغرب بیننده‌کی مسافه‌یه طول تسمیه ایتدیلر . متأخرین بوتعبیرلری قبول وابقا ایلدی .

عرضلر ، خط استوادن بدأ ایله قطبلره وارنجه‌یه‌قدر بهری ۹۰ درجه‌یی حاوی اولوب درت جهتدن اشبو عرضلرك مجموعی ٤×۹۰=۳٦۰ درجه‌یه بالغ اولور . لکن تعیین موقع بلاد ایچون یالکز استوادن بعدلری اوکرنمك کافی اولمیوب برده انی قائماً قطع ایدن برر قوس ارض تأمل ایتملیدرکه محل تلاقیلرنده شهرلرك ودره‌لرك ؛ کویلرك ، طاغلرك مواقعی تعیین ایتسون . یعنی شمالدن جنوبه طوغری کلان نصف النهار دائره‌لرینی دخی ملاحظه ایتملیکه مقصود حاصل اولسون . امر مبحوث ایچون اتخاذ اولنان نصف‌النهاره برنجی نصف النهار دائره‌سی تسمیه اولنور . شو حالده فلان محل طول شرقیده

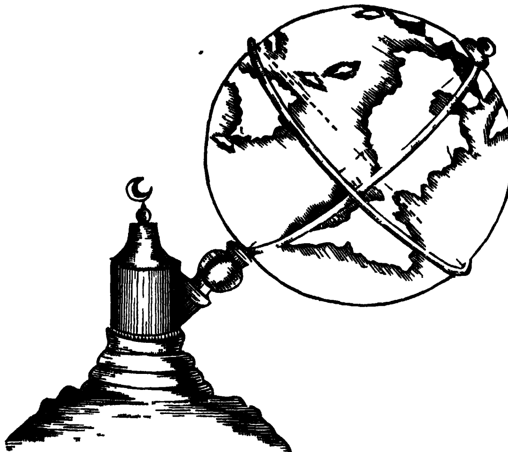
بولنیور دیمکله برنجی نصف‌النهار دائره‌سنك عرض دائره‌سندن شرقی وغربی اوله‌رق تنصیف ایلدیکی اقسامدن قسم شرقیده اولدیغی اکلاشیلور . عرضیله برابر افاده ایتمك لازمکلورسه موقعی شمالده اولان فلان بلده ایچون شوقدر درجه عرض شمالیده وشوقدر درجه طول شرقیده بولنیور دیه افاده‌اولنملیدر. طول دائره‌لری قطبدن جنوبه طوغری طولانی اولدیغندن هر بر قوس دائره‌سی ۱۸۰ درجه ومجموع طول ۲×۱۸۰=۳۶۰ درجه فرض اولنور .

بالجمله نصف‌النهار دائره‌لری عین بعد وطولده بولندیغندن مختلف مبدأ طول ومبدأ نصف النهار دائره‌سی [۱] انتخابنه حاجت یوقسه‌ده حس وطبروری الجاآتیله هر قوم کندیسنه مخصوص بر مبداءنصف النهار دائره‌سی انتخاب ایتمکده ومثلا فرانسزلر ، پارس وانکلیزلر ، لوندره قربنده واقع غرونویچ ؛ وروسلر پولقاوا رصد خانه‌سندن کچان نصف النهاری قبول ایتمکده‌درلر . ممالك شاهانه‌ده مبدأ نصف‌النهاری ایاصوفیه جامع شریفی علمندن مرور ایدن نصف‌النهاردر . قدیماً افریقانك

[۱] مبداء طول ویا مبداء نصف‌النهاری ؛ ارض اوزرنده ، بر موقعك شرق وغربنی وشمال وجنوبنی بیلدیرمك ایچون انتخاب اولنان دیکر بر بلده‌نك نصف النهاری دیمکدر .

جهت غربيه‌سنده کائن قناريا جزائر مجتمعه‌سندن تيمور اطه‌سندن کچن نصف النهار مبداء طول اتحاد اولنمشدی . بعض مملکتلرده هنوز بو نصف النهار مبداء طول اوله‌رق محافظه ايديليور .

خريطه‌لر کرهٔ مصنعه ومسطحه . — کرهٔ مصنعه ، ارضك همان عينی کبيدر . بوکره اوزرينه خط استوا ونصف‌النهار مبدائی چيزلمشدر يعنی تونچدن يا يالديزلی بر قوشاق صورتنده اطرافنه قوشاديلير . ومحور ارض ايکی طرفندن کچيريليور . مصنع کره ، اغاچدن ويا مقوادن و

ياخود تنکه‌دن ياپيلمقده‌در . اغاچدن ومقوادن اولانلر اوزرينه بر کاغد ياپيشديريليير . شهر وايرمق وطاغ وتپه ودره‌لر ؛ وبلده موقعلری وسائر معلومات ژه‌ئوغرافيه ؛ اوکاغد اوزرينه قيد

اولنور . بعضا کرهٔ مصنعه بافیردن یاپیلیر. بو صورنده باقر اوزرینه یاحك صورتیله معلومات ژه‌ئوغرافیه اشارت اولنور ، وياخود قطعات خمسه قبارتیلی برشکلده واوزرلرنده اشارات لازمه محرر اولدیغی حالده تنظیم اولنور .

کرهٔ ارضی بویله مسطح اوله‌رق ارائه ایتمك ممکن اولدیغی کبی مستویاً کوسترمك دخی قابلدر . خریطه اوزرینه ایکی نصف کره‌نك یعنی نصف کرهٔ غربی وشرقینك دائره‌وی الشکل ومسطح اوله‌رق رسمی تقدیرنده معلومات ژه‌ئوغرافیه مطلوب وجهله نصف کره‌لر داخلنه قید اولنور. بوکره‌یه کرهٔ مسطحه اطلاق اولنور .

عرض دائره‌لری درجاتی ، کرهٔ مسطحه‌نك صول وصاغ طرفلرنده ، وخطوط متوازیه اوجلرنده ، وطول دائره‌لری درجاتی نصف‌النهار دائره‌لرینك اوست والت ارجلرنده وبعضاً خط استوا اوستده یازیلیر. کرهٔ مصنعه‌ده نحاس چنبر اوزرینه اشارت اولنور .

برقطعه ویا بر ولایت وياخود بر ناحیه‌نك احوال ارضیه‌سنی بیلدیران خریطه‌لرده کرهٔ ارضك ممکن مرتبه مدوریتنی خط استوادن قطبه طوغری رسم اولنان خطوط متوازیه یعنی عرض دائره‌لری ایله نصف‌النهار یعنی طول دائره‌لری آشکار قیلار .

کرهٔ مسطحه

خریطه‌لرك اقسامی .— خریطه‌لر عمومی وخصوصی نامله‌ریله ایکی قسمه تقسیم اولنور . عمومی خریطه‌لر ، بیوك قطعه‌لری؛ خصوصی خریطه‌لر بیوك قطعه‌لرك مفصلاً باشلوجه برقسمنی احتوا ایدرلر . بوندن بشقه طپوغرافیا خریطه‌لری واردرکه اصل عسکرلرك موقع حربده اهمیتله قوللاندقلری خریطه بواولوب روی زمینك اك کوچوك عارضه‌لرینی ، نقطه‌لرینی حتی کوپریلرینی طرامه‌ایله قبارتیلی اوله‌رق کوستریر . احوال طبیعیهٔ ارضه ، سیاسته ، طبقات الارضه ، فن مساحهٔ ارتفاعاته وعلم احوال وتوصیف اجباله وسواحل وجزائر بحره مخصوص خریطه‌لرده آیروجه اهمیتی حائزدرلر . طبیعیت ارضه‌متدائر خریطه‌لر ؛ مملکتلرك توصیف طبیعتلرینی

یعنی حکمت طبیعیه وفنجه اصل تشکل ایتدیکنی ونه کبی خواصی جامع اولدیغنی بیان ایدر .

خریطهٔ سیاسیه ؛ حکومتلرك وتقسیمات داخلیه‌لرینك وصورت اداره‌لرینك انواعنی افاده ایلر . ارتفاعات مساحه‌سنه مخصوص خریطه‌لر ؛ اراضینك سطح بحر تسویه‌سندن یوکسکلکنی اشارت ایدر . طبقات الارض خریطه‌سی ایسه روی زمینك داخلاً معدن ومحصول صناعی اعتباریله تفصیلات لازمه‌سنی تعریف ایلر . طاغلرك توصیفه متدائر خریطه‌لره کلنجه : جبالك ارتفاعای ومواسمده مثلا درجهٔ برودی وقابل سکنا اولوب اولمدیغنی تعیین ایدر . سواحل وجزائر بحره متعلق خریطه‌لر دخی صولرك ، دکزلرك ، اوصافندن وجریانلرندن بحث ایلرکه بوخریطه‌لرك قسم مهمی سفائنك سیر وسیاحتنده یوللرینی ، کذرکاهلرینی تعیینه اساس اولان خریطهٔ بحریه اشغال ایدر .

هر خریطه ارضك مساحهٔ سطحیه‌سنه نسبةً برمقیاس اوزرینه یاپیلیر . اصل حجمندن مثلا ۱۰۰,۰۰۰ ویا ۱,۰۰۰,۰۰۰ کره کوچك یاپیلور . وقاچ دفعه کرهٔ ارضدن کوچك یاپلمش ایسه خریطه زیرنده مقیاس دنیلان خط اوزرینه ترقیم اولنور .

تقسيمات طبيعهٔ ارضيه

قره‌لر وتعبيرات مخصوصه‌لری

سطح ارض قره ودکز ناميله ايکی قسمه تقسيم اولنور . روی ارضده قره‌لر ، دکزلردن‌دها از موقع اشغال‌ايدر . [١] اراضئ واسعه‌يی احتوا ايلمك اوزره قره قسمندن بری اسکی دنيـا ناميله معروف اولوب اوروپا و آسـيا وافريقا قطعه‌لريی حاوی اولور . ديکری يکی دنيـا ناميله مشهور اولوب شمالی وجنوبی آمريقا ناميله ايکی پارچه‌دن مرکبدر . امريقای شمالی وجنوبی طارجه برقره ايله برلشورلر . اوچنجی برقطعه دخی ينه اراضئ منکشفهٔ جديده‌دن واهميتجه اولکيلرندن ادنا اولوب جنوب شرقيده واقعدر [٢] وقطعه‌يه اوستراليا وياخود احاطه ايدن بحر محيطه نسبتله اوقيانوسيا اطلاق اولنور . آوروپا آسياء

[١] روی زمينك درتده بری قره‌در .

[٢] اوقيانوسيا مستملکات تدارکی بحثنده برمقتلر وحال‌حاضرده برچوق کره‌لر اهميت کسب ايتمسدر .

افریقا ، امریقا و اوسترالیادن عبارت اولان بوبش قطعه‌یه تعبیر عمومیله قطعات خمسه دنیلور .

جزائر مسکونه‌نك اك اهمیتلیسی یوقاروده بشنجی قطعه اوله‌رق اسمنی ذکر ایلدیکمز اوقیانوسیه‌در . هرطرفی بحر محیطلرله قوشادلمشدر . اوته‌سنده بروسنده برچوق بیوك وکوچك منبت وغیر منبت آطه‌لردن مرکب جزائر مجتمعه مشاهده اولنور .

کوچك آطه‌لره وحریطه اوزرنده کوسترلمسی امکانسز ویاخود کوسترلسه‌ده برنقطه کبی اهمیتسز کوریلان آطه‌لره آطه‌جق دنیلیر . تحت‌البحر بولنوب دانز اوزرنده کورینان طاشلره قیالق تعبیر اولنور . ساحل بحرده اولوبده اوزرلرنده قوملرله بعض فورنه‌لرده قپانوب وبعضاً آچیلور قیالقلره ، دوکونی اسمی ویریلیر . بحریوندن اکثریسی نزدنده بویولده نام وشهرت کسب ایتمشدر .

ساحللرده ویا قره‌لرده عمق جزئی وقوملی اولان اقسام بحره قومسال دینیلیر . بونلردن برقاچ اهمیتلیسنی ایلروده صره‌سی کلدکجه سویلیه‌جکز . کمیجیلرك اثنای سفرده پك قورقدقلری شیلردن بریده بودر .

اوچ طرفی صو ایله قوشادلمش ویالکز برطرفی قره‌یه

بتیشمش اولان اراضی‌یه شبه‌جزیره‌ریا یاریم‌آطه تسمیه‌اولنور . بویاریم آطه‌لردن برقاچ دانه‌سی غایت واسع بریر اشغال ایدر . عربستان شبه جزیره‌سی کبی .

ایکی قره پارچه‌سی بعضاً غایت طار برقسم ارض ایله برلشورلر . اوطـارجه اولان قسم ارضه برزخ تسمیه قیلینیر . ســاحللر اکثریا کرینتیلی چیقندیلیدر .

بعض ساحللر قیالرله انتها بولور . طالغه‌لر اوقیالری اوقشار . وبعضا تعریف ایتدیکمز وجهله قومساللق یرطوتر .

قره‌دن دکزلره طوغری اوزون وانجه اوله‌رق ایلرلیان قطعات ارضه برون دینیر .

مملکت وقطعه دیه : لســان واخلاق وقانون مدنیلری ویاخود ملکك خواص طبیعه‌سی اعتباریله روی زمینده‌دیکریرلر اهالیسندن تمییز اولنان اقســام اراضیه اطلاق اولور . سطح ارض بعض یرلرده مســتوی اولور . اندره صحرا واووه نامی ویریلیر ، غایت منبت ومحصولدار اقسام اراضیدندر . مع‌مافیه صحرالردن برطاقمیده طوزلی طوپراقلی ویابان حالنده غیرمنبت اوله‌بیلور . بویله صحراره چول وبادیه نامی ویریلور . اســیای شمالیده بولنان غیرمزروع وجسیم بادیه‌لره steppes ستپ اطلاق اولور .افریقــا چوللری دخی صیجاق قومالقلردر . آوروپاده بادیه یوقدر . غیرمنبت یرلره لاند دیلور .

ارضك مرتفع يرلرينه طاغلر ودرنجه اولان وا كثريا ايكى طاغ ارەسنده بولنان يرلرينه وادى تعبير اولنور . ذروه وياشاهق : طاغلرك الكبوكسك نقطەسنه دينيلير. ارتفاع جبال ايچون بويوكسك نقطەلرى اساس اتخاذ ايدەجكز . ارتفاعى آز اولان طاغلره بايير ، تپه وتل نامى ويريلير. مستوى اولان مواقع مرتفعەيه يايلا ديرلر . ذروەسندن آتشلى دومانلر صاچان طاغلره وولقان ويانار طاغ دينيلور .

مرتفع وبر سلسله حالنده يعنى بويدن بويه زنجير بند اولەرق كيدن طاغلره سلسلهٔ جبال وبوطاغلردن آيريلوب بشقه بر استقامتده دوام ايدن طاغلره فروع وياخود شعبات جبل تسميه اولنور . طاغلرده صرت واتك ديلان محللر جبالك وسط ونهايت نقطەلرى اولوب ايكى تپه بيننده وا كثريا سلسلهٔ جبال اوزرنده موجود بولنان كذركاهلره كچيد ، دربند وبوغاز تعبير ايديلير .

اوستى اغاجلرله مستور طاغلر ويا اووەلره اورمان نامى ويرلمكدەدر .

ذروهٔ جبال ا كثريا قار وبوز ايله مستوردر. قوهٔ انباتيەدن محرومدر . وادى ديلان وايكى سلسلەارەسنده صيقيشان يرلر، ا كثريا انهار مجراسنى تشكيل ايدرلر . چونكه ايكى طرفدن ،

یوکسك طاغلرك قارلری ایریدکجه ، یغمورلر یاغدقجه وادی‌یه اینه‌جکندن دره‌لری ، چایلری ، ایرماقلری ونهایت بیوك نهرلری احداث ایدر . بعضاً بونوع انهارك ، ایکی طرفلری غایت منبت ومستوی اولمسندن وکونشه دائما کشاده بولنمسندن طولایی قوهٔ انباتیه‌سی زیاده اولور .

زلزله یاخود حرکت ارض ، زمینك اره صره صارصلمسنه تعبیر اولنورکه بعضاً خفیف اولور ، ضرر ایراث ایتمز . وبعضاً دخی شدید وخطرلی اولور . ظن اولندیغنه کوره زلزله داخل کره‌ده بولنان اجسام مایعه وبخاریه‌نك منفذ بولمق اوزره طوپراغی شدتله یارمسندن نشئت ایتمکده‌در . طاغلردن غایت یوکسك اولانلرینك مستوی اراضیسی بوز وقارلرله مشغول اولدیغنه کوره بعض صرتلرنده سنه‌لرجه دوشان قارلر ، وسرپیلان یغمورلر اثریله قارلردن بر مقداری صلب وقاتی بوز حالنی آلیرکه بوکا غلاسیه glacier نامی ویریلیر .

طاغلر ، کرهٔ زمینده کاه بروجه بالا بوزلر وقارلرله وکاه اشجار متنوعه وقابل زراعت اراضیٔ واسعه ایله محاط اولوب بر یرده کوریلان منظره ، دیکرنده بشقه درلودر . هر حالنده طبیعتك ، نه‌قدر کوزللکلری ، نه‌قدر لطافتلری وار ایسه کوریلیر .

طاغلرده وبعضاً تپه‌جکلر یقیننده ، ارضدن غازات چیقدیغی ویاخود نهرلره یقین اولدیغی جهتله تحت‌الارض اویوله ، اویوله حاصل اولمش بعض مخزنلر واردرکه بونلره مغـاره دینلیور . مغـاره‌لر درونـنـده مواد کلسیه‌دن حاصـل اولان سـتلاقتید واستلاغمیدلر ، قوتلی ضیا نشر ایدن فنارلرله کیزلدکجه درونلرنده بیك بر کیجه حکایه‌لرینی آکدیریر ؛ شـکللر ، عکس ضـیالر کوستریر . برچوق سـیاحلر ، بوخارقهٔ طبیعتی زیارت ایدرلر . سـتلاقتیدلر ، مغاره قبه‌سـندن اشـاغی‌یه آصیلور . اجزای کیمویه‌یی حاوی صولردن وکیرچلی ماده‌لردن حاصـل اولمشدر . ستلاغمیدلر ، عکسنه اوله‌رق یردن یوقاری‌یه طوغری اورانیر .

تقسيمات طبيعهٔ بحریه

دکز کورفز کول ، نهر

روی زمینـك جوقور یرلریـه ییکمش اولان صـولره علی العموم دکز تعبیر اولنور دکزلرك بیوکلری بحر محیط وطیش دکز واوقیـانوس نامللریله مسمادر . طیش دکزلر بحر محیط وبحر محیط هندی وبحر محیط کبیر ویا معتدل وبحر منجمد شمالی وبحر منجمد جنوبی نامللریله بش قسمه منقسمدر . بحر محیطلردن آیریله‌رق قره‌لر اره‌سنه کیرن عادی دکزلر آیروجه بر قسم تشکیل ایدر . الك مشهور ووا سعی بحر سفیددر .

دکزلك عمقی ٤٠٠٠ مترو تخمین اولنیور ایسـه‌ده دهـا درین محللر بولنمشـدر . مثلا بحر محیط اطلاسـیده مدار سرطان قربنده اسـقاندیل اندلدکده ٧٠٠٠ متروده زیاده بولندیغی کبی بحر محیط کبیرده فوریل اطه‌لرینك شرق جنوبیسنده عمق بحر ٨٦٠٠ مترویه قدر بالغ اولدیغی کورلمشـدر . دکز صویی طوزلیدر ورنکسزدر. کیجه‌لری کورك چکلدکجه ویاخود بالقلر چرپندقجه ، حاصل اولان آیدینلق یعنی یقاموز خرده‌بینی بعض حیوانات بحریه‌دن ایلرو کلیر . حرارتی منطقـهٔ حاره‌ده

۲۷درجه‌ده ومنطقه منجمدهٔ شمالی‌ده صفردن اشاغی ومنجمددر. اورالرده بوزلر ؛ وسیع بر دائره‌یی استیلا ایلمش اولدیغی جهتله بحریون وژه‌ئوغرافیون نزدنده بانکیز نامیله شهرتیاب اولمشدر.

دکزده ساز ویوصون کبی شیلر یتیشور. ضیانک نفوذ ایتمدیکی یرلرده نباتات نامنه هیچ برشی یتیشمز. حیوانات بحریه‌یه کلنجه: قره‌ده بولنان کافهٔ حیواناتدن جسماً عظیم وکثیردر. قطبلرده وانلره قریب سواحل و دکزلرده بالنه تعبیر اولنان حیوانات بحریه کشت وکذار ایدر. بالقلرک اک بیوکی والک قوتلیسیدر. بوکون بهرلك بوغازی، ویکی اطه نامیله معروف اولان terre neuve اطه‌سی حوالیسنده کلیتله صید اولنور و خیلیجه واردات الده ایدیلور.

صولرک قره‌لر ایچنه طوغری اوزایان محللرینه کورفز اطلاق اولنور. لیمانلر کوچك کورفزلردرکه فورطنه‌لرده کمیلره ملجا اولور. دره وچایلر آغزلرنده حاصل اولان کنیشلکلره قوی تعبیر اولنور. ایکی قره ارهسنه صیقشمش اولان دکزلرک طار محللرینه بوغاز دینلور. بوغازلر انسان الیله آچلمش ایسه قنال تعبیر اولنمقده‌در. قره‌لرک اورته‌سنده بریکمش اولان صولره کول دینلمکده‌در. دکزلر وکوللر اوزرنده، روزکار اسدکجه

فورتنەوطالغەلر پیدا اولور. شدتلی فورتنەلردە طالغەلرك ارتفاعی اون مترویە قدر چیقار. بهر ودرەلردە، فیضان موسملرندە کرداب تسمیە اولنان برنوع طالغە حاصل اولمقدەدر کە مخروطی الشکل اولەرق متحرك اولور وصویك استقامت جریانیلە آقار، کیدر.

دکزلردە وخصوصا بوغازلرلە بحر محیطلردە صولر بر طرفدن دیکر طرفە اقمقدەدر. بوکا آقندی تسمیە اولنور. کرۀ ارض اوزرندە ایکی بیوك آقندی موجوددر. بری قطبلردن خط استوایە دیکری خط استوا اوزرندە شرقدن غربە طوغری متوجهدر. قطبلردن خط استوایە طوغری جریان ایدن آقندیلر، خط استوا جواریندە صیجاغك تأثیریلە ابحار محیطەدن صولر، تبخر ایلیوب غاز حالندە هوایە قاریشدیغی جهتلە بوصو حجمندە دیکر طرفدن صولرك جریان ایلمەسندن ایلرو کلیور. شرقدن غربە طوغری استوا اوزرندە حاصل اولان آقندی دخی، کرۀ ارضك خط استوادە هر نقطەسی دور محوریسی اعتباریلە ثانیەدە ۳۰ کیلو متروکبی بر سرعت خارقە ایلە متحرك ومتحول اولدیغندن واورادە بولنان صولر، کرەنك حرکت حقیقیەسی اولان غربدن شرقە طوغری اولان حرکتنی تعقیب ایدەمدیکندن شرقدن غربە طوغری

عکسنه جریان ودور ایدییور . نتەکیم برقاب درونته قونیلان صو ، قاب سرعتله چویرلدکجه عکسی طرفنه دونر . بوده سرعت واقعه نتیجەسندن ایلرو کلیور .

خط استوا آقندیسی بحر محیط آطلاسیده کینه کورفزندن بداء ایله غویانا ساحللرینه امتداد ایدر . اورادن قسماً آنتیل دکزینه وقسماً برزیلیا سواحلنه متوجه اولور . آنتیل دکزینه ومکسیقا کورفزینه کیدن آقندی‌یه (کورفز آقندیسی gulf stream غولف‌ستەریم نامی‌ویرلمکده اولوب فلوریده یاریم آطەسنك جنوبنده ٦٠ کیلو مترو قدر عرضنده وساعتده ۸ کیلو متروسرعتله قویو مائی رنکنده‌آقار ، جسیم برآقندیدر . شمال شرقی یه طوغری کیتدکجه کنیشلیەرك سرعتی یواش یواش غائب ایلر .

بحر محیط کبیرده خط استوا آقندیسی مالیزیا وژاپونیا آطەلرینه چارپسیله « سیاه آقندی » Kouro sivo نامیله معروف اولان آقندی‌ی پیدا ایدرکه بودخی کورفز آقندیسی کبی شرق شمالی‌یه طوغری اخذ استقامت ایلر ؛ آمریقا ساحللرینی بولور .

قمرك وشمسك جاذبەلری اثری اولەرق طیش دکزلرده صولر ۲٤ ساعتده ایکی دفعه یوکسلور . وایکی دفعه آلچالیر .

بو حاله جـذر ومد تسـمیه اولنور . آچیق دکزلرده مـدك ارتفـاعی بر متروبی کچمز . کورفز وبوغاز کبی طار محللرده وممالك عثمانیه‌ده بصره کورفزی ساحللرنده صویك مد حالنده شـدتی زیاده‌لشیر وهمده ارتفـاعی ۱۵ مترویه قدر واصـل اولور . کوللر قدر درین اولمیه‌رق قره ارەسـنده بریکمش اولان طوریجی صولره بتاقلق اطلاق اولنور. اکثریا سـازان ویوسونلرله طولیدر ، چامورلی ومتعفندر .

پرنج محصولی بو بطـاقلقلرده یتیشور . معمافیه بطاقلق اولان یرلر تصعدات عفنیه ایله هواسی مختـل واصتمه ایله اطرافنده سـاکن اولانلر پریشـاندر . بونلر طولدیریلیر ؛ اوصورتله تصحیح هوا اولنور .

طوپراقدن قاینایه‌رق آقان صولره پوکار ویا پیکار دینلر . پیـکارلر اکثریا طـاغ صرتلرنده واتکلرنده ظهور ایدر . برنوع پیکارلر معدنلر قربنده بولنـدیغندن خواص معدنی‌ایله مخلوط صولر وجوده کتوریر. کرك شربی وکرك وجوده نفعی زیاده‌در. پیکارلر دائماً آقیجی صولر پیدا ایدر. بومیاه جاریه‌نك کوچکلرینه دره وچای وایرمق وبیوکلرینه نهر اطلاق ایدیلیر. شدتلی یاغمورلردن حدوثنه کله‌رك موقتاً آقوب بعده قوریبان دره‌لره ، چای و سـیل محللی تسـمیه اولنور . نهرلر اکثریا

برقاچ ایرمقدن طوپلنـان صولرك محصولیدر . نهرك چیقدیغی یرمنبعیدر . دکزه قاریشدیغی یر آغزی ویا منصبی وبویلی بوینجه آقدیغی محل مجراسیدر . جریان انهارده بعضاً قوم وطوپراق برلکده کلور . نهایتده بوقوم وطوپراق طوپلاشور . آللوویون نامیله خاصه‌لی رسوبات احداث ایلر .

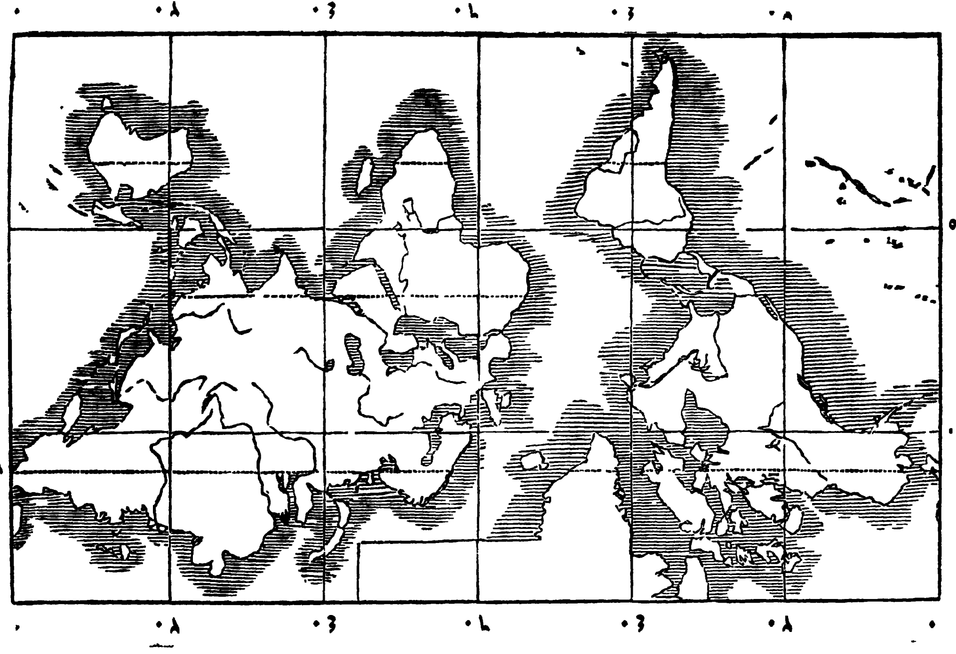
بومثللو انهارك برقاچ آغزی اولدیغندن آغزلری اره‌سنده‌کی قطعه‌یه ، اکثریا حروف یونانیه‌دن Δ ذلتـا حرفنه بکزدیکی جهتله دلتا دنیلمکده‌در . انهاری تشـکیل ایدن اوفاق ایرمق ودره وچایلر ، نهرلرك قوللری واباقلریدر .

نهرلرك منبعنه یقین اولان یرلرینه ، مجرای اعلا واغزینه یقین اولان قسمنه مجرای اسفل تسمیه اولنور .

انهـارده قعر مجرا بعض یرلرنده دوز اولمیوب غایت اوچورروملی اولور . صـولری طبقی بارداقدن اکیلدیکی حالده دوکیلان صوکبی شدتله دوشر ، بیلدیکمز چاغلیانلری حاصـل ایدر . بونلردن برطـاقملری غایت اهمیت کسب ایتمشـدر . امریقاده کائن نیـاغارا شـلاله‌سی بوقبیلدن اولوب قوۀ محرکه و میخـانیکیه تدارکی ضمننده قوت و سـقوطندن اسـتفاده‌لر دوشینلیور . چاغلیانلره شلاله اسمیده ویریلور . برنهرك جریان ایتدیکی اراضی‌یه اونهرك سطح مائلی تسمیه اولنمقده‌در . ایرماق کبی

صولری جریان ایدن فقط منتظماً آچیلمش اولان دره‌لر وایکی نهر ویا دکزی برلشدیران «قناللر» اوزرنده کمیلرله اشیاطاشینمقده‌در. بونلرله تجارت عمومیه ایچون یکی بر طریق مختصر تحصیل ایدلدیکی کبی برچوغیـده زرهلی حرب سـفینه‌لرینك مرورینه مسـاعد برصورتده کشاد اولندیغندن مدافعهٔ مملکت جهتی دخی تدارك اولنمشدر .

قطعات خمسه‌نك منظره‌سی

اوروپا . — برّ عتیقك غربنده واقعدر . مشهور مدنیت اولان قطعات ارضیه‌نك اك كوچكی وفقط ، معارف ومدنیتجه اك بیوكیدر . زراعته اولان صلاحیت واستعدادی پك آز ایكن مساعئ بشریه ایله تزیید اولنمشدر . صنعت وتجارتده بتون الكالره‌فائقدر . هریری قدرت وسعی بشردن برءونه‌كوستریر . سواحلی غایت كرینتیلی وچیقندیلیدر .

آسیا . — برّعتیقك قسم شرقیسی احاطه ایتمشدر . قطعات خمسه‌نك اك جسیمیدر . ساحللری دور دكلدر . كرینتیلی وچیقندیلی اولدیغندن یاریم اطه‌لری چوقدر . شمال طرفلری صغوقدر . جنوب سمتلری منطقهٔ حاره‌ده بولندیغندن صیجاقدر . اورته‌لرنده اك بیوك طاغلر ، اك بیوك چوللر مشاهده اولنور . بعض یرلرنده محصولات ارضیه مبذولدر .

افریقا . — برّعتیقك جنوب غربیسنده‌در . شكلی اولدقجه منتظم وسواحلی مدوردر . اورته‌سندن خط استوا كچدیكندن بو قطعه غایت صیجاقدر . مصر كبی یرلرینك قوهٔ انباتیه‌جه شهرتی دنیالری طوتمش ایسه‌ده اكثر اراضیسی قورقنج چوللر

وقورقیلی طاغلردن عبارتدر .

امریقا . — امریقای شمالی اوروپا قطعه‌سی کبی ساحللری کرینتیلی چیقندیلیدر . مزاح هوا صغوق وصاغلمدر . یاباما طرفلرندن خط استوا کچدیکندن یابس هوالی اولمق لازمکلور ایکن حبانینی دکزه یقین اولدیغندن رطوبتلی و سیسلیدر . کول ونهرلر، شو قطعه‌ده بحد و حساب اولدیغی کبی سلسلهٔ جبالی دخی پك چوقدر . دنیانك اك اوزون نهری اولان مسیسیپی بوراده جریان ایلر .

امریقای جنوبی بالنسبه افریقا کبی شکلی منتظم وچیقنتیسیزدر . جنوبنده ماجلان بوغازی واطه‌لری مستقردر .

اوقیانوسیه . — بحر محیط کبیرده صاچامش برچوق اطه‌لردن عبارتدر . اشبو جزائرك اك بیوکی اوستراليا نامدیکرله قامنك جدید اطه‌سیدر .

اوقیانوسیه اطه‌لری منطقهٔ حارده بولنیورسه‌ده دکزدن اسن روزکارلرك تأثیریله هواسی ومزاج اقلیمی اعتدال پیدا ایلیور . مرعا و صحرا وبادیه‌لریله معروفدر .

عروق بشر

ير يوزنده يشايان بنى آدمك طوتيلان استاتسيقلره كوره عددى برمليار درتيوز اوتوز مليوندن زياده‌يه بالغ اولور . افراد بشره شويله برعموميتله باقلدقده وظائف بشر واقتضاى آدميت اعتباريله برفرق مهم اراته ايتمزلرسه‌ده هرفردك لوتى ، چهره‌سى ، لسانى وعاداتى ، ومذهبى جهتلريله اهميتلى فرقلر ابرازندن خالى قالمز . بوسببله تقسيم و توصيفلرينه احتياج الويرمشدر . توصفلره عروق دينلير. عرقك جمعيدر. عروق اوچ قسمدر . بياض وصارى وسياه عرقلردن عبارتدر . عرق ابيض قفقاس وهند جرمانى ناميله معرفدر . برّعتيقك اوروپاى وسطيله شرقى ، وآسيانك غربى وافريقانك شمالى جهتلرينه يايلمشدر . زينت اندام، قدرت عرفان واثبات وغيرت حاللرندناشى بتون دنياده ممتاز برموقع طوترلر . عرق ابيضدن امريقا واوقيانوسيا طرفلرينه بعضلرى مهاجرت وبعضلرى تجارت صورتيله كيدرك اليوم اورالرده شعبات ونسللر پيدا ايتمشلردر .

عرق ابیض ، آلنده انیلك وعمودیلك کوزلرده بیوکلك باشلرده شکل بیضی ومتناسب ، کوزلرده الامائی رنك برونلر مائلی وسیوری ، صاچلرده اینجه‌لك و قرااللق زاویه‌وجهه‌لرنده آچیقلق علامتلریله تمییز اولنور . بلاد جنوبیه‌سنده رنکلری اسمر وصاچلری سیاهدر .

عرق اصفر ومغول جنسی . — اسیانك قسم شرقیسنده اقامت ایدر . لکن اوروپا وامریقانك قطبیه‌یقین اولان محللرنده واوقیانوسیه‌نك شمال جهتلرنده بوعرقدن بعض قوم کوریلیور . علامت تمییزیه‌لری چهره‌ده انیلك قاشلر وکوزلرده چکیکلك برونده باصیقلق ، صاچلرده سیاهلك ، پارلاقلق ؛ سرتلك ودیکلك لونده زیتونی رنکنده صاریاق وراوبهٔ وجهیه‌لرنده طارلق اوصاف مخصوصه‌سندن اولور . عرق اصفر وخاصةً بوصنفدن اولان چنلیلر بیاض عرقندن اول مدنیتده ایلرولمش اولدقلری سدچین ومعبدلری واثارمنکشفهٔ عتیقه‌لری احوالندن استدلال اولنمقده ایسه‌ده بوکون عرق ابیض جمله‌سنه تقدم ایتمشدر . نوع بنی‌بشرك الکوچك مخلوقلری اولان اسکیمولر ولاپونلر بوعرقه منسوب اولوب امریقای شمالیده وجوار اطه‌لرنده اوطوریرلر . اوستلرینه صغوقدن محافظه ایچون کورکلی حیوانات دریلری و خاصةً فوق دنیلان حیوانات بحریه دریلرینی کیرلر .

عرق اسود . — سیاهلر ، افریقانك وسط و جنوبلرینی و اوقیانوسیه‌نك جنوب واوسترالیانك اکثری طرفلرینی استیلا ایتمشدر . رنکلری قویو اسمر ویا غایت سیاه اولوب علامت تمییزیه‌لری آلنلرنده ازیکلك برونلرده بصیقلق ویایغینلق اغزلرده بیوکلك دوداقلرده قالینلق زاویهٔ وجهیه‌لرنده قپالیلق یناقلرده شیشکینلك وصاچلرده سیاهاق وفوریقاق خاصه‌لرندندر .

عرق اسود یعنی زنجیلر تمدنده الك اشاغی مرتبه‌ده وادراکلری الك دون پایه‌ده اولوب عرق ابیضك برچوق زمانلر اسیرلری اولمشلردر . بروقتلر شوراده بوراده ایش ایچون چفتجیلك خصوصانده استخدام اولنیور ایدی . شمدیلرده اسارت الغا اولندیغی جهتله زنجیلرده کیت کیده ثمرات حریتدن استفاده ومعارف جهتلرینه صعود ایتمکده‌درلر .

بو عرقلردن باشقه امریقایه مخصوص برعرق احمر و اوقیانوسیه مخصوص برعرق مالیز یعنی ملز واردر . ایکنجی درجه سلاله عداولنورلر . عرق احمر یعنی قرمزیلر امریقایه اوروپالیلر ایاق باصمدن اول ساکن اولورلر ایدی . ایچلرندن صاحب قدرت حکومتلر تشکل ایتمشدر . مؤخراً اوروپالیلر اورالره مهاجرت واقامت ایتمکه باشلایجه ایچرولره طوغری چکیلمشلردر . شمدی عددلری اولکی قدر دکلدر . وحشیلر وایر اقوالر

بو طائفه‌یه وعرقه منسوبدرلر . دریلری قرمزی باقر رنکنده‌در . کوزلری بیوك ، آلنلری چیقیق ، برونلری غایت مائلدر . بنی بشر ایچنده الك بویلی والك ایری آدملری حاوی اولان پاتاغونلر بو عرقه منسوبدر . مالیزو پولینزسلاله‌لرینه کلنجه : بونلر اوقیانوسیه جزائرینك شرق وغرب سمتلرینه منتشر اولوب عرق اسود ایله عرق اصفر بیننده متوسط برصنفدرلر ؛ غایت ذکی وتجارت بریه وبحریه‌ده صاحب ملکه وتجربه‌درلر .

اقوام وهیأت بشریه

حال جمعیته لزوم .— انسان باشلی باشنه هر احتیاجنی الده ایده‌مز . ییه‌جکنی تدارك ایچون ، البسه‌سنی حاضرلامق ایچون یاخود مسکننی تهیه ایلمك ایچون منفرداً چالشدیغنی تصور ایلسه‌ك ینه لوازمی تحصیله مقتدر اوله‌مز .

هر فرد ، دیکر افرادك معاونتنه محتاجدر . عقل ، قوهٔ مفکره ، ذکا ، قوهٔ اختراعیه محصولاتیله احتیاجات قولایلقله الده ایدیلیر . حتی احتیاجمزك شمدیلر ده پك زیاده لشدیکنه کوره کندی البسه‌مزی کندمز تدارك ایتمك ایسته‌سك یوکنی حاضرلیوب ا کیرمك ، صکره طوقومق ، کسمك ، و بیچمنه قویمق ؛ و بر قوستوم حاضرلمق ایچون آیلرجه مدت لازمدر . حالبوکه انسانلر حس طبع ایله کینمکه لذتلی طعاملردن یمکه ، کوزل و محافظه‌لی اولرده اوطورمغه فطرةً مستعد اوله‌رق یرادلمشدر . ارتق بش ویا التیوز کشی یاخود بیکلرجه کشیلر بریره طوپلاندقلری زمان ، بونلر احتیاجلرینی دیکرلرك مساعیسی محصوللندن دفع ایدرلر ؛ برینك بغدایندن دیکرینك قماشندن اوچنجی بر آدمك مرالغوزلغندن ، دولکرلکندن استفاده ایلرلر . ایشته جمعیت بوخلقت حسنه و حسن طبیعتك اثریدر .

ادیان

کتابمزك مقدمه واقتتاحنده حسن ابتدا اوله‌رق دیمشدککه سماده بونجه زینتبخش اولان سیارات وعوالم و اوزرنده بولندیغمز کرهٔارض ، جناب واجب‌الوجود حضرتلرینك اثر صنع وعظمتی وجمله مخلوقاتنه تصدیق کبریا ایچون طاهر واشکار بر اثباتیدر .

اوت ! بوحقیقت اویله برحقیقتدرکه بتون سکان ارض طرفندن تصدیق اولنیور . وجودینه حکم ایدیلیور !

کائناتك ، عالملرك ناظمی ؛ ومدبری اودر! اکا قارشو ادراك الوهیتله برابر شکرانمزی تقدیم ایتمك ایچون فهیم وحکیم یارادلدق ! اك کوچك ذهنلر ، اك بیوك مفکره‌لر وحقیقتی تصدیق ایدر انکارینه قائل اوله‌مز. حال بویله ایکن روی زمینده متمکن بونجه اقوامدن برطائفهٔ کبیره حاشا تعدد آلهه تابع اوله‌رق کیمی او کوزلره وکیمی کاهن صفتنده پتلره طاپمقده اولدقلری ایشیدیلور .

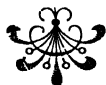
دیکر طرفدن برجماعت کبیره ؛ وحدانیت آلهیه‌یه معتقد ، اولوب حق تعالی حضرتلرینی شریك و نظیردن تزیه ایدر . بونلره موحد وکتابی دینلیر . بودا وبراهمان وپت پرستلر ایله آتش پرست ونجوم پرستلره موحدین مقابلی اوله‌رق مشرکین نامی ویریلور .

موحدین ، امت اسلامیه اولوب ربع مسکونده اشغال ایلدیکی موقع اوروپانك جنوب شرقیسیله آسیانك جنوب وغرب طرفلرینه و آمریقانك شمالیله وسط وجنوبنه واوقیانوسیه نك اکثر یرلرینه قدر اتساع بولمش وامریقالرده ، لوندره لرده بیله حقیقتنه اعتقاد اولنمغه باشلانلمشدر .

ملل کتابی یه کلنجه : قسم اعظمنی طائفهٔ نصارا تشکیل ایدر . اوروپا وسائر اقسام ارضه مستولی اولمشلردر . مقتدالری حضرت مسیح علیه السلامدر . بونلرده اوچ قسمدر . برنجیسی قتولیکلر درکه پاپا نامیله رومادە اقامت ایدر ، بر رئیس کبیر روحانیلری واردر . ایکنجیسی غرق ویا اورتودوقس دنیلان روملر واوچنجیسی پروتستان تسمیه اولنان منکرلردر .

کتابیون انجلدن بر جزء قدملی موسی علیه السلامك شریعتنه تابع اولان اسرائیلیلر ویا یهودیلردر . برحکومته مالك اولمیەرق شوراده بوراده جماعت حالنده ومختلف حکومتلر ادارەسنده بولنیورلر . تاریخده بونلرك حکومت صاحبی اولدقلری بیان اولنور ایسەده الیوم بینلرنده « اتحاد اسرائیلی » نام وفاق حاصل اولمش وبوندن بشقه اثرلری کوریلهمامکده بولنمشدر . اشبو اتحاد علوم وفنونه خادمدر . یوقاریده ذکری سبق ایدن بودائی وبراهمانلر اسیانك شرق وجنوب طرفلریله اوقیانوسیه

نك مالزیا قسمنده منتشر در. نجوم پرستلر ایله آتش پرستلر، افریقانك وسط وجنوبنده وامریقانك بعض یرلریله اوقیانوسیه اراضیسنده واقعدرلر. گیت گیده مقدارلری تناقص ایدییور.

بعض اصطلاحات بیاننده‌در

فضا : سماده طبقات هوائیه‌دن صکره فرض اولنان بوشلغه اطلاق اولنور .

متقابل‌القدم : کرهٔ ارضك قطب جهتنده طوردیغی فرض اولنان بر آدمك دیکر قطبده کذلك قائماً طورمقده بولنان بر شخصه قارشو آیاق آیاغه عکس صورتده وضعیتلرینه‌دینور . [١]

محور عالم : مسلك شمس نقطهٔ مرکزیه‌سندن یعنی کونشدن کچان وقطب نقطه‌سنده منتهی اولان محوردرکه محور ارضك ایکی قطبلردن استقامت اوزرینه تمدیدندن عبارتدر .

شوسه : شهر ومرکز مدنیت اولان محللر درونده نادراً وایکی ویا زیاده شهرلر بیننده اکثریا واسطهٔ مرور وعبور اولان طریق عاملردر . طاش وقوم ایله یاپیلیر . آلت طبقه‌سنه کوچك طاش پارچه‌لری واوست طبقه‌سنه قوم وضع‌اولنور . شوسه‌لرك سوقیات عسکریه و تجاریه‌یه خدمتی پك زیاده‌در .

شمندوفر . — تیمور یوللر ، سرعت وسهولت نقل ، نقطهٔ نظرندن مدنیتك مابه‌الافتخاریدر . ایچنده ساعتده ٧٠ کیلو

---

[1] Antipodes

مترو قطع ایدنلری وار . رای تعبیر اولنان ایکی موازی خط اوزرنده تکرلکله متحرکدر. آلتنده اشبو رایلری دائما متوازی طوتمق ایچون برر اغاج ویا دمیر چبوق وضع اولنمشدر .

کمرك.— اجنبی ویرلی اوله‌رق کلان متاع واقمشه‌نك معاینه ورسمنك استیفاسی ایچون اتخاذ اولنان دائره دیمکدر .

سربست لیمان Port franc . — بویله برلیمانه کله‌جك اشیا وامتعه ساحله چیقاریلسه بیله رسم ومعاینه‌یه تابع اولماسنی اقتضا ایدر . انجق سربست لیمان یالکز ساحل شهر ایله داخلنه منحصردر. شهردن قره‌طریقیله برطرفه کیدرایسه رسم کمرك آلنیر ، بوکبی لیمانلرده ساحللرده بیوك وجسیم مغازه‌لر یاپیلور . ارضیه مغازه‌لری نامیله معروفدر . اشیابنه دکز طریقیله کیدنجه‌یه قدر اوراده قالیر . [۱]

قپالو لیمان . — اطرافی مستحکم اولمسی جهتیله سفائن تجاریه وبحریه‌یه دخولی منع ایدلمش اولان لیمانلردر . نه زرهلی کیره بیلور ، نه تجار کمیسی کیره بیلور .

تجارت بریه . — قره یوللریله برمملکتدن دیکر مملکته اشیا طاشیوب صاتمقله وقوعبولان تجارت دیمکدر .

---

[۱] بومغازه‌لره entrepots نامی ویرلکده‌در .

تجارت بحریه . — دکز طریقیله وواپور ویلکن کمیلریله ایدیلان تجارته تسمیه اولتور .

ادخالات . — برمملکته اجنبی برمملکتدن کتوریلان تجار ماله دیرلر .

احراجات . — بر مملکتدن یرلی مالی اوله‌رق اجنبی بر مملکته کوندریلان تجار ماله تعبیر اولنور .

تجارت عمومیه . — برمملکت ویا برشهرك اجنبی مملکتدن کتورتدیکی اشیا‌ایله یرلی متاعی اوله‌رق خارج ملکه اخراج ایلدیکی امتعه‌نك یکون عمومیسنه دینلمکده‌در .

قاپلیجه . — برنوع صو منبعیدر. دیکر منابعدن فرقی درونده تیمور ویا سائر مرکبات معدنیه بولنمسندن عبارتدر . معدنی صولرك برقسمی ایچیلور ؛ هاضمدر . وبرقسمی محلنده غایت صیجاق اوله‌رق نبعان ایلدیکندن امراض صاحبلری صحتلرینی اعاده ایچون بعضکره بو صولرده استحمام ایدرلر . ایشته بوصیجاق صولر قاپلیجه‌لری وایچلمکه صالح اولان صولر معدن صولرینی تشکیل ایدر .

ترسانه واعمالاتخانه . — سفائن تجاریه وحربیه دستکاهلرینه دیرسخانه وطوپ واسلحه کبی آلات حرب ومهمات تدارك ایدن محللره اعمالاتخانه دینیلور . آیینه وقماش کبی اشیانك اعمالاتخانه‌لرینه فابریقه نامی ویریلیر .

بانقه . — صرافلق ایتمك ، اقچه اقراض ایتمك ، اسقونطه ایلمك ، امانةً اوانیٔ سیم وزر ومجوهرات آلمق حساب جاری آچمق کبی نقده متعلق معـاملاتی ایفـا ایتمك اوزره اهمیتلی سرمایه‌لرله آچیـلان اداره خانه‌لره تعبیر اولنور . هر دولتده بویله خصوصی بانقه‌لر اولدیغی کبی امور دولتده بشقه‌جه تسهیلات مقتضیه ایفا ایلمك اوزره برر رسمی بانقه موجوددر ، بانقنوط یعنی کاغد اقچه‌لری چیقارمق حقی بو رسمی بانقه‌لره عائددر .

خاتمه

ژەئوغرافیەیه باشـلایەجق هرمبتدی ایچون بالاده مذکور فصللر محتویاتی الزمدر. انلر ؛ دقتله مطالعه اولنمدقجه موضوع فنه وقوف کسب اولنەمز . مقدمه هر علمده اوعلمك اجمال وخلاصـەسی وآتیسی ایچون مدار تنویر وابتصـاریدر . بو ملاحظەیه مبنی ایشته مقدمهٔ ژەئوغرافیا ترتیب وطبع اولندی . قطعات خمسەنك دخی — آیرو آیرو کتاب اولەرق — طبعنه توفیقات الٰهیەیی معین اتخاذ ایلرم .

برنجی کتابك صوڭی

ژه ئوغرافيا معلّمى

ايكنجى كتاب
آسيا

مكتب ملكيه و حقوق مأذونلرندن
عبدالخالق مدحت

معارف نظارت جليله‌سنك رخصتنامه‌سيله طبع اولنمشدر

استانبول
عالم مطبعه‌سى — احمد احسان وشركاسى
١٣١٤

افاده

مقدمه‌سنده بیله . مقاصد خیر خواهانه‌یی مثبت
براهین اقامه اولنان ژه‌ئوغرافیا معلمنك تنسیق جمل
وعباراتی بحثنده اعتراض ایدنلر بولندی . قرائتنه تنزل
بیوران ذوات محترمه‌دن برقسمی فن کتابی اولدیغنی
بیان ایله سهل‌الافاده اولمسی لزومنی اتیان ایلمشلردر .
حسن قبول اظهاریله توجهلرینی دریغ ایلمیان شو
ذوات کرامه عرض شکران ایلرمکه : مقطع عباره ایله
ایراد کلامك تدریسجه فائده‌سنی تقدیر بیورمشلردرده
ابذال مروت ایتمشلردر . بوکتابدن اعتباراً ژه‌ئوغرا-
فیایی مصور اوله‌رق نشره باشلیورز . ارزو ایدنلر

شهور وبلاد تصاويرينه وتنزل بيورانلر محتوياتنه نصب نظر ايدرلر و نوعما برافاده ايله ايكى استفاده تأمين ايتمش اولورلر . من الله التوفيق

كواكبي زاده

عبدالخالق مدحت

اسیا

مدخل

موقع حدود ومساحهٔ سطحیه

موقع وحدود . — آسیا قطعه‌سی قطعات خمسه‌دن بری اولوب بر عتیق ناميله موسوم اولان قطعه‌نك قسم شرقیسی اشغال ایدر . برنجی درجه‌دن ۷۸ نجی درجه‌یه قدر عرض شمالیده و ۲۳ نجی درجه‌دن ۱۷۲ نجی درجه‌یه قدر طول شرقیده امتداد ایلر . حدودی شمالده بحر منجمد شمالیله و غرب شمالیده اورال نهری واورال طاغلرینك اتساع ایلدیکی اراضیله و تام غرب جهتده قفقاس طاغلری و برزخیله بحر خزر وبحر سیاهه وجنوب غربیده افریقایه واسطهٔ اتصال اولان سویش برزخنه ارتباط کسب ایلدیکی کبی بحر سفیده وبحر احمره وبو ایکی دکزك منتهالرنده چناق قلعه بوغازیله مرمره دکزینه و قره دکز بوغازینه و بحر احمرك بحر محیط هندی ایله محل تلاقیسی اولان باب المندب بوغازینه اقتران ایلر .

جنوباً بحر محیط هندی وملاقا بوغازینه و شرقاً بحر محیط
کبیره قدر اتساع ایدر .

جوانب اربعه‌سنی احاطه ایلیان بحاردن شرقده بحرمحیطك
حاصل ایلدیکی بهرنك و اوقوچقه ، وژاپون وبحراصفر وبحر
قوره ویا بحر شرقی وچین دکزلری مستحق تذکار اولدیغی کبی
بحر محیط هندیدن حاصل اولان بنکاله کورفزی وعمان
دکزی و بصره کورفزی ویاخود عجم کورفزی وبحر احمر
ویاخود عرب ویا شاب دکزی دخی اولمرتبه شایان تحریردر .
جنوب غربیده واقع ایچ دکز یعنی بحرسفید، اطه‌لر دکزی و
ومرمره وقره دکزی حاصل ایلمشدر .

مساحه ووضعیت . — اسیانك اراضیٔ ساحلیه‌سنده یك
چوق کیرینتیلر ، وبرچوقده شبه جزیره حالنده اوزون قره
قسملری تشکل ایتمشدر . بواسطالات ارضیه میاننده غرب
جهتنده اسیای صغرا شبه جزیره‌سی واردرکه آق‌دکزله قره
دکز بیننده واقعدر جنوب غربیده یاریم اطه‌لرك الك جسیمی
وواسعی الان عربستان شبه جزیره‌سی بولنورکه غربی بحراحمر
وباب‌المندب بوغازی وشرقی بصره کورفزی تحدید ایلر .
بوندنماعدا جنوبده بری هندستان غربی دیکری هندستان
شرقی ناملریله معروف ایکی شبه حزیره واردر . بونلردن هند
غربی شبه جزیره‌سی غرب جهتنده واقع اولوب قومورین

برونیله و هند شرقی ویاخود هند چینی شبه جزیره‌سی شرقده کائن اولوب مالاقاشبه جزیره‌سنده بورو برونیله منتهی اولور . شوشبه جزیره‌لر، بعضاً اراضی منبته‌یی وبعضاً بادیه‌لری احتوا ایلر. بحر محیط کبیرده وشمال جهتلرنده بحر قوره‌داخلنده منبت و اهالیسی چوق اولان قوره یاریم اطه‌سیله اراضیٔ خالیه‌دن عبارت اولان قامچاتقا شبه جزیره‌لری اولدقچه اهمیتلیدر . مالاقا بوغازی قربنده واقع مالاقا شبه جزیره‌سی اساساً هند شرقی اجزاسندن بولندیغندن آیروجه ذکرینه محل کوریله‌مز .

اسیانك طولی شرق شمالیدن جنوب غربی‌یه طوغری ۱۰,۲۰۰ کیلومترودن عبارتدر. بوطول شرق شمالیده وبهرنك بوغازنده واقع شرق بروننده باب المندب برونه قدر مساحه اولنور . عرضی ۸۰۰۰ کیلو مترودن عبارتدرکه بوعرض شمال شرقی بروندن مالاقاشیه جزیره‌سنده کائن بورو برونه قدر حساب اولنور عموماً مساحهٔ سطحیه‌سی ۴٤,۰۹۲,۸۰۰ کیلو مترو مربعنده‌در .

مساحهٔ سطحیه‌سی مطالعه‌سندن اکلاشلدیغی اوزره آسیا قطعه‌سی کرهٔ ارضك الك بیوك قطعه‌سیدر . ساحللرینی برچوق اطه‌لر، اطه‌جقلر احاطه ایدر . بحر منجمد شمالیده جزائردن لیاخوف یاخود یکی سیبریا جزائر مجتمعهٔ خالیه‌سی موجوددر .

١٨٧٦ سنه‌سنده بوجزائرله بهرنك بوغازنده برطاقم اطه‌لره تصادف اولنوب کشف اولنمشدر . الڭ مشهوری وراڭل Wrangel اطه‌سیدر .

بحرمحیط کبیردن متحصل کورفزلرده قوریل ، ساخالین ، ویه‌زو نیپون کیوسیو سیقوقو اطه‌لریله فورموز وجاپان اطه‌لری مشاهده اولنور .

بحر محیط هندی کورفزلرندن بنکاله کورفزنده آندامان ، ونیقوبار جزائری وسیلان اطه‌سی وعمان دکزنده لاقدیو ومالدیو جزائری کوریلور . بونلردن مالدیو اطه‌لری سواحلی سیاحات بحریه‌ده مهلك صاییلان قیالردن متشکلدر .

بحر سفید درونده قبریس جزیره‌سیله اسپوراد جزائری جزائر معروفه‌دندر . الڭ مشهورلری ردوس ساقز ومدللو جزیره‌لریدر .

برنجی مقاله

ژه‌ئوغرافیای طبیعی : منظرهٔ اقلیم طاغلر نهر وکوللر

منظرهٔ طبیعه . — آسیانك منظرهٔ طبیعه‌سی عظمتلی ومحتشمدر . طبیعت ، بواقلیمده برتنوع وتخالف ابراز ایدر . وسطنده واقع واسع صحراسی واکثر یرلرنده مرتفع طاغلری وجنوبنده منبت وصولاق اراضیسی وجهت مرکزیسی وغرب جنوبیسی نواحیسنده بادیه وچوللری حقیقةً کثیر بدایع اطلاقنه شایاندر . بوچوللره Steppes نامی ویریلور . بطاقلق حالنده‌اولان توندراس toundras نام غیر صالح زراعت قطعاتی ، سنه‌نك همان اکثر اوقاتنده بوز وقاردن متشکل بر طبقهٔ منجمده ایله مستوردر .

اقلیم : شمالده صغوق اولوب وسطنده بالعکس حرارت مدهشه حکمفرمادر انجق مرتفع یایلالرنده ، شرقدن غربه قدر بالجمله جبالده هبوب ایدن روزکارلرله حرارتی اعتدال پیدا ایدر . وبعض مواقعنده ایسه صغوقلر حس اولنور درجه‌لرده حکمنی کوسترير .

طاغلر وصحرالر . — ارتفاعات جبال میاننده حاصل اولان یایلالر واوه‌لرك اك مکملنی صحرای مرکزی تشکیل ایلر . صحرای مرکزی‌یی تشکیل ایدن طاغلر شمالده آلتای ،

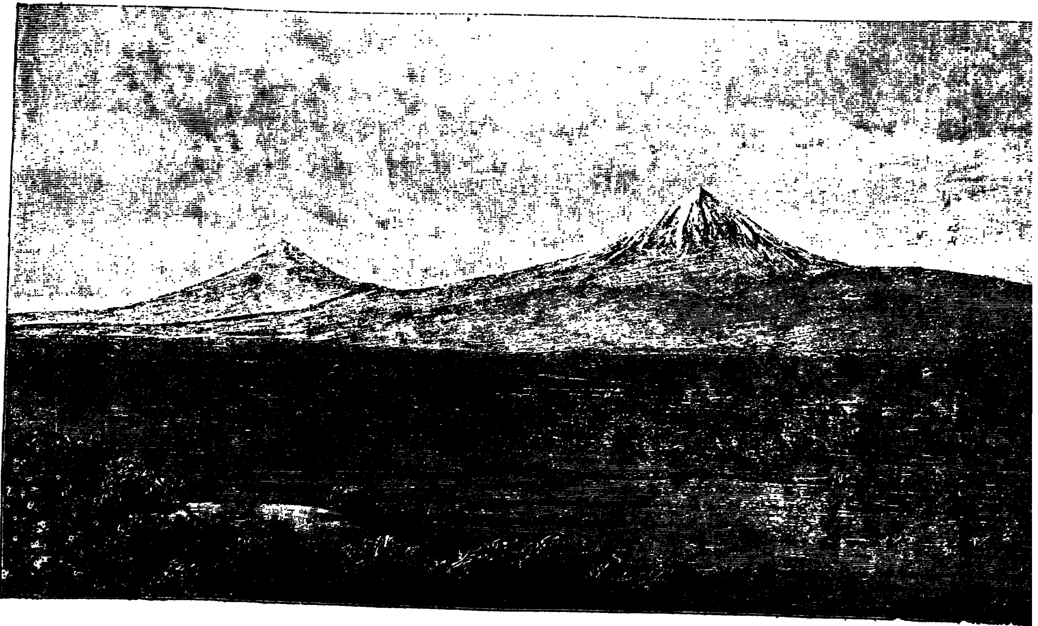
تانغ‌نو ، وسـايانش وغربده سمائی ناميله معروف اولان تيـەن شان طاغلری وپاميرو بولور يايلالری وغرب جنوبيده قراقوروم وجنوبده قوئن‌لون وياخود قاتی‌سی جباليدر .

بوسلسـله شمال شرقيده كين‌كانغ وكانتەی طـاغلری نامنی آلور . آسيانك مشهور غوبی وياخود شـامو باديەسی صحرای متوسطك قسم اعظمنی احاطه ايتمكدەدر .

مركز يايلاسـنك براز جنوبنده شمال غربيـدن جنوب شرقی‌يه طوغری كرۀ ارضك الك مرتفع طاغلری اولان همالايا طاغلری تسلسل ايدر [١] . شمال شرقيسـندن ايسـه لاپونی وياخود پومەلەس دنيلان طاغلر باشليوب شرق برونده منتهی اولور . اشبو سلسله قارلی تسـميه اولنان سـتانووی جباليله التصاق ايدر . غرب شماليده هندقوش والبرز طاغلری توسع ايدر . بونلردن آلبرز طـاغلری شمالدن مجمسـتان يايلاسـنی قوشادر . براز غرب طرفنده شمالاً اسيا ايله اوروپا بيننده حدودی تنظيم ايليـان اورال وغرب جنوبيده تحديد ايليـان قفقاس طاغلری مشاهده اولنور . قفقاس طاغلری منتهاسنده وبحر حزره قريب اولان جهتنده بولـان آرارات طـاغی الك مرتفع طاغلردندر. (٥٥٠٠ مترو) .

---

[١] ٨٨٠٠ مترو ارتفاعندەدر .

آرارات طاغی

اشبو طاغدن طوروس وانتی طوروسناملریله تسلسل ایدن طاغلر جنوبده لیبان وانتی‌لیبان وغربده قازبك ناملریله امتداد ایلر . بحر احمرك سویش کورفزی ساحلنده کائن طور سینا ویاخود جبل سینا فروعات جبال مذکوره‌دندر .

جنوب شرقیده هند چینی طاغلری بورو بروسه قدر بیوك بر سلسله تشکیل ایدرلر . هندستان غربی شبه جزیره‌سی طاغلری آیروجه ایکی سلسلهٔ جبالدن مترکبدر . بریسی غرب جهتنده بولندیغندن غربی غات ودیکری شرقده بولندیغندن شرقی غات نامیله مشهوردر . ایشبو تعداد اولنان جبال آسیانك مشهور طاغلری وحاصل ایتدیکی مواقع مرتفعه ویایلالرینی احاطه ایتدیکندن شو بحثه ختام ویریلور .

انهار وکوللر . — مبحث میاهده آسیا التی قسمه تفریق اولنور . اولکیسی بحر منجمد شمالیده واقعدر : شمال سطح مائلی نامیله معروفدر . ایکنجیسی بحر محیط کبیر جهتنده‌در : شرق سطح مائلی اسمیله بنامدر . اوچنجیسی بحر محیط هندی‌یه مائلدر : جنوب سطح مائلی نامنی آلیر . دردنجیسی ایچ دکزلره واصل اولان میاهدر : غرب سطح مائلی اسمیله مشهوردر . بو سطح مائل آرال دکزی وبحر خزر وبحر سیاه وبحر سفیده صولرینی اجرا ایدن انهاری جامعدر .

ایران صحرای عظیمنده واسیانك وسطی اولان اراضیٔ منحطه‌سنده دخی ایکی ورسان بولندیغندن بونلرله عدد سطوح مائله التی‌یه بالغ اولمش اولور . شمال سطح مائلی : اوبی ، ینیسی ، لهنا نهرلرنی حاویدرکه طوللری اك زیاده اولان انهاردندرلر . ۳۰۰۰ الی (۳۵۰۰) کیلو متروبه قدر تفاوت ایلر .

شرق سطح مائلنه کلنجه : اك مشهور نهری آمور نهریدر . چینده غوبی چولندن نبعان ایدوب سیبریایه داخل وسخالین اطه‌سی قارشوسنده ایکی اغزله بحر محیطه منصب اولور . بوندنبشقه بحر اصفره جریان ایدن هونغ هو ویاخود صاری نهر ودرت بیك بشیوز کیلو مترولق برمسافه‌ده صولرینی اجرا ایتدکدن صکره قوره دکزینه منصب اولان کیانغ ویاخود یانغ‌چه‌کیانغ نهریله چین دکزینه التحاق ایدن قامبوچ ویاخود مقونغ وسیام کورفزینه جریان ایلیان منام نهرلری انهار جسیمه‌دندر .

جنوب سطح مائلنده : بنکاله کورفزینه اواو یاخود ایراووادی وبراهماپوتر وغانج وعمان دکزینه ملحق اولان سند ویاخود انیدوس نهرلری ودجله وفرات نهرلرینك برلشمسندن حاصل اولوب بصره کورفزینه منصب اولان شط العرب نهری جریان ایدر .

غرب سطح مائلی داخلنده بحر سیاهە قیزیل ایرمق وبحر حزره اورال وآرال کورفزینه ام دریا ویاخود جیحون وسیر دریا وخود سیحون نهرلری ملحق اولور .

كوللر . — [١] آسیانك اك بیوك كوللری بحر حزر وارال دكزیدر . صولری برطرفه اقماز وحتی بحر حزر بحر سیاه ومحیط تسویهسندن ٢٦ مترو قدر مرتفعدر . سبریا داخلنده ذکره شایان اولەرق بالقاج وچین حدودی اوزرنده بایقال كوللری وچین ایمپراطورلغی داخلنده یانغ چه کیانغ نهریله التصاق کسب ایدن توغ جبغ وپی اویانغ وتالەساب كوللری موجوددر .

جنوب ورساننده وایندوس نهرینك شرق جهتنده عمان کورفزیله بالواسطه متصل اولان ران بطاقلغی غایت واسع ومخل الصحه بطاقلقلردندر . صحرای مرکزیده برچوق كوللر واردر . ازانجمله شرقده لوب وقوفونور دنیلان مائی كول وجنوبده تامچو ویاخود تانغری نور وغربده سبریاده ایسی كول اك مشهورلریدر .

ایران یایلاسی داخلنده مشهورهامون كولی وغرب وجنوب سطح مائللری بیننده واقع اولوب صولرینی هیچ برطرفه اجرا

[١] کرك ارال دكزی وکرك بحرحزره وچیندەواقع كوللرەجریان ایدن انهار مارالذکر وسطده اولان سطحین مائلینی احداث ایلمشدر .

ایتمیان ارمیه‌ووان کوللری‌الوند طاغلری جانبنده‌در . تاریخجه حائز اولدیغی شهرت قدروسعتی بولنان بحرلوط ویاخود اولودکز [۲] ارض فلسطینده واقع اولوب ژوردان نامیله شهرت تاریخیه‌سی بولنان نهرالعاص واسطه‌سیله آق دکزه متصلدر .

[۲] بحر سفید تسویه‌سندن ۳۹٤ مترو یوکسکدر

ایکنجی مقاله

ژه ئوغرافیای تجاری : محصولات

معدنیات: آسیانك ثروت معدنیه‌سی ستایشله ذکر اولنور . یاقوت ، فیروزه ویاقوت ازرق ، نجف ، رنکلی عقیـق ودکز کوپکی ولاجورد طاشی جبللقوم دنیلان منکشه رنکنده طاش . ودها سائر برنجه معدنیاتی برر خزینهٔ کرانبهادر . سبب تسمیه اولنـان صحاریده سرپیلمش توز طبقه‌سی حالنده ومغـاره‌لرده صلب برر پارچه صـورتنده کثرتله طوز معدنلری بولنور . آلتون نواحئ شمالیه‌نك وسط وشرق جهتـلرنده مبذولدر . بومعدن جوارنده نحـاس وکموش معدنلری وهویل دنیلان معدن کمورلری تحت‌الارض بتمز وتوکنمز برر دپو شکلنده‌در . ممالك محروسهٔ شـاهانه داخلنده متصرفلق مرکـزی اولان کمشخانه غایت زنکین کموش معادنی طبقاتنی محتویدر. سـبریاده غرافیت تسمیه اولنان طاشله هندستانده سیلان اطه‌سنده واورال طاغلرنده الماس جوهرلری اخراج اولنور .

قطعـات جنوبیه‌نك قوهٔ انباتیه ومدرکه‌سی شـایان دقت بردرجه‌ده‌در . هندسـتان جویزی خرما ، چوبد اوتی ، بوبر اغاجی وکافور وبانیان دنیلان هندستان انجیری ، موز وپورتقال

وطارچین کثرتلیدر . بونلردن هندستان انجیرینك ، کوکلری
بر چوق یر ضبط ایتمکله غرابت آمیزدر . سفائن وابنیه انشا آتنده
مستعمل تکه نام کراسته وبامبو دنیلان برنوع قامش وصندال
وعود واابانوز اغاچلری وپرنج وپموق وشکر قامشی محصولاتی
متنوعدر . غرب نواحیسینی زیتونلقلر و باغلر احاطه ایدر .
زیتونك استحصال اولنان یاغی وکرك دانه‌سی رواجلیدر . هله
باغلرندن آلنان الماصوی ومخمراتی تجارت عمومیه‌ده اهمیتلیدر .
ثمرات ملکدن ، کراز ، بادم وشفتالی وزردالی واریك وانجیر
نوعی محلنه مقصور وشایان تذکار اولان میوه‌لردندر . اوروپاده
لزوم کوریلان نفیس منسوجات بوراده حاصل اولور . شرق
ناحیه‌لرنده چای ورنی وقامه‌لیا وهورتا نسیا دنیلان قرمزی
چیچك وطود وسائر نوادری ومرکز صحرالرنده راوند اغاچلری
مبذولیت فوق العاده ایله نشوونما بولور .

حیوانات . — حیوانات اهلیه‌نك انواعی هر طرفده
موجوددر . میمون وفیل ومشهور سیلان فیللری وکرکدان
وغانج نهری اطرافنده تعیش ایدن قپلانلر وپارس وارسلان
وپاپاغان وطاوس وکموشی وآلتونی سوکلونلر دوه‌قوشی وقوندوز
وتمساح و جسیم الجثه قپلومبغه‌لر جنوب جهتلرنده زیاده‌در .
حیوانات بحریه‌نك انواعی صایغه لزوم کوریله‌مز ایسه‌ده سیلان
آطه‌سنده وبصره کورفزنده صید اولنان اینجولو اصداف بحریه

بیوك تجارت ایشیدر. بالقلرك انواعی میاننده ، اكثریا اصداف بحریه صیادلرینه تعرض واتلاف ایدن كوپك بالقلری حوتحوار ، بعا كدن اولوب بوجهتدەكی احاسی البحار محیطهٔ ساتره كوپك بالقلرینه دهشتده ایلرو كیدر .

دریلرندن استماع و بویلرندن كوركلر یاپیلان حیوانات سیبریا منطقهٔ باردەسندەكثیر كداراندرلر . بونلردن قاقم،ردداوا سمور كوركلری غایت بهالی اولەرق صاتیلیر . سیبریالیلرك صعوقدن باشلوجه واسطهٔ تحفظیەلری بودر .

حریر بجمه كلنجه : اسیانك بالخاصه جنوب شرقی وغربی حوالیسنده كثرتله استحصال اولەرق اوروپایه‌اخراج اولنور . شال نسج اولنان بتك ، همالایا وهندغربی اراضیٔ شمالیەسنده تعیش‌ایدن كچیلردن استحصال‌اولنیور . دریٔ دباغتدەمستعمل یاقه نام برجنس اوكوز مركز یایلاسنك جبال مرتفعەسنده بسلنیور . دوەلری عرب جهتنده ایكی نوع اولەرق یتیشور برنوعی وسائط نقلیهٔ عادیەدن دیكر نوعی وسائط سریعەدن اولەرق استخدام اولنور بومقامده سیبریا حوالیسنده قزاقلر ایچون استعمال اولنان رن كیكلری وعربستان چوللرنده موجودآت وقسراقلر سرعت سیر ولطافت اشكال‌ایله بحق‌تمایز ایتمشلردر .

اوچنجی مقاله

ژه‌ئوغرافیای سیاسی: نواحی و بلاد مشهوره، سکنه ومدنیت، لسان ومذهب

آسیا وضعیت طبیعیه‌سی اعتباریله اون ایکی قسمدن مرکب اولوب درت ناحیه‌ده حصر وتعریف اولنور. برنجیسی بحر منجمد شمالی به مائل اولان شمال ناحیه‌سی؛ ایکنجیسی بحر سیاه و آق دکزله سائر غرب طرفده واقع بحارك سواحل وجوارلرینی وایران یایلاسنه متصل اولان اراضی‌یی شامل غرب جهتی؛ اوچنجیسی: بحر محیط کبیره قریب اولان ومرکز صحراسنك بعض اقسامنی احتوا ایلیان شرق قسمی دردنجیسی: بحر محیط هندی‌یه ناظر اولان جنوب اراضیسنی جامعدر.

اقسام مذکوره‌دن برنجیسی اولان شمال نواحیسی شرقی آسیای روسی‌یی تشکیل ایدن سیبریا، ترکستان، مونغول، ومانچوری جهتلرینی شاملدرکه اورال طاغلریله بحر حزر وآرال دکزندن بالابتدار بهرلك بوغازینه وژاپون دکزینه قدر واصل اولنور. بو نواحی کره‌ٔ زمینك اك کوچك قطعه‌سی اولان اوروپا جسامتنده ایسه‌ده سکانی ١١ میلیون مرتبه‌سنده‌در. مزاج اقلیم بو ناحیه‌ده غایت صغوق وسته‌پلرده بالخاصه اسکان واحتوا قابل اوله‌میه‌جق درجه‌لرده شدتلیدر. مع‌هذا بورالرده وجود بولان کورکلی حیوانات؛ سکنه‌سنی صغوقدن محافظه

ايتديره‌يله‌جك قالين كوركلر ، يتشديرمكده ومجوهرات ذيقيمه معـادنی دخی آيروحه تأمين اداره‌يه كافی والويريشـلی تجارت ايتديرمكده‌در .

غرب قسمنده واقع ايكنجی ناحيه غربی تركستان ، آسيای عثمانی ، ماورای قفقاس ، ايران ، وافغانستان اراضيسنی حاويدر .

ماورای قفقاس ياخود غربی روس ، بحر حزرله بحرسياه بيننده وقفقاس طـاغلری جنوبنده واقع اولوب كورجستان قطعه‌سی باشلوجه اقسامنددر .

آسيای عثمانی : بحرسياه واطه‌لر دكزيله بحر سفيد وبصره كورفزی ارەسنده انحصار ايدن ، اراضیٔ واسـعه‌يی جامع ومحصولاتنك بركتی وتاريخك شواهديله معروف برچوق نواحی وبلادی شـاملدر تەلم چناق قلعه قربنده تروو‌ا وسـوريه‌ده قدس والجزيره‌ده بابل كبی مباحث مهمهٔ تاريخيه‌يی تشكيل ايليان يرلر بواقليمك مدار زينتيدر .

ايران : شمالاً بحر حزر جنوباً بصره كورفزی وعمـان دكزيله محاطدر . آثارتاريخيه‌سی ومحصولات صناعيه‌سی جهتيله شهرتی واردر .

افغانستان : ويا كابل حكومتی ايران ياىلاسـنك همان شرق قسمنی تماماً اشغال ايلمكده‌در .

تركسـتان غربی وياخود توران ايلی بحر حزرك شرقندن

باشلیوب آرال دکزینه وجیحون نهرینك حوضه‌سنه قدر ارتفاع ایلر . بخارا خانلغی بوقسمده‌در .

اوچنجی ناحیه شرق ناحیه‌سیدر . ژاپون وچین ایمپراطورلقلری اراضیسی احتوا ایلر .

چین ایمپراطورلغی ویاخود یرلولر اصطلاحنجه سمائی ویاوسطی ایمپراطورلق غایت جسیمدر . دنیاده نفوسی یك زیاده اولان بر قطعه‌در . (٤٠٠) میلیون مرتبه‌سنده انسان یشامقده‌در . چین ادارةً وفناً بش بیوك مملکته تقسیم اولنمشدر . باشلوجه‌سی نفس چین الکاسیدرکه ایمپراطورلغك قلبی ومرکز اجتماعی ومجمع هنر ومعرفتی اولوب ترقیاتی وآثاری قدیمدر . اقوام متجاوره‌نك متوالیاً تجاوزاتنه هدف اولدیغی جهتله محافظهٔ مملکت امر مهمنه تشبث اولنمش وشمالدن جنوب غربی‌یه طوغری دردر عربه یان یانه کچه‌بیله‌جك درجه‌ده واسع برسور ایله احاطه ایدلمشدر . بونکله برابر سدچین نامیله معروف اولان شو سدآهنین آسانك انشاسیله اقوام متجاوره‌نك تجاوزاتنه ممانعت اولنه‌مامش وچین الکاسی برقاچ کره‌لر اقوام شمالیه‌نك تعرضاتنه دوچار اولمشدر .

برچوق اطه‌لردن مرکب اولان ژاپونیا . غرب‌مدنیتنده سرعتله ترقی ایتمسی جهتیله مشهوردر .

دردنجی ناحیه : اسیانك جنوبنده هندچینی وهندستان وبلوجستان وعربستانناملریله درت قطعه‌یه مالکدر .

هندستان شرقی شبه جزیره‌سی بعض مستقل حکومتلری حاوی اولمقله برابر اکثر جهاتی اوروپا مستعمراتی تشکیل ایدر. الك شرقی قسمی آنام نامیله معروف اولوب فرانسه حمایه‌سنده‌در. شمالده بولنان طونکین وقوشنشین اراضیسی اجرای مستملکا- تندن وقامبوج قرالیتی فرانسه مستملکات مختاره‌سندن وغربده واقع سیام قرالیتی دخی حکومات محمیه‌سندن وبیرمانیا ومالاقه ایالتلری ایسه انکلیز نفوذ سیاسی تحتنده بولنان اراضیدندر.

هند غربی شبه جزیره‌سی وياخود هندستان ویا یالکز جه هند نامیله معروف اولان قطعهٔ عظیمه بنکاله کورفزیله عمان دکزی وهمالایا طاغلری آره‌سنده واقع اولوب ازمنهٔ قدیمه دنبرو مدنیتی وآثار صنایعه‌سیله پرتوباردر. انکلیزلر بو قطعه‌یی اتحاسه کوره حرباً ویا صلحاً واقتصادینه کوره سیاسةً ویاخود اشتراً ضمیمهٔ اعداد مالکلری ایلمشلردر. صرف انکلتره مستملکاتندن نشقه حمایه تحتنده بولنان الکلر قاشمیر اداره‌سی کبی امارت وراجه‌لقلردن عبارت اولوب بونلرك بقاسی مجرد ضعف حال واقتدارلرندن ایلرو کلمشدر. هندستانك شرقی ساحلی اولان قورماندیل ساحلنده پوندیشری وبنکاله کورفزنده غانج نهری اوزرنده «شاندر ناغور» فرانسه‌نك ومالابار ساحلنده کائن غوا پورتکیزك مستعمره‌سیدر.

بلوجستان: هندستانك غربندن باشلیوب عمان دکزی امتدادنده توسع ایدر.

عربستان : بصره وعمان دکزلریله بحر احمر بیننده واقعدر . داخلنده موجود صحاری خالیه واراضی غیر منبته عربلرك قرار کاهی وبدویلرك جولانکاهیدر . مع هذا Oisisses یعنی واحه نامنده برطاقم صولاق واوتلاق یه‌جکلر شوراده بوراده نادراً کوریلور .

سکنه ومدنیت : آسیانك سکنهٔ موجوده‌سی (۷۶۰)میلیون نفوسه بالغ اولور . شمال وغرب حوالیسنك برقسمنده عرق ابیض واکثر اکناف شمالیه ایله شرق جهتلرنده مونغول جنسی استقرار بولمشدر . عرق ابیض حوالی مسکونه‌سنده حرارت تأثیراتیله شاننده اولان بیاضلق یرینه اسمرلك قائم اولمقده ایسه‌ده شکل وتناسب اندام اعتباریله عرق ینه او عرق ابیضدر . ترکلر ، ترکمانلر ، کورجیلر ایرانیلر بلوجستانیلر هپ بوعرقدندر .

عرق اصفره منسوب اولان اقوام ، مونغوللر ، سانجولر چینلو وآنامل‌لو وقوره‌لی و ساموئالیلرله تیبت وژاپون وسیبریا وطونغوس اهالیسی وسائر طوائفدن عبارتدر . تاتار قومی غرب وشمال وجنوب اراضیسنده ساکن اولوب ترك ومغول عرقدن حاصل اولمشدر .

قامبوجلیلر ایله سیاملیلر وبیرمانلیلر هند عرقیله عرق اصفر بیننده برعرق متوسطدر . هندك جنوب جهتنده مستقل برعرق اولان دراویدا نسلی دخی قفقاس وموغول عرقلری

یننده برعرقدر . بوحوالیك جنوب شرقیسنده ملزلره وسكاله
كورفزی آطه‌لرنده عرق اسودن قبیله‌لره تصادف اولنور .
برعتیقك اكثر یرلری وبررأیه كوره تمامنی اشغال ایلیان
اقوامك كافه‌سنك منشئ وعرق ابیضك همان مهد مسعدتی
بولنمقله آسیا قطعه‌سی برموقع مهم اشغال ایدر .
قفقاسیه اراضیسی هند جرمانی یاخود عرق ابیضك
مهد شهودیدر .
اداره وادیان . — حكومت مستقله طرزنده اداره اولنان
بو محللرده اسلامیت غرب جهتی منور ایلیوب عیسوی و
اسرائیلیدن برمقدار طائفه دخی شوراده بوراده متفرقاً
انتشار بولمشدر . فقط هندستان وقفقاسیا و ژاپون وسیبریا
حوالیسنده جمعیتلیجه‌در . اكثر اهالینك مذهبی چینده ظهور
ایدن و وحدانیت الهیه اعتقادینی قبول ایلیان قونفوچیوس
مذهبیدر . چینده وژاپونیاده سالكلری پك چوقدر .
اسیاده پت پرستلك دخی جاری اولوب شرق وجنوب
اراضیسنده توسع ایتمشدر. بونلردن براهمان وجزئیجه فرقلری
بولنان بودا مذهبلری باشلوجه‌لریدر . بودا اعصار قدیمه دنبرو
متنوع تعدیلاته اوغرایوب شمدیكی بودا مذهبی دردنجی
بودا دنیلان وشاكیاموتی نامیله معروف بولنان رئیسك تلقین
ایلدیكی مذهبدر . بودا برشكلدر . ذاتی تبت حوالیسنده واقع

(دالای لاما) نام رئیسك شخصنده تجسم اولنیور . بو مذهبدن حاصل اولان شامانیزم عقائدی افکار فاسده ایله مالامال اولوب شمال نواحیسنده و بعض یرلرده رغبتهٔ مظهر اولمشدر .

پارسی دنیلان آتش پرستلره گلنجه : بین‌الناس مجوسی نامیله معنوندرلر . ایران و خاصةً هندستان اهالیسی اچرولرنده تعمم ایتمشدر . سینتو دنیلان مذهب ایسه ژاپونیاده منتشردر . بودامذهبنك همان عینی کبیدر .

لسان : آسیاده عربجه کورجیجه وروسجه وترکمان وغرغیز دنیلان شعبه‌لری احتوا ایلیان ترکجه وافغان لسانی دخی تولید ایتمش اولان فارسیجه متداول السنه‌دن اولدقلری کبی هند واوردو لسانلرینی ترکیب ایلیان هندجه وپالی مقدس لسانی وژاپونجه وچینجه وموغول وسیام ومالز ومانچو وآنام وقامبوج وتیبت لسانلری قطعات مختلفه‌ده تداول ایدر .

احوال سیاسیه

— ۱ —

روسیه مستملکاتی

— ۱ —

آسیای روسی وسطی روسیه ومانچوریا

روسیه حکومتنك وسطی آسیاده تحصیل ایلدیکی ملك جدیدیله برابر کافهٔ اراضیسی ومالکانه‌لری شمال جهتی اشغال ایلمکده وحدودینی شمالده بحر منجمد شمالی وشرقده آمریقادن تفریق ایلیان بهرینك بوغازی وبهرینك دکزیله بحر محیط کبیر واوقوجقه وتاتارستان کورفزلری وجنوبنده چین ایمپراطورلغی وترکستان ممالکی وغربنده آرال دکزی واورال طاغلری واورال نهری تحدید ایلر .

شرقدن غربه طوغری ٦٧٥٠ کیلو مترو طولی وشمالدن جنوبه طوغری ۳۲۰۰ کیلو مترو عرضی حاوی اولوب مساحهٔ سطحیه‌سی ١٦,٨٠٠,٠٠٠ کیلو مترو مربعیدر . سکنه‌سی یدی سکز ملیون نسبتنده تخمین اولنمقده‌در .

بحر منجمد شمالی سیبریانك الك کیرینتیلی ساحلیدر ؛ وبر چوق کورفزلری احداث ایلمشدر . ازان جمله اولنه‌ی شبه جزیره‌سنك ایکی طرفلرنده بولنان اوبی کورفزی وبحرقارا

ونه‌نی‌سی کورفزی وناميمر رو بیله‌مه‌سی اولان نامیمر شبه‌جزیره‌سی وبوجوارده برعتیقلك الك ایلرولیان اقسام شمالیه‌سندن شمال شرقی برونی ، مشهورلریدر . آطه‌لردن خالی عن السکان لیاقوف آطه‌سی مستحاثاتیله [۱] شهرتیابدر . ۱۸۶۷ تاریخنده واوائل عصرده روس سیاحیندن بری جانبندن کشف اولنان وورانژل اطه‌سی فیل مستحاثه‌لریله نامدر .

سیبریانك اراضیٔ شرقیه‌سی بحر محیط کبیره ساحل اولوب برچوق شبه جزیره‌لری وکورفزلری احتوا ایدر . بونلردن قامچاتقا شبه جزیره‌سی پك شمالی بریارم آطه اولوب لاپوتقا بورنیله منتهی اولور و ساحلندن براستطاله‌سی طرز اولنان قوریل آطه‌لری کورنلور اوقوچقه دکزی بوجزائر قرنده سیبریانك انجرولرینه قدر ایلرولر . قوریل آطه‌لری ژاپونیا حکومتی تصرفنده‌در . اوقوچقه دکزینك جوب غربیسنده بروقت چینلو وژاپونیلیلرك اداره‌سنده بولنان سخالین آطه‌سی روسیه مستملکاتندندر . دیکر طرفدن قامچاتقانك شرق طرفنده همنامری اولان سیاحینك محل وفاتلری بولنمغله مشهور اولان باقر وبهرینك آطه‌لری کائندرکه برار ایلرو سنده سیبریانك

[۱] مستحاثات مستحاثه‌نك جمعیدر . مستحاثه یوزبیکلرجه سنه اول بعض حیوانات مسلفه‌نك یرده طوبوب صاقلانمش اولان جسملرینه تسمیه اولنور .

منتهای شرقیسندە واقع شرق برونی ، بهرنك بوغازینك جانب یساریی تشکیل و آمریقای سیبریادن تفریق ایلر .

طاغلر . — روسیەنك نظر دقتی جلب ایدن طاغلری ، اکثریا حدود جهتلرندە کائندر . تمکم اورال سلسلهٔ جسیمەسی اوروپا ایله آسیا بیننده و آلتای جبالی وسلست دیلان سمائی طاغلر و آلاتو وطانی اوولان ، وسایان وقانتای وکین خان جبالی حدود جنوبیەسی تشکیل ایتمکدەدر . اراضیٔ مرکزیەسندەیابلونوی وستانوی طاغلری سیبریانك شرقندە منتهی اولورلر .

قامچاتقا شبه جزیرەسندە برباشدن دیکر باشه قدر برسلسلهٔ صغیره تسلسل ایدر وبتون مرتفع نقطەلری وذروەو تلالی آثار وولقانیه ارائه ایلر . الك مشهور وولقانی کیلیوچف یسار طاغیدر [۱]. بوقطعەدە آرال دکزیله بحرخزر بیننده واقع « اوستاور » نام صحرا لطافت اقلیمله مشهوردر .

میاه . — مملکتك انهار عظیمەسی شمال ورسانی تشکیل ایدن بحر منجمد شمالی‌یەالتحاق ایدر . اوبی یاخود اوب نهری ، غربنده اولان واسع وعمیق نهرلردندر . ایریچ نهریکه — طوبول وایچیم ایرمقلرندن حاصل اولمشدر — بونهرە انضمام ایلدیکندن جریانی تسریع و میاهی تزیید ایلمشدر . جریانی استقامتنجه برچوق بطاقلقلره اوغرادقدن ومتعدد یرلردە

---

[۱] (۵۰۰۰) مترو ارتفاعندەدر .

شلاله وچاغلیانلر تولید ایلدکدن صکره ۳۰۰۰ کیلو مترولك میدان سیرینی اکمال واوبی کورفزینه انصباب ایله ختامه ایریشدیریر .

انهار حسیمه‌دن ینیسی نهری ایسه (تانی اوولا) طاغلرندن نبعان ایدرك ۳۲۰۰ کیلو مترولك برمسافه ایله سیبریانك وسطی اراضیسنی اسقا ایدر . وبایقال کولدن منشعب آنغارا وعایا طونغوسکا نهرلرینی آلیر . نئیل نهر نامیله معروف اولان لهنا نهری بطائت جریاندن ناشی اکثریا منقطع وبعضاً منجمد برحالده‌در . منبعی بایقال کولنك شمال شرقیسنده اولوب جریانك امتداد ایلدیکی اراضی ٤۰۰۰ کیلو مترولك بر مسافه‌ده واقعدر .

بحر منجمده منسوب اولان سائر نهرلره کلنجه : اهمیتجه مارالذکر انهاردن دون اولان شرقی قولیما وآمدیجرکا دیلان غربی قولیما نهرلرینی بهرنك دکزینه ملحق اولان « آندایار » ایرمغی حاویدر .

ینیسی نهری حوضه‌سنده (۲۰۰۰) کیلو مترولك برمسافه‌یی اشغال ایدن بایقال دولی سیبریانك اك بیوك کولیدر .

بحر خزر سطح مائلی انهاری ، اورال نهریله غیرقز ممالکنی طولاشان آمیا نهریدر . زمان قدیمده لاقرارنس نامیله معروف اولان سیر ویاسیحون نهری آرال دکزینه وایسی کول وایلی کوللرینه ارتباطی بولنان (بالقاچ) کولنه‌ده چونهری جریان ایدر .

آمور ویاخود آرغون تسمیه اولنان نهر مشهور چین الکاسندن کلوب بر مدت روسیه ایله چین حدودینی تعیین ایلدکدن صکره سیبریا اراضیسنه داخل اولور . وصولدن شیلقا وصاعدن شاتقا کوله متصل اولان اوسسوری نهرلرینی آلور .

ژه‌ئوعرافیای طبیعی . — سیبریانک منظره‌سی موحش وعمومیتله مرارت بخشدر . متعدد واسع نهرلر ، واسنالرک آیاق آتمدقلری عمیق اولان اورمانلردن و جالب نفرت واستکراه بولنان بطاقلقلردن کدران ایدوب بر قسم سیبتلرده کوچك کوللر احداث ایلر وسکوت نابه‌یی احلال ایتمکسزین اراضئ منجمده وحوالئ صابیه‌یی [۱] کچر . موسم شتا بورالرده حداولنه‌حق مواسمدندر . شدت ودهشتله حوالنه واسای نشره سوی سکلرحه حسارات انقاع ایدر ، وصور ، اون ماه قدر امتداد ایلر . موسم صیف ایسه قصه در . وقط غایتله صیحاق اولور .

سانات مدت قصیره‌ده ، سرعتله یتشور ، بیور . فوق‌العاده قوهٔ انساییه‌یه مالك اولان اراضی نواحئ حنوبیه سنده‌در . روسیه حکومتنك استیلاءً یدنصروه کچان الکالردن ترکستان ، لطافت منظره وتنوع ذوق وحسنات ملاحظه سیله مهم

---

[۱] صابیه : سیسلی دیمکدر .

مستملکاتندندر . سیبریا قطعه‌سنك حائز اولدیغی اهمیت بعض معادنك وازجمله التون وکموش وتیمور وباقر ومعدن کموریله غرافیت وکهربا ولاجورد یاقوت وعقیق وجبلقوم معدنلرینك مبذولیتندن و قاقم وسمور وزرداوه وبیاض رنکده شماله مخصوص اوزون تویلی آیولر کبی حیوانانك کثرتندن منبعث اولمقده‌در . حیوانات مذکوره کورکاری کرك ظرافت وکرك صغوقدن محافظه وصیانت امرنده غایتله رغبتلو اشیادن اولدیغندن تجارتده قیمتداردر . مستحاثات ونوادر مخلوقات کثرتله بولنور . خاصةً فیل مستحاثه‌لری بعضاً آت ودریلری ایله الده ایدلمشدرکه غرائبدن عد اولنمه‌شایاندر . واسطهٔ نقلیهٔ صحیحه‌دن اولدیغی اوجه ذکر ایلدیکمز رنار ، کول ویا طوپراق ونهر دیمکسزین اراضیٔ منجمده اوزرنده سرعتله قزاقلری چکر . ارباب ثروت بونلردن برر دانه‌سنی حیوانات سائره مقامنده ایدنیورلر . حتی اوروپای روسی جنوبلرینه قدر نقل ایله استخدام اولندیغی کوریلیور .

تقسیمات اداره . — آسیای روسی ذکری سبق ایتدیکی اوزره سیبریا ترکستان وماںچوری قطعه‌لریله چونغاری اراضیسنك روسیه‌یه عائد قسمنی احتوا ایلر . روسیایه عائد اولان مانچوری قطعه‌سنده طوبولسق ، وطومسق سیمپلاتنسق ویه‌نی‌سه‌یق وایرقوچق ویاقوچق وترانس‌بایقال یعنی ماورای وبایقال وآمور

واراضیٔ بحریه دوائری موجوددر . ترکستان وچونغاریا اراضیسی دخی قرغیز یعنی توراغای وآق مولدسق متصرفلقلرینی وترکستان ولایتی وماوراء قفقاس یعنی ترانس قفقاس متصرفلقلرینی شاملدر .

غربی سیبریا وترکستان وچونغاریا : اورال، طاغلری جوارنده واقع پەرم واورنبورغ ادارەلری سیبریانك منتهای غربیسی اقسامدن اولوب بونلردن پەرم حکومتی داخلنده آلتون ونحاس وتیمور معدنلریله مشهور اولان لاکه ترینبورغ وبەره زوف بلدەلری وبنازیله طانلمش اولان ایربیت شهری ملحقات معروفەسندندر . طوبولسق ولایتی : مرکزی ایریج نهریله طوبول نهرینك محل اجتماعلرنده واقع طوبولسق شهریدر . ایریج وطوبول نهرلرینك بوجهتدەکی مجرالری غایت آلچق اراضیدن مرکب اولدیغندن فیضان موسملرنده بوصحرای منحط صولرالتنده قالیر . بلاد شمالیەدن اك مرتفع نقطەدەاولان برەزوف نام قصبه اوبی نهری اوزرنده کائن اولوب ولایتك اجزای متممەسندندر . [۱] طومسق ولایتی : مرکزی ۳۷ بیك نفوسی حاوی ظریف ومنظرەسی غایت فرحناك اولان

[۱] بوبرەزوف شهری دیکر بونامله تسمیه اولنان شهرك غیری برقصبەدر .

طومسق بلده‌سیدر . آلتون وکموش معدنلرینه مالك اولان قولیوان وبارناول شهرلری متمماتندندر .

اومسق ولایتی : جنوب نواحیسنی احتوا ایلرکه غرغیز قبائلنك باشلوجه جولانکاهیدر .

ترکستان ایالتی : مرکزی ۱۲۱ بیك نفوسی حاوی اولان طاشکند شهریدر . قوجان وسمرقند بلده‌لری بلاد معروفه‌سندندر . قدیماً ترکستان خانلرینك مقر اداره‌سی ایکن روسیه ممالکی عدادینه داخل اولان خوقند شهری فرغانا متصرفلغی اراضیسنده‌در . ۱۸۸٤ سنه سنده بوجوارده واقع مروو خانلغی روسیه‌یه الحاق اولنمشدر . کذلك ترکمانلرك قدیم قرارکاهلری اولان والیوم ماورای حزر ایالتی تسمیه اولنان نواحی ۱۸۸۰ سنه‌سنده ضبط ایدلمش وقفقاس والیسی اداره‌سنه حواله اولنمشدر .

— ۲ —

« مانچوریا وشرق روسیه ویکی مستعمره »

ینیسه‌ی نهری حوضه‌سنی احاطه ایدن بوقطعه داخلنده اول باول مرکزی قراسنو یارسق بلده‌سی اولان ینیسه ایسق ولایتنه تصادف اولور . ملحقات ولایتدن ینیسه‌ایسق قصبه‌سی غایتله مشهوردر . بوندن صکره ایرقوچقه‌ایالتی کالورکه‌سیبریانك

جنوب اراضيسنده كائنـدر . ايرقوچق بلده‌سی مركز اداره‌سيدر . جوارنده اولان ماوراء بايقال ويا ترانس بايقال ولايتنك مركز حكومتی چيتيا بلده‌سيدر . بلاد مشهوره‌سندن نرجينيسقه قصبه‌سی كموش وقورشون معدنلريله بنامدر .
چين ايمپراطورلغيله روسـيه بيننده مركز مراسـلات اولان كياخته بلده‌سی چينك مايما چين قصبه‌سی مقابلنده كائن اقسام ولايتدندر .

منهای شرقی ولايتی ياقوچقه ايالتنی تشـكيل ايدر . اقليمی هرزمان صغوقدر ولهنا نهری حوضه‌سنی اشغال ايلر . ياقوچقه بلده‌سی مركز ولايتـدر . برّ عتيقك اك يوكسـك ومتطاول اراضیٔ مسكونه‌سـندن « اوستيه اولواسـكوی » بلده‌سی بلاد معروفه‌دندر .

سحالين آطه‌سی : روسلر بو آطه‌يی چينلولردن اسـترقاق ايلمشلردر. استحكامات عديده ايله مستحكمدر. مركزاداره ، آمور نهری منصبی مقابلنده واقع (نيقولايوفسكی)قصبه‌سيدر .

اوقوچقه ولايتی : بوولايت اوقوجقه دكزينه سـاحل اولديغی ملابسه‌سيله اوقوچقه ولايتی نامنی آلمشـدر . اراضیٔ واسعه وميادن مشهوره‌سی موقعنه نظراً معدود دكلدر . مركز اداره بيوك پترو ليماننده كائن اولوب روسيه‌نك بحرمحيط كبيرده سفن حربيه وتجاريه‌سنك مركز وقرارگاهی بولنان ولاديوستوق

سهریدر . تجارت عمومیه‌سی جهتیله کمرك وارداتی اهمیتلی بریکون تشکیل ایدر .

اوقوجقه ولایتنك براز یوقاروسنده ایالات بحریه ویاخود ساحلیه امتداد ایلرکه مرکزی قاباروفسقی بلده‌سیدر .

شرقی روسیه سکنه‌سی : اسیاده شرقی روسیه‌نك سکنه‌سی مختلف الاجناس ایسه‌ده همان اکثریسی مغول وترك وتاتار قبائلندن منشعب اولمشدر . قالموق دنیلان طائفه‌ترك وموغول عرقلرینك اختلاطندن تولد ایتمش وقومشولری اولان (باش کیرش) طائفه‌سی بنیه وتشکلات صحیحه‌لریله بنام بولنمشدر . بایقال کولی کنارنده طونغوز وبوریات واووقوچقه دکزی ساحلنده طونغوز عرقدن متفرع لاموتلر وآمور نهری ساحلرنده مانه‌غر دنیلان قبیله‌لر ساکن اولدیغی کبی مانچو وآئوری ومغوللر چیندن الده ایدلمش اولان اراضئ جدیده‌ده اقامت ایدییورلر . آینو دنیلان نسل افرادی مخصراً سخالین اطه‌سی ویاقوت دنیلان طائفه لهنا نهری سواحلنی اشغال ایدرلر . غیرغیزلره کلنجه : بونلر برطاقم کوچبه طائفه‌لردن عبارتدرکه غربی سبیریاده وجنوب طرفلرنده سیاحت ایدرلر . اصل اسملری قزاقدر . قزاقلر اوچ طائفه‌یه آیریلورلر . بیوك شرقده وقوم متوسط اورته اراضیده واقوام صغیره‌سی جنوبنده‌در . افراد قبائل مذکوره حدید المزاج وخشین خونخوار کیمسه‌لردر .

قاديلرى قوت بنيەجە رجالە تقدم ايتدكدن ماعدا اركككاريلە برابر حرب و وغايە عزيمت ايدر . اشغال ايتدكلرى اراضيدە ثروت وسامانلرينى تشكيل ايدن برنجيه حيوانات بسلور . رغبت ايتدكلرى مايع ، قوميس دنيلان وقسراق سودينك اوبلە قاريشدرلمسندن تركب ايدن مادەدر . تركستان قطعەسندە بوشجاعت وبومتانتلە پرو شياب اولان برچوق اوربك وتركمان قبائلى ساكن اولور .

اورال طاغلرى يايلالرندە فينوا دنيلان عرقە منسوب (ووغول) طائفەسى اقامت ايتمكدەدر . مهارت جنديانەلرى معرفت جسمت چالاكيلرى بلند شهرتدر . بونلردن ماعدا بالقجيلقلە تعيش ايدن (اوستاق) قبيلەسى اوبى نهرى سواحلندە وساموئيد قومى شمال عربيدە ، وقامچاتقا طائفەسى قامچاتقا شبه جزيرەسندە ، وچوقچى تسميه اولنان قبيلە سيبريانك منتهاى شرقيسندە اتخاذمكان اتمشلردر . چوقچيدى طائفەسى شجاعت ومهارت جنديانەايلە معروف اولدەلرى كبى رن د لان حيوانلردن برچوق سوريلرە مالكدرلر .

ادارۀ بلاد ، مذهب ، مناسبات تجاريە : شهرلر حدوددە وكركسە داخلدە قلاع وياخود استحكامات جديدە ايلەمستحكم ود خللرى قزاق دنيلان عساكر ايلە محفوظ ومستأمندر . اهالى قسماً بودا وساياثيرم وقسماً روم اوربودوقس وآتش

پرست مذهبنه سالك ایسه‌لرده دین محمدی‌یه تابع اولان افراد پك چوقدر .

سبیریا داخلنده یاپیلان شمندوفرلر ویاخود شوسه‌لر واسطه‌سیله روسیه‌حکومتی کیاختا بلده‌سندن چین ایمپراطورلغنه نفوذ تجاری وسیاسیسنی توفیر ایلمش وبونکله برابر ژاپونیا ومجتمعهٔ آمریقا حکومتلریله معاملاتنی محافظه ایلمشدر . سبیریادن اوروپای روسی‌یه کذلك مراسلات ومناقلات تزاید ایلمش ، وکورك وجلود وچای وپورسلن کبی مواد خسیسه والماس کبی مواد ذیقیمه تجارةً کوندرلمکده بولنمشدر .

معاملات تجاریه رن نام کیکلردن بشقه بومنطقه‌یه مخصوص کوپکلر و حیواناتله ده وقوعبولور . [۱] مخابرات تلغرافیه استاسیونلری توسیع اولنمقده ایسه‌ده پوسته جهتی اهمیت سابقه‌سنی محافظه ایلمش وحتی یقینلرده رن کیکلری ایله سوق اولنور برپوسته‌طریقی ایشدلمکه باشلانلمشدر . وسائط بحریه‌سی قره جهتنك وسائطنه‌فائقدر . اوبی کورفزی قیش یازکونلرنده برچوق کمیلره مجمع حالنی آلیر . وسائط نهریه‌یه کلنجه : سیاح

[۱] کیاختاقربنه دکین برشمندوفریولی تمدیدی تصوراولندیغندن غربی سبیریا جهتندن اولدقجه‌اهمیتلی برمسافه‌ده عملیاتی ایلرولدلمشدر . ظن اولنورکه تجارت عمومیه‌یه برمدت صکره شمندوفر طریقی کشاد اولنه‌جقدر .

مشهور نور دانسکیولدینیسی نهرنی منبعندن منصبنه‌قدر سیاحت وتدقیق ایده‌رك سیروسفره قابلیتی اثبات‌ایلمش‌اولدیغندن عصر اخیرده اوروپا جهتلریله وقوعبولان مناسبات تجاریه ایچون نهر طریقی دها کسدیرمه وفائده‌لی کورلمکده‌در .

برقاچ دولتك ثارینه توفیقاً روسیه حکومتی چین‌حکومتندن بامقاوله و ۹۹ سنه مدتله « پور آرتور » موقعنی استیجار ایلمشدر . الیوم روسیه دولتی بولیمانی تحکیم ایدییور .

— ۳ —

غربی آسیای روس وماوراء قفقاس

منظرهٔ طبیعیه واحوال‌پولتیقیه : ماورای قفقاس یعنی ترانس قفقاس‌الکا ی قفقاس‌طاغلرینك اوته‌سنده واقع‌اولوب بحرخزر وبحرسیاه بیننده منحصرقالان اراضی دیمکدر . قفقاس‌لغتی بوز وقارایلی معناسنده ایسه‌ده‌کیسوی منجمد مفهومنه دخی مطابقتی واردر . حدودی شمالده اوروپای‌روسی‌یه وجنوبده آرا کس نهری وآرارات‌طاغیله آسیای‌عثمانی وایرانه‌اتصال کسب‌ایدر . شرقدن غربه قدر طولی (۱۱۵۰) کیلو مترو وشمالدن جنوبه طوغری عرضی ، (۳۰۰) کیلو مترو اولوب مساحهٔ سطحیه‌سی ۲٤۸,۱۱٤ کیلو مترو مربعی وسکنهٔ موجوده‌سی ۳,٦۹۳,۰۰۰ نفوسدن عبارتدر . التمش ایکنجی درجهٔ شمالیده بولنمسی

حیثیتیله مزاج هوا معتدل ولطیف واراضیسی قوتلی ومنبتدر. بر چوق اووه واووه جقلری محتوی اولان ماورای قفقـاس داخلنده بادم واوزوم زیتون شـفتالو قیصی ، انجیر وقیزلجیق کبی میوه‌لر ویاسـمین ولیلاق کبی نبـاتات خوش بوی کثرتله نشـو ونما بولور . ماورای قفقاسـك آزاق دکزنده یکی قلعه وبحر حزرده آبچه‌رون نامنـده ایکی شبه جزیره‌سی واردر که منظره‌لری علویتلیـدر . قفقاس سلسـله‌سی اوزرنده موجود البرز (٥٦٦٠ مترو) و قازبق (٥٠٤٣ مترو) طاغلری ذروه‌لری آیروجه شایان ذکردر . بو سلسله‌نك کذرکاهلری معدوددر . الك مشهوری واریه‌ل یاخود قفقاس دخی تسمیه اولنان کچیددر. انهارینه کلنجه : آراقسـا نهرینك صـولرینی بحر حزره اجرا ایدن قوزا وبحر سیاهه منصب اولان ریونه ویاخود نام عتیقله فاس نهری معروف اولان انهارندندر . جنوبده آراقسا نهری قربنده سیوان ویاخود ساوواانجه اسمنده برده کول مشـاهده اولنور .

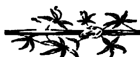
تقسـیمات اداره : ماورای قفقـاس سـکز اداره‌یی یعنی تفلیس ، قوتایس ، باکو ، ایلزابتپول واریوان وقارص ، زافطانی ولایتلرینی و بحر سیاه ساحلنده واقع کورجسـتانی وایمره‌تی وغوری ومنجیره‌لی حوالیسنی تشکیل ایدن اراضی‌یی جامعدر.

تفلیس ، ماوراء قفقاسـك الك اهمیتـلی بلده‌سی وولایت

مرکزیدر. قورا نام بلدهٔ متجاوره‌سی تجارتکاهدر. کنجه ویاخود الزابتپول وریون نهری اوزرنده کائن قوتایس ومنصب نهرده واقع پوتی وآراقس نهریله سیوا کولی بیننده مستقر اریوان یاخود روان ودنیانك الك اسکی بلده‌لرندن اولان نخجوان وکمری ویاخود الکساندرپول وآپوخورون شبه جزیره‌سی اوزرنده کائن باکو شهرلری بلاد مشهوره‌دندر . باکو بر زمان بحر حزره دخی تسمیه اولنور ایدی . حتی تاریخده باکو دکزی نامیله ذکر اولندیغی مسبوقدر. بو کون باکو، غاز یعنی پترول معادنیله مشهوردر . بحر سیاه ساحلنده بو اقلیم باطوم نامنده مستحکم وکوزل بر ریختم الله قوشادلمش برلیمانه مالك اولدیغی کبی حدود جنوبیه‌سنده قارص واردهان مواقع مستحکمه‌سنه مالکدر .

سکنه : اهالی اجناس مختلفه‌دن مرکبدر. چهره وسیماده مشابهتلری ایجاباتیله قبائل مذکوره‌نك مشهوری وعرق ابیضك مولدی کورجیلرله چرکسلردر . بوندنبشقه طاغستانلیلر واباره وترك وتاتار قبائلی وسنی‌المذهب ایرانی طوائف بولنور . قبائل مذکوره میاننده شقاوتله اوقاتکذار برچوق کمسه‌لر واردر . هله‌لزکی اطلاق اولنان طائفه عمومیتله بوصنعتده‌درلر . سکنهٔ موجوده‌نك دینی اکثریت اوزره دین مبین محمدی اولوب روم وارمنی مذاهبی سالکلریده جمعیتلیجه‌در .

تلغراف وشمندوفر : ماورای قفقاسده اسیا ایله اوروپایی الصاق ایلیان بر تلغراف خطی ، وباکودن تفلیسه ، وباطومه وتفلیسدن طایغان قربنه دکین بر تیمور یولی موجوددر . اشبو تیمور یولنك باکو جهتندن ایرانك مرکز حکومتی اولان طهرانه قدر تمدیدی تصور اولنمشدر .

ایران

ایران ویاخود عجمستان ؛ اسیانك شرقندن بدأ ایدوب شمالده بحر حزر وجنوبده بصره کورفزی وعمان دکزی شرقاً بلوجستان وافغانستان وشمال شرقیده ترکستان وشمال غربیده ماوراء قفقاسی اراضیسیله محدوددر .

طولاً یعنی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری ۲۰۰۰ کیلو مترو وعرضاً ۱۱۰۰ کیلو مترو مسافه‌یی وعموماً مساحهٔ سطحیه‌سی ۱٫٦٤٥٠٠٠ کیلو مترو مربعی وسکنهٔ موجوده‌سی ۸ الی ۱۰ ملیون نفوسی احتوا ایلر. عرض معتدل ۳۵ درجهٔ شمالیده واقعدر .

جنوباً حدودی تشکیل ایدن بصره کورفزینك مدخلی هرمز نام بوغاز ایله منحصردر وایکی مهم اطه ساحللرینی تزیین ایدر . بریسی هرمز ودیکری کشم اطه‌سیدر . اطراف واکنافده برنیجه اطه‌لر دها موجوددرکه جمله‌سی اینجو صیدکاهی ویاتجارتکاهیدرلر . ایرانك اقالیم لطیفه‌سی وسطلریدر . فقط صیجاقلر بعضاً حکمنی شدتله اجرا ایدر وجنوبه مخصوص اولان سام نام روزکارلری دخی بعض مرتبه راحتسزلغی تولید ایلر .

شمال وشمال غربی جهتلری اقالیم جیّده‌دندر . بحر حزر ساحلی ایسه غایت منبت اراضی ایله محاطدر . شرق جهتنده شوره زار وعظیم برصحرا امتداد ایدییور .

ایران ، اراضیجه ثروت طبیعیه وارضیه‌نك غایت زنکین برمملکتیدر . انجیر نار وطود وزردالی وبادم وشفتالو واریك کبی میوه‌لری ؛ اوزوم وبغدای وپرنج وشکر قامشی وخمراتی کبی محصولاتی باشلوجه ثروتلردندر .

ایرانده اربابی عدنده غایتله مرغوب و قیمتدار بارکیرلر ونقلیاتده مستخدم دیوه‌لر هرجهتده بسلنور . کرك اشبو دیوه‌لرك تویلرندن وکرك تفتیك وبوك کچیلرینك حلودندن صنایعده رواجلی امتعه و اقمشه حاصل اندیلور . طوز و نفت وباقر وعقیق وفیروزه ودکز کوبکی معدنیاتی زنکین ومبذولدر .

تقسیمات طبیعیه : ایران باشلوجه اوچ قطعه‌یه آیریلور . الکبیوکی شرقده واقع اولوب قسم غربیسی واسع براووه ایله محاطدر بواووه ایران یایلاسی نامیله مشهوردر . ایران یایلاسی شمالده خراسان طاغلریله والبرز سلسله‌سیله و غربده حدود عثمانیه‌ده الوندطاغلریله محدوددر . بوطاغلرك الکمرتفع نقطه‌سی البرز طاغلرنده واقع دماوند نام ذروه‌درکه (٥٦٢٨) مترو ارتفاعنده‌در .

ایکنجی منطقه بحرحزر سطح مائلنی تشکیل ایلیان اراضی

واوچنجی منطقه بصره کورفزیله هرمز بوغازینه وعمان دکزینه ساحل اولان قطعاندر . بیوك یایلالك دره وچایلری قومساللر ایچنده برمدت جریان ایتدکدن صکره غائب اولور . بو نهرلرك الکمنهوری زانیدل رود نهریدر . امثالی وجهله صحرای شوره زارده جریان ایلر . اولجه آراقس نامیله معروف اولان (بندامیر) نهری کیغه کولنه منصب اولور . شمال غربیده ایرانك اك بیوك کولی اولان ارمیه کولی یوز اوتوز کیلومترو مربعنده اولوب صولری طوزلی و حیوانات بحریه تعیشنه مانعدر . شرقده واقع هامون کولنه هلماند نهری آقار .

بحر حزر ساحلده قیزیل اوزەن و ماورای قفقاسده حدودی قسماً تشکیل و سرعتله جریان ایلیان آراقس ویاخود آراس نهرلری سطح مائلنك الکمشهور انهاری اولدیغی کبی جنوب سطح مائلندەشط العربك برقولی اولان کرکاخ وبصره کورفزینه جریان ایدن قورون ویاخود قارون نهرلری دخی معروفدر .

احوال سیاسیه

ایران الکاسی اون اوچ ادارەیه تقسیم اولنمشدر . اوچی شمالده و بحر حزر ساحلده استرآباد مازندران وغلیان ایالتلری نامیله مسمادر .

استر آباد ایالتنك مرکزی استرآباد شهریدر (۱۵,۰۰۰)

نفوسی شاملدر . مازندران ایالتنك مرکز ادارەسی ساری شهریدر.(نفوسی ۳۰ بیك). فقط بوایالتك تجارت ومعارف نقطهٔ نظرندن مترقی عد اولنان بلدەسی (بازفروش) شهریدر که بحرخزر ساحلنده اولوب مکاتب عدیدەیه ومتنوع ال ایشلرینه مخصوص دستگاهلر مالکدر . غلیان ایالتنك مرکز حکومتی صحتی مخل بر وادی ایچنده و ساحل حزرده مبنی رشت (٤٠ بیك نفوس) بلدەسیدر .

ایالت مذکورەدن دردنجی اداره عراق عجم نامیله موسوم اولان ایالت مرکزیەدر . بو قطعەنك غرب جهتی اراضیٔ منبتەیی وشرق طرفی صحرای بی‌پایانی احتوا ایلر . مرکزولایتی البرز طاغلری فروعاتی جوارنده کائن (طهران) شهریدر . تقریباً ۲۲۰ بیك نفوسی جامع اولوب عجمستانك پای تختیدر . باشلوجه زینتی شاهه مخصوص اولان دائرەدر . طهرانك شرقنده دماوند اسمیله مشهور اولان طاغ جوارنده واقع دوماند بلدەسی بلاد مشهورەدن اولوب شرق جنوبیسنده ری نام شهر کوریلور [۱] ری ، هارون الرشیدك مسقط رأسی اولمغله مشهور بولنان « رخس » بلدهٔ قدیمەسی محلنده بنا اولنمشدر .

---

[۱] ری تفسیر کبیر صاحبی امام فخرالرازینك مسقط رأسی وشاه ایران دارانك محل وفاتی اولمغله مشهوردر [جغرافیای عمومی]

عراق عجمی ایالتنك سمت جنوبیسنده اسکی پای تخت ایران اولان اصفهان بلدهٔ قدیمه‌سی بولنورکه. الحالة هذه اهمیت وقدرت سابقه‌سنی غائب ایتمش و سکنهٔ موجوده‌سی برملیون ایکن ۹۰ بیك نفوسه تنزل ایلمشدر . تزیینات بلدیه‌سنك باشلوجه‌لری عتیق سرایلر ، وعباس چارشوسی وجسیم کوپریلردر . مبنی اولدیغی محل واسع بر اوه‌یه ناظردر . جواری منبت ومحصولداردر .

طهرانله اصفهان بیننده ، لطافت موقعیه‌سیله مشهور (کاشان) ومحل زیارت اعجام اولان (قوم) وطهرانك شمال جهتنده برونقلر مقر حکومت اولان قزوین بلده‌لری کائندر . قزوین ، ٤٠ بیك نفوس حاوی اولوب اقمشه و معمولات نحاسیه ایله مشتهردر . آقبانان بلدهٔ قدیمه‌سی اوزرینه مبنی همدان وغربده آتش پرستلرله مسکون اولان یزد بلده‌لری ملحقات عراقیه‌دندر .

عجمستانك قسم غربیسنده درت ایالت موجوددر. اولکیسی آذربایجان ایالتیدرکه اراضیسی طاغلق و مزاج اقلیمی بارد اولوب آثار دائمه‌سندن اکلاشلدیغنه کوره وولقانی و هروقت تزلزلات ارضیه‌یه معروضدر. مرکز ایالت «تبریز» تجارتکاهیدر[۲]

[۲] تبریز جنتمکان یاوز سلطان سلیم‌خان عصراقبالنده واخلاف کراملری دورلرنده برقاچ دفعه قبضهٔ تصرفه النمشدر .

١٨٠ بیك نفوسی محتوی وارمیه کولنك شمال شرقیسنده مستقردر . کول جوارنده اهمیت موقعیه‌سیله ممتاز اولان خوی بلده‌سی مشاهده اولنور . [١] ایکنجیسی کردستان ولایتیدرکه اراضیسی طاغلق ونواحیسنك اکثریسی کرد قبیله‌لرینك جولانکاهیدر. کرمانشاه بلده‌سی مرکز اداره‌سی وسنه بلده‌سی بلدهٔ مشهوره‌سیدر . اوچنجیسی خوزستان ولایتیدر . لورستان حدودنده بحرحزر سواحلنی اشغال ایلر . مرکز حکومتی « شوشتر » بلده‌سی اولوب سوس بلدهٔ قدیمه‌سی خرابه‌لرینه قریبدر . بصره کورفزنده عجمستانك مهم اسکله‌سی وشط العربه ناظر اولمغله باشلوجه مخرجی اولان « محمرّه » ملحقات ایالتدندر . ایرانك طقوزنجی اداره‌سی بصره کورفزی ساحلنده ممتد فارستان ایالتی اولوب قدیم فارسیلرك وطولاییسیله ایرانیلرك مهد شهودیدر . مرکزاداره‌سی« شیراز » شهریدرکه منظره‌سی غایت لطیف اولان براووه داخلنده کائن ومزاج اقلیمی هروقت ایچون معتدلدر . میوه‌لری مبذولدر . اوروپالیلر لطافتندن کنایه اوله‌رق شیرازه دنیا جنتی وایرانیلر فنون وعلوم قرارکاهی

[١] ایرانده مذهب مجوسی نشر ایلیان زردشت نام حکیمك مسقط رأسی اولان « ارمیه » وهلاکوعصرنده خواجه نصیرطوسینك تدقیقات رصدیه‌سیله معروف اولان ومداین قدیمه‌دن بولنان اردبیل ملحقات ایالتدندر . مشاهیر مفسریندن قاضی عبداه بیضاوی تبریز مضاقاتندن بیضا اسمنده برقریه‌یه منسوبدر [جغرافیای عمومی]

دیرلر . واقعا دار العلم اطلاقنه شـایان اولان بوبلده حافظلر وسعدیلرك شرف انتسابلریله اوج اعتبـاره واصل اولمشدر . ئزلزلات ارضیه‌بلده وجوارلرنده بر آفت عد اولور .

فارسـیلرك مقر حکومتی اولمش بولنان والیوم چهل منار تسمیه قلنان «پرسه‌پولیس» خرابه‌لری شیرازك شمال‌شرقیسنده‌در. اصطخر فارس تسمیه اولنان دیکر عتیق خرابه . وقتیله حکومات ایرانیه پای تختلرندن ایمش . اصطخر بلده‌سی ژه‌ئوغرافیوندن ابواسحق‌اصطخری ایله نحویوندن سیبویهك مملکتی‌ایدی . ایالتك اسکله‌سی آبوشهر ویابندر بوشهر بلده‌سیدر . ساحلده کوریلان خاراق اطه‌سی مربوطاتندندر . ایرانك جنوب شرقیسنده اوچ ایالت واردر . برنجیسی : کرامان ایالتیدرکه بحر عمانه ساحلدر . غومرو ویاخود بندر عبـاس شهری مقر تجـارتیدر . وقتله تجارت عظیمه مرکزی ایدی . اجزای ایالتدن هرمز آطه‌سی هرمز بوغازنده کائندر . هرمز شهری اون یدنجی عصراوائلنه طوغری تجـارتله حائز شهرت بلده‌لردن ایدی . یقیننده واقع کشم آطه‌سی دها منبتدر . کرمان ولایتنده تفتیك کچیلرندن ودیوه یونلرندن منســوجات تدارك اولندیغی کبی طبده اهمیتلی عد اولنان بعض خلاصه‌لر وعطریات استحضار اولنور. مرکز ولایت کرمان بلده‌سیدر .

ایکنجیسی : بلوجســتان حدودینی تفریق ایلیان مالایزی

تورسه‌کان ایالتیدر . مرکزی یامپور بلده‌سیدر .

اوچنجیسی : کذلك بوحدوده کائن سه‌یستان ایالتیدر . مرکزی نصیر آباد شهریدر .

مجمستانك قسم شرقیسنده اراضیٔ منبته‌یی احتوا ایلیان خراسان ولایتی ، اون اوچنجی اداره اولوب بتون ولایتلردن جسیم وواسعدر . یاقوت وفیروزه کبی معدنلری وخالی کبی منسوجاتی وحیوانات متنوعه‌سیله ذکره شایاندر . مرکزولایت امام رضا حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌سنی حاوی اولان مشهد بلده‌سیدر . مداین ایرانیه ایچون بوبلده بلندآستان اطلاقنه شایان اولوب خواص وعوامك زیارتکاهیدر . شهنامه صاحبی فردوسینك وخواجه نصیر طوسینك مسقط رأسی اولمقله مشهور اولان طوس بلدهٔ قدیمه‌سی وفیروزه طاشلریله مشار بالبنان اولان نیشابور بلدهٔ عتیقه‌سی ، بوایالت ملحقاتندندر .

اداره ولسان . — ایران حکومتی بر حکومت مطلقه اولوب مذهب رسمیسی شیعیت ولسان عمومیسی فارسیدر . اداره‌سی تحتنده بولنان اقوام ایچنده قبائل بدویه ومستقله موجوددر . حکمداران ایرانه شاه عنوانی ویریلور . فارسی تکلم ایدن اهالی ، بعض یرلرنده لسان عربه وترکه اشنادرلر . ازجمله اذاربایجان سکانی ترکجه بیلورلر .

وسائط مدنیه : ایران ، مخابرات خصوصنده قفقاسیا

وآسیای عثمانی تلغرافلریله اوروپا وقطعات سائره‌یه التصاق ایدر. هندستانه بندربوشیر خطی وبصره کورفزی قابلوسیله [۱] مربوطدر . قمقاسیه‌ده واقع باکودن طهرانه بر شمندوفر خطی ایلرولمکده‌در . فنون ومعارفی وقوهٔ عسکریهٔ منتظمه‌سی درجهٔ لازمه‌ده مترقی دکلدر .

[۱] قابلو : دکزك قعرندن اوزادیلان تلغراف خطیدر . بوتل قائوتشودن و سائر صویه طیانقلو ونفوذینه مانع مرکباتدن معمول برطبقه ایله محفوظدر .

افغانستان

احوال طبیعیه

حدود ومساحه : آسیا قطعه‌سنك وسطنده واقع اولمسی حسبیله هیچ بر طرفی ساحله ملاقی اولمیان افغانستان شمالاً بخارا خانلغی وترکستان روسیله وشرقاً هندستان وجنوباً بلوجستان وغرباً ایران اراضیسیله محدود اولوب شرقدن غربه قدر طقوز یوز وشمالدن جنوبه طوغری ٦٠٠ کیلو مترو مسافه‌یی احتوا ایلر . مساحه سطحیه‌سی ٦٨٠ بیك کیلو مترو مربعنه ونفوسی درت ملیون مربعه‌سنه بالغ اولور . منطقهٔ معتدله ٣٣ نجی درجه‌یه اصابت ایدییور .

آریان ویاخود ایران یایلاسنك اك مرتفع وواسع اقسامندن اولدیغی جهتله شمالاً ٧٥٠٠ مترویه قدر ارتفاعی حائز اولان سلسلهٔ جبال ایله وخاصةً هندوقوش طاغلریله مشغولدر . هندقوش طاغلری آریان ویاخود ایران عرقنك مهد ظهوریدر. شواهقی هرزمان ایچون قارلیدر . شرق جهتنده بلوجستان حدودینی جبل سلیمان نام طاغلر احاطه ایلر .

غرب وشمال غربی نواحیسی بوادئ جسیمه واراضئ خالیه‌دن عبارتدر. مشهور سیستان صحراسی بوجهتده‌در . فقط

قطعات سائرەسنك بغدایی ، وبموق وقرمز محصولاتیله میوەلری برکتلیدر . خصوصاً کوکندن وچینه چبوقلری استحضار اولنان وبوزه نامیله معروف بولنان برنوع قامیشك تجارتده رواجی زیادەدر .

میاه ایکی قسمه آیریلور . بریسی ایندوس نهری حوضەسنی دیکری ایران یایلاسی میاهنی احتوا ایلر . کابول نهری ایندوسه وایالت وسطیه انهارندن هلماند نهری دخی افغانستانی شرقدن غربه طوغری مرور ایتدکدن صکره هامون کونه ملحق اولور . هامون کولی مجمستان داخلنده مضر صحت برطاقم درەلرك صولرنی اخذ ایلمکده وموقعی آریا بطاقلغی محلی اولمق اوزره مظنون بولنمقدەدر .

تقسیمات ملکیه

افغانستان التی ادارەیه تقسیم اولنمشدر . برنجیسی نفس افغانستان ویا کابلستان ادارەسیدرکه اقسام سائرەدن دها وسعتلیجه اولوب مقر ادارەسی کابل نهرینه ساحل اولان کابل شهریدر . کابل شهری عموم افغانستانك مقر حکومتی اولمغله دخی ممتازدر. میوه وحبوباتنك وفرتندن بحث اولنور (نفوس ٦٠ بیك). ملحقات ولایتدن منطقهٔ باردەده کائن غزنه شهری کابلك غرب جنوبیسنده کائن اولوب امرای غزنویەنك مقر

حکومتی اولمغله مشهوردر . اقدمجه مبانیٔ عالیه ونفیسه ایله مزیّن ایمش .

کابلك غرب شمالیسنده کوهی بابا اتکلرنده واقع بامیان بلدهٔ واسعه‌سی جنکیز خانك ید تخریباتنده زبون اولان بلاددندر. درونده بعض آثار قدیمه‌یه واشکال واصنامه تصادف اولنور .

وسطده افغانستانك ادارهٔ قدیمه‌سی زمانلرنده قرارکاه حکومت اتخاذ اولنمش اولان قندهار شهری امارتك درجهٔ ثانیه‌ده معتبر شهرلرندندر . شرق جانبنده قرای ملحقه‌دن جلال آباد بلده‌سی خیبر کچیدی قربنده اولمسی وخیبر کچیدینك افغانستان وهندستان بیننده معبر وکذرکاه بولنمسی حیثیتله عصرمزده اهمیت کسب ایلمشدر .

ایکنجی اداره : سیجیستان قطعه‌سیدرکه کابلستانك جنوب غربیسنده بولنوب هامون کولنك تأثیرات مضره‌سی آلتنده‌در . هلماند نهری جواری بردرجه‌یه قدر منبتدر . مرکز اداره‌سی بروفتاسیا نام بلدهٔ قدیمه اولدیغی فرض اولنان دیکر جلال آباد شهریدر .

اوچنجی اداره : هرات درکه مرکزی هرات بلده‌سیدر. وقتیله اعتبار مخصوصه صاحب ومستقل برحکومت ایدی . الیوم خالی وکل صویی فابریقه‌لری مستخرجات نفیسه‌سی و تجارتیله معروفدر . شهر دائراً مادار برقلعه

درونده محصوردرکه ٥٠ بيك نفوسى استيعابه كافيدر . اطراف وحوالىٔ صحارئ مبته احاطه ايلرکه حبوبات ميوه ، ومنسوجاته دائر مواد اصليه يى کثرتله حاصل ايدر . حرير محصولى شايان ستايشدر .

موقعاً لطافتى . اکا بندر يعنى معبر تجارت ومركز اخذ واعطا عنوانى ورمش اولديغى کبى اهميت عسکريه‌سى‌ده خيليجه کشايشى موجب اولمش ايدى . هرات نواحيسنده خذار قوميله ايماق طائفه‌سى اقامت ايدرلر .

دردنجى اداره : هندقوش سلسله‌سى شمالنده واقع قديم باقترى وياخود بلخ شهريدر . بوشهر شرقلك اسکى بلده‌لريدندر . ميمنه وقولوم جوارنده كائندر .

بشنجى اداره قوندر والتنجى اداره بدخشان اداره‌لريدرکه هر بريسى كندى ناميله مسمى برر بلده‌ده قراربولمشدر .

اداره‌لسان ومدنيت : — افغانستان برامیره تابع اولوب مذهب رسميسى دين مبين محمديدر . بعض جهتلرنده بدوى طوائف اتخاذ مکان ومأوى ايلمشدر . ازجمله طوراييلر عفت وشجاعت واستعداد جنکاورىله مشتهردر . ترقيات عموميه‌نك ، جزؤ لايتجزاسى نظردن دور طوتمیان بو حکومت داخلاً مؤسسات عسکريه‌سنى بروحه انتظام تزييد ، ومدارس علميه‌سنى توفيرايده‌رك اولدقجه راه مستقيم ترقى‌يه پاى اندار اولمش و بوكون

حکومات مختلفه بیننده بقاسی ایجابات سیاسیه ایله برابر قوهٔ
انتظامیه‌سی اثری اولدیغنه شبهه قالمامشدر . لسانلری ،
بر نوع ترك لسانننك محرفیدر فقط اکثر اهالیسی فارسی
وعربیده ید طولا صاحبیدر . اقوام مختلفهٔ مطیعه‌سندن شمالده
کائن قاقیری دنیلان طائفهٔ ضاله وترك عرقندن اولمق اوزره
شرقده موجود بعض اقوام حکومته قارشو آثار اطاعت
کوسترمکله برابر مکلفاتنی تأدیه ایدر .

تركستان غربى

احوال طبيعيه

تركستان غربى ، تركستان شرقى وروسيدن تفريق ايتمليدر ، تركستان غربى طوران قطعه‌سيله مستقل تاتارستانك اداره‌لرندن بر قسمنى احتوا ايلر . حدودى شمالده تركستان روسى وشرقده تيه‌ن‌شان طاغلريله تركستان‌شرقى ، جنوبنده ايران وافغانستان حكومتلرى ، غربنده بحر حزره قدر واصل اولان تركستان روسى ايله محدوددر . ٤٠ درجه عرض شماليده مزاج اقليمى معتدلدر .

بو قطعه‌نك روسيه حكومتى طرفندن استيلا اولنان اراضيسى بحر حزره ساحل اولوب قره بوغاز وبالقان كورفزيله نفت اطه‌سنى شاملدر . آرال دكزى سواحلى كذلك تركستان روسى اداره‌سنه داخل اولمشدر . آرال كولنك ساحللرى قومسال وبرچوق اطه‌لرله مزيندر .

تركستانك غرب جنوبيسنده اراضىٔ منبته‌سى كثير اولان خوارزم ستپلرى امتداد ايلركه محصولات متنوعه‌سى ومايعاتى بركتليدر . يرالماسى وآرمود وكراز كبى اقاليم معتدله‌ده نشوونما بولان موادك كافه‌سى اورالرده يتشيور . قوهٔ انباتيه ، ارضك

بعض محللرنده اودرجه‌ده‌در که خدایی نابت خضروات انسان بوینی کچر . التون وکموش معدنلریله یاقوت ولاجورد طاشلری کبی معدنیاتی جنوب شرقی طاغلرنده ایشلدیلمکده‌در .

میاه جاریه ایکی سطح مائل اوزرنده‌در . بریسی آرال دکزی حوضه‌سنی دیکری بحر حزر جوارینی اشغال ایلر . آرال دکزینه جریان ایدن انهارك اعظمی آمو یاخود جیحون وسیحون نهرلریدر . جیحون نهرینك اقدمجه بحر حزره جریان ایلدیکی قدیم محل ومجراسندن اکلاشیلور . کوزل براووه‌یی اروا واسقا ایلدکدن صکره برکوله التحاق ایدن زرافشان نهری بحر حزر منسوباتندن‌در .

احوال سیاسیه

ترکستانك مواقع مهمه ولطیفه‌سندن برنجیسنی : شرق جنوبیده واقع بخارا خانلغنی تشکیل ایلر مقر اداره‌سی ٧٠ بیك نفوسی جامع اولان بخارا تجارتکاهیدر . روسیه‌حکومتنك نفوذ سیاسیسی تحتنده بولنور . بخارانك شرقنده سوغود اووه‌لری درونده تیمورلنك حکومتنك مرجع ومقامی اولان سمرقند بلده‌سی کائندرکه بوکون شومعمورەنك منظرۀ بقایاسی حزن آوردر .

شرق جهتی ، پامیر وبولور جبـالنی محیط اولور . بوطاغلر جوارنده لاجورد طاشیله یاقوت طاشـلری معادنی کثرتلیدر . ترکستانك جنوب غربیسـنده خوارزم منبت اووه‌سـنده واقع خیوه خانلغی روسـیه حمایه‌سـنده بولنـان خانلقلردن اولوب مقر اداره‌سی جیحون نهرینك برایاغی اوزرنده مبنی خیوه بلده‌سـیدر . خیوه‌لیلر ایچنـده اوز بك طائفه‌سی غایت محارب وشجیع برطائفه‌در . خدمت عسـکریه ایله وظائف عمومیه‌یی اکمال وایفـا ایدنلر بونلردر .

بحرخزر قربنده‌واقع‌اصل ترکمان قبیله‌لری اکثریاحیدودلغی اماج وصنعت اتخاذ ایتمش بولنان کوچبه قبائلدن عبارت اولمغله برابر رمی حیوانات برچوغنـ ـ مسـلك وحرفتی اولمشـدر . ترکمانلرك‌مدنی، وشهری قسمی ، عاوول دنیلان کوچك‌قلوبه‌لرده اقامت ایدرلر . ترکسـتان غربینك نفوس موجوده‌سی عموماً ۳ بچق میلیون درجه‌سـنده تخمین اولنمقده وسکنهٔ اصلیه‌سی مغول وترك نسلندن بولنمقده‌در . تاتار اقوامندن صاییلان‌بعض طوائف بوکون عادتا ترکلاشمشدر .

چینلولر وچین ایمپراطورلغی

احوال طبیعه وتقسیمات ارضیه

حدود و مساحه ، محصولات وصنایع . — آسیانك قسم شرقیسنی ۱۸ نجی درجه‌دن ٥٤ نجی درجه‌یه‌قدر عرض شمالیده و ۷۲ نجی درجه‌دن ۱۳۳ نجی درجه‌یه قدر طول شرقیده احاطه ایدن الکا ، چین ایمپراطورلغی اراضیسیدر . حدودینی شرقده بحرمحیط کبیردن حاصل اولان ژاپون دکزیله بحراصفر و بحر قوره و بحرچین تحدید ایدوب شمالده سیبریا وغربده ترکستان مستقل اداره‌لری و جنوبنده هندغربی وشرقی قطعه‌لری تشکیل ایلر . حدودلرینك کافه‌سی جبال مرتفعه وشواهق عظیمه ایله تفریق اولنمشدر .

انجارك صورت تحدیدی ، قطعاتك اقسام سائرهٔ ارضیه‌یی صورت تفریقی اعتباریله طبیعت ، بوممالکتی هرجهتدن متین مانعه‌لرله معارف ومدنیته سد وبند ایلمش ودرونده نوظهور اولان معارف رهبرلرینك مساعیسی دخی اقلیمك مقتضاسندن اولان موانع طبیعیه ایله اوغراشه‌رق ثمره‌سز قالمشدر . چینلیلر مملکتلرینه مختلف اسملر ویریرلر . بعضاً جونغ کووه دیرلرکه وسطده کائن ایمپراطورلق دیمکدر وبعضاً جونغ نوعا تسمیه

ایدرلر که وسطده واقع چیچك معناسنده‌در . وبعضاً دخی تیه‌ن کیون اطلاق ایدرلر که سمائی حکومت دیمکدر. بوایمپراطورلق حکومات موجوده‌نك روسـیه‌دن صکره و سعتجه ایکنجیسی واسیاده موجود اوُن ایکی قطعه وحکومت اراضیسی میانندن درجهٔ ثانیه‌ده واسع اولانیدر .

بحر ژاپوندن ترکستان حدودینه قدر طـولی ٥٣٠٠ کیلو مترو امتدادنده اولوب شمالدن جنوبه قدر عرض ٣٠٠٠ کیلو مترودر . مساحهٔ سطحیه‌سی ١١ بچق میلیون کیلومترو مربعنه بالغ اولوب نفوس موجوده‌سی ٤٠٠ میلیونه قریبدر .

شمال شرقیده بولنـان و ژاپون دکزنده سخالین‌اطه‌سـیله ساحل بیننده دکزدن اوزون برقول تشـکیل ایدن قسم بحر ، تاتارستان مانشی یعنی قولی نامیله معروفدر . ژاپون دکزندن براز دها ایلروده قوره یاریم اطه‌سـنه‌قدر امتداد ایدرك قوره بوغازیله بحر اصفره التصاق ایدر . بحر اصفره چینلیلر هوانغ. های تسمیه ایدیورلر . بحر اصفردن ایکی کـورفز حاصل اولمشـدر . بریسی لیـائوتنغ دیکری بچیلی کورفزیدر . بچیلی کورفزی مدخلنده شانغ تونغ یاریم اطه‌سی بولنور . بحرشرقی دینلان بحر قوره چینلیلر میاننده تونغ شـای نامیله معروف اولوب ژه‌ئوغرافیون وملاحان عندنده مائی دکزنامیله شهرتیاب. اولمشدر . بودکزله بحرمحیط اره‌سـنده لیوکیو یاخود ریوکیو

نهر اصفر یاخود هوانغ‌هو کوپریسی

جزائر مجتمعه‌سی واقعدر. بحرچینه کلنجه : هندچین اراضیسنی ملاقا شبه جزیره‌سنه قدر احاطه ایدر . بودکزه چینلیلر نان های نامنی ویریرلرکه جنوبی دکز دیمکدر. برچوق اطه‌جقلری حاوی اولان فانتون لیمانی ، بحرچینیدن متفرع اولمشدر .

جبال . — چین الکاسنك جهات اربعه‌سنی مرتفع یایلالر ترکیب ایدر .

ارتفاعی برزمانلر مبالغه ایله ذکر اولنان سلسله‌لرك کافه‌سی شمال و غربنده بولنوب بونلردن شمالده قانتای ، سایان ، وتانی اولا ، وآلتای سلسلهٔ جبالی و غربده سماوی طاغلر ، وجنوب غربیده قره‌قوروم وجنوبده‌چینلیلرك دنیاده اك مرتفع طاغ اولدیغنه قانع اولدقلری قوئن لون و یاخود قانی‌سی وشرقده کیغان سلسله‌سی واقدر .

مرکزی صحرانك جهت غربیسنده شواهد تاریخیه‌دن اولان پامیر وبولور مرتفع یایلالری امتداد ایلر . فقط تعداد اولنان سلاسلك کافه‌سی صحرای مرکزی جوارنده اقسام متعدده‌یه آیریلور. شمالده وسیریا حدودنده یابلونووی وستانووی قانتایك فروعاتندندر . شرقده پلینغ یعنی شمال طاغلری وقان نینغ یعنی جنوب طاغلریده چین الکاسنی کذران ایدرلر . جنوبده هند وچین طاغلری فروعاتندن اولان قام سلسله‌سی ، بحر محیط کبیر وهندی سطح مائللری ارەسنده واقع خط فاصلی

احداث ایدر . جنوب غربیده هیمالایا [۱] سلسلهٔ عظیمه‌سی امتداد ایدر که بعض یرلری غایت مرتفع و دنیاده الك عالی موقعدر . اراضیٔ مرتفعه‌سی اتحاسندن تیبت قطعه‌سی تسویه بحردن ۴۰۰۰ الی ۵۰۰۰ مترو مرتفعدر . غلاسیه‌لری ۶۰ کیلو مترو طولنده‌در . بوقطعه‌ده تصادف اولنان آثار مخربهٔ طبیعیه‌دن حرکت ارض ، بك خطرلیدر .

میاه جاریه . — جریان انهار وانصبابلری درت سطح مائل اوزرنده‌در . برنجیسی : صحرای مرکزی‌یی ایکنجیسی بحر منجمد شمالی ساحللرینی و اوچنجیسی ؛ بحر محیط وشرق اراضیسنی ، دردنجیسی ، جنوب و یاخود بحر محیط هندی حوالیسنی اروا ایلرلرکه اولکیسنه وسط وایکنجیسنه شمال ، اوچنجیسنه شرق ودردنجیسنه جنوب سطح مائللری نامی ویریلور . وسطی مجاری ؛ راکد برچوق کوللر واووه وصحرالر داخلندن بالمرور غائب اولان انهاردن مرکبدر . بونلردن غربده واقع ، لوبنور کولی ، و کاشغر ویارقند نهرلردن مرکب تاریم نهرینه اتصال کسب ایدر . جنوب شرقیده مائی دیمك اولان قوقونور کولی غایت مشهوردر . [۲] . شمال ورساننده اوبی نهرینك آباغی اولان ایریچ نهرندن

[۱] قارلرك مجمعی دیمکدر .

[۲] نور ، کول دیمکدر

متشکل ، رایسان کولی وسیبریایه‌داخل اولان ییذسه‌ی وسه‌لانغا نهرلری بوسطح مائل ارکانندندر . سه‌لانغانهری ، کوزغول کولنك صولرینی الدقدن صکره سیبریاده بایقال کولنه منصب اولور . شرق سطح مائلنده اوچ بیوك نهر واردر . الك شمالی اولان نهر ؛ آمور نهریدر که مانچوریلر عندنده سیاه نهر و چینلیلر عنده سیاه ییلان نامنی آلمقده‌در . آمور ، سیبریا ایله چین الکاسنی برمدت تفریق ایلدکدن صکره مجرای اسفلنده روسیه اراضیسنه داخل اولور . منصبی برلیماندر که شمالده بحر اوقوچقه‌یه وشرقنده سخالین اطه‌سنه وتاتارستان مانشنه ملحقدر . (طولی ٤٠٠٠ کیلومترو).

شرق ورسانی اجزاسندن هوانغ هو یعنی صاری نهر ، همان آمور نهری قدر طولی اولوب بر چوق اراضی‌ی اسقا ایلر وبحر اصفره ملحق اولور . مجرای اسلی بر چوق تحولاته اوغرامشدر . صاری نهر تسمیه‌سنك وجهی ایسه اقسام مجراسنده ، صاری طوپراقلی بر چوق اراضی دروننده‌ن کچه‌رك صولری باقره قریب صاری رنکده بولنمسندن‌ایلرو کلور .

انهار کبیره‌دن یانغ تسه کیانغ یعنی بحر محیطنك اوغلی تسمیه اولنان کیانغ ویاخود مائی نهر ، چین ممالکنك حقیقةً قوهٔ انباتیه‌سنك محییسی ووسعت وکثرت میاهی اعتباریله ایمپراطورلقده موجود کافهٔ انهارك والدی حکمنده‌در . بونهری ژه‌ئوغرافیون

غایت ستایش ایدرلر . وماٸی نهرك بریرده جریانی ، اول یرك طالعندن وقیمت واعتبارندن ایلرو کلور ادعاسیله مدح وثنا ایدرلر . (۵٫۸۰ کیلو مترو طول) اطراف واکنافنی اروا ایلدکدن صکره تونغ تینغ وپویانغ کوللرینك صوینی آله‌رق قوره دکزینه آقار . ایلك بهارله یاز موسمنده کیانغك صولری تزاید ایدوب ساحللرنده بر چوق اراضی وکویلری ، کوللر ایچروسنده براقیر . بر حالده‌که بورا کد کوللر ایچنده زورقلر دنیلان معونه‌لرله کزیله بیلور .

لیائو یاخود سیر امورك نهری لیائو تونغ کورفزینه اقان انهاردندر . په‌هو یعنی شمال نهری پیکین قربندن کچه‌رك پچیلی کورفزینه التحاق ایلر . طولی وجریانی متوسط ایسه‌ده پکنی ساحله ربط ایدن ایمپراطور قنالنك اساس مجراسنی تشکیل اتمسی حیثیتله شهرت اکتساب ایدر .

غرب نهری تسمیه اولنان هونغ شوکیانغ ویاخود سی کیانغ وپی کیانغ نهرلری قانتون لمانه جریان ایدرلر . پی کیانغك اغزی متعدددر . بونلردن الك مشهوری اوروپالیلرك قبلان تسمیه ایتدکاری چوکیانغ آغزیدر . لانستانغ کیانغ یاخود مقونغ نهریده جنوبه طوغری کیدرك هند چینی الکاسنه داخل اولور .

بحرمحیط ویاخود جنوب سطح مائلی انهارینه کلنجه : توکیانغ یاخود سالوئن نهری باشلیجه‌سیدرکه هند چینی‌یه داخل

اولور . تسان پو دنیلان دیکر نهر دخی همالایا طاغلری اتکارینی غربدن شرقه طوغری اسقا ایدوب هند چینی‌یه عموداً داخل اولور . وراهماپوتر نهرینی احداث ایلر . براهماپوتر مجرای علیاسنده دائروی‌الشکل اولان بالته ویاخود یانووق ومجرای سفلاسنده مقدس وزیارتکاه اولان موساروار کوللك صولرینی آلور . مجرای علیالك قسم شمالیسنده ، سمائی کول تسمیه اولنان تانغری نور کولی کائن اولدیغی کبی قسم جنوب غربیسنده ، هندستان غربینك مشهور ایندوس ویاخود سند نهرینك منبعی ومجرای علیاسی واقعدر .

چینده اك بیوك قنال وبلکه دنیاده موجود بالجمله قناللرك اعظمی یون — هو دیلان وبیك ایکیوز کیلو مترو طولنده اولان ایمپراطور قنالیدر . یه‌هو نهرندن باشلیوب کیانغ نهرینه قدر امتداد ایلر .

منظرهٔ طبیعه . — چینك هر طرفی مساعیٔ محلیه ثمراتندن اوله‌رق تزیید استعداد ایلمشدر . اراضیٔ ساحلیه ودره وچای وانهارلریله اسقا اولنه‌بیلان یرلری ، کافهٔ مزروع وثمرات نافعه‌سنك اقتطافنه غایتله مساعددر . شمال شرقی حوالیسی بالخاصه اراضیٔ منبته‌یی احتوا ایلر . فقط صغوقدر . وغرب وغرب شمالی حوالیسی ایسه جبال مرتفعه وصحاریٔ منبته وبوادیٔ فسیحه‌دن مرکب اولوب غوبی صحراسی بو نوع خالی

وقورقنج چوللردن برمونه کوستریر .

وسعت اراضی سببیله چین ، امزجهٔ اقالیمک کافه‌سی یعنی اعتدال وبرودت وحرارت مناطقی احتوا ایلمشدر . مثلا وسطلری چوللردن عبارت اولدیغی وغرب وشمال طرفلری طاغاق وبرودتی شدتجه زیاده بولندیغی جهتله غایت مهلک عد اولنور . حالبوکه شرق حواپی لطیف ومستعد ترقیاتدر . چین اراضیسی محصولات معدنیه‌جه امثالسز والتون وکموش معدنلری بالخاصه مبذولدر . باقر ، جیوه ، یاقوت ، واثاث بتیه اعماله صالح اولان یموشاق طاشلر ، وغرب نواحیسنده چینلیلرک بو دیدکلری یشیم طاشلری ، وپورسلن آوانی ایچون فائده‌لی اولان قائولین طوپراقلری کثرتله بولنور . منطقهٔ حاره‌سنده نباتات نشو ونما قوتی زیاده‌در . برنج شکر قامشی پاناس وچای وپموق واکله صالح وحریر تخمی استحضارینه قابل متنوع طوت محصولاتی وکاغد اعماله صالح کدلك بونوع ، طود اغاجلری وراطب اراضیده اثاث بیتیه یاپیلان بامبو اغاجلری وافرازاتندن طبده مایع وتجارتده شمع استحضار اولنان اغاجلر کثرتلیدر . بامبو اغاجنك تازه‌سی ، طبقی شکر قامشی طعمنده اولوب اکله صالحدر . قبوغندن چینك معروف کاغدلری استحصال اولنور .

پورتقال وکافوری وطارچین وعناب وورنیك اعمال اولنان

سماق وقامایـا کبی مثمر ویاخود غیر مثمر اغاجلری هر یرده کوریلور . طبده نافع التأثیر ، اردج تخمی ، قورەداخلندەنشوونما بولنورکه چینـده هر درلو دردك دواسی ، وسرعت تشـفیه خاصەسـیله ترتیبـاتك الك مهمی عـد اولنور . راوند محصولی حوالیٔ مرکزیه ویابسەده نشوونما بولور .

حیوانات : — چین بارکیرلری جثەده سـائر قطعەلر بارکیرلرندن کوچکدر . دوه مادده واوکوز وفیـل وچارپا حیواناتـدن یاقه دینلان ماندالر بك مشهوردر . یاقه غرب جبالنده یشار ، وقویروغی حیوانات سائره کبی نوعنه مخصوص بر شکل وصورتده اولمیوب بارکیر قویروغی کبیدر . تویی یومشاقدر .

تیتده غایت رقیق ویموشـاق تویلی کچیلردن منسـوجات وشال اعمال اولنور . مسك کچیسی دنیلان آهوی چین غرب نواحیسی حیواناتندندر . کوپکار ، بوممکتده انواع مختلفەده اولوب بعض طـائفهٔ اهـالی کوپك اتی ییورلر . حیوانات وحشیەدن کرکدان وقپلان وپارس وتمر ومیمونلرله قاقم وسمور کبی کورکلی حیوانات ، حوالیٔ مرتفعـەده پرورده اولورلر . طیورات میـاننده ، التونی وکموشی رنکده سـوکلون ، لونی وانواعی بو اقالیمه مخصوص اولان پاپاغانلر وچینك قرمز بالغی لطیف ونفیسدر . مربع الشکل ومحدب قپلومبغەلرینك بغه یعنی

صدفی تجارتده رواجلیدر . چین مرکبی مرکب بالغدن استحضار اولنیور . ایپك استحصال ایلمك بحثنه کلنجه بو خصوصده چینلولر ، اقوام مدنیه‌نك معلمی واستادیدرلر . بوکون حالا ؛ اوالات وادوات قدیمه‌نك ، نسج وعملی اولان نفیس اقمشهٔ حریریه ، اوروپا دارالصناعه‌لرینك هیچ برندن تحصیل اولنه‌مامقده وهنر وسرائرینی اوکرنمك بابنده صرف اولنان مساعیدن ، نتایج مفیده استحصال ایدیله‌مامکده‌در .

احوال سیاسیه

بوحکومت مطلقه‌نك اقسام شرقیه وساحایه‌ده بولنان اداره‌لر اوزرینه مدنیتجه بعض تأثیراتی کورلدیکندن اهمیتله مطالعه‌یه شایاندر .

اقسام مذکوره‌دن باشلوجه‌سی نفس چین وماںچوری اداره‌لریله غرب وشمال حوالیسنده واقع مغول اراضیسنی وغرب جنوبیده کائن ترکستان شرقی وتبیت حوالیسنی و جنوب نواحیسنده کائن بالجمله اراضئ مسکونه‌یی احتوا ایلر .

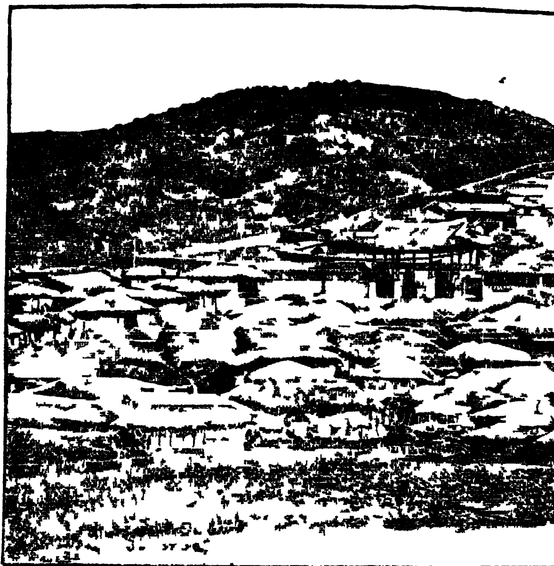
نفس چین وحوالیسی . — بو قطعه وسعت اراضی ، وکثرت سکان ولطافت شهور وبلادیله اقسام سائره‌یه فائق

فوره‌ده

پەیی‌هو نهری اوررنده واقع بیه‌ن‌چین بلده‌سی تجـارتگاه بر بلده اولوب پکیمك باشلوجه اسکله‌سیدر . انکلیز وفرانسز تجاوزاتی اثناسنده دوچار صولت اولمشدر . ایمپراطورلرك اکثریا آرامکاهی اولان جائع‌یه یاخود یه‌هو بلده‌سی ملحقات ولایتندندر .

شانغ‌تونغ ایالتی ، بچیلی ایالتی قرشنده اولوب مرکز اداره‌سی

لپو لیمانی

سی‌نان‌فو شهریدرکه بیاض ایپك محصولیله معروفدر . واصع قانون مشهور قونفوچیوس بو بلده‌ده تولد ایتمش ومسلك معروفی بوراده نشر ایلمشدر . شرق جهتنده کائن یارم اطه اوزرنده چه‌فو بلده‌سی موجوددر که ژاپون وچین محاربه‌سنده بعض مرتبه اهمیت کسب ایتمشدی .

کیانغ‌سو ایالتی شانغ تونغ ایالتنك جهت شرقیسنده واقع

اولوب صنایع نسجیه وحریریه‌سیله کاغد وورنی مستحضراتی خصوصنده الك برنجی الکالردندر . مقر ایالت نان‌کینغ بلده‌سیدرکه وسعتجه پکین شهرینه فائقدر . یاریم میلیون نفوسی حاویدر . وقتیله ایمپراطورلر بوبلده‌ده اقامت ایدرلرایمش . نان‌کینغ اونامله موسوم بر نهر منصبده ومنبت اراضیٔ واسعه اورته‌سنده واقعدر صاری پموقدن‌منسوج بزوقماش ونفیس چای‌رغبت‌عامه‌یی جلب ایتمش‌اولدیغندن تجارتده پك چوق آرانیلور . جنوب شرقیده ایمپراطورك الك دلربا قصور ومساکننی جامع اولان سوچه‌ئوفو ایکی میلیون نفوسی جامعدر . کیه‌نغك منصبی جنوبنده ، اوروپا تجارت شعبه‌لرینك مرکزی اولان شانغ های بلده‌سی بولنور . بوبلده‌نك تجارت عمومیه‌سی برمیلیار فرانق مرتبه‌سنده‌در . قونسیزیون دنیلان اوروپا مسافرخانه وخسته‌خانه‌لرینی حاوی کوچك قصبه‌لر ، بوراده تزاید ایتمشدر .

چه‌کیانغ ایالتی : دورندن معوج ومنکسر بر نهر جریان ایتدیکی‌جهتله چه‌کیانغ تسمیه اولنان ایالتك‌مرکز اداره‌سی هانغ چه‌ئوفو شهریدر (نفوسی ۱ میلیون) نیغ پو قصبه‌نك ساحلده اسکله‌سی واوروپالیلرك قرارکاهیدر .

برنج وچای وپورتقال‌کبی ثمرات فوق‌العاده‌سی ایله شهرتکیرٔ اولان‌فوکیه‌ن ایالتنك‌مرکز اداره‌سی فوچه‌ئوفو بلده‌سیدر . ولایتك ، آموی اسمند بر آطه‌سی واردرکه مرکز حکومتی آموی قصبه‌سیدر .

چین حکومتنده الك جنوبی ایالت . قوانغ تونغ ایالتیدر . مرکزی اوروپالیلر عندنده قانتون نامیله مشهور اولان قوانغ چه‌ئوفو بلده‌سیدر . قانتون او اسمله موسوم اولان بر لیمان داخلنده وچوکیانغ نهری منصبنده اولوب ایمپراطورلغك الك اول تجارت اجنبیه‌یه کشاد ایدیلان بلده‌سیدر. (یاریم میلیون نفوس)

شهرك غرابتما جهتی ایسه ٥٠ بیك قدر اهالینك ساحل نهرده وکوچك کمیلر درونده اتوا واقامت ایتملرندن عبارتدر. قانتون اسکله‌سی قربنده قوشان بلده‌سی واردر. بوشهر چین قصباتی آره‌سنده سورلری وقدیم قلاعی اولمامقله برموقع مستثنا طوتار. شان‌تو اسکله‌سی ملحقاتندندر . ماقائو آطه‌سی پورتکیز اداره‌سنه کچمش اولدیغی کبی هونغ قونغ آطه‌سیده ١٤٥٢ تاریخنده انکلیزلرك تصرفنه داخل اولمش وویقتوریا بلده‌ٔ مزینه‌سیله واصل مرتبهٔ شهرت بولنمشدر . حانیان آطه‌سی‌ده قوانغ تونغ ایالتنك ملحقاتندن اولوب معادن ذیقیمه واشجار متنوعه سیله معروفدر . ماقائو آطه‌سی پورتکیز شعراسندن قاموئنك بر وقتلر اوقاتکذار اولدیغی یر اولمسی جهتیله شهرتی دوبالادر .

ایالات غیرساحلیه [١]— بو ایالتلردن شمالده واقع شان‌سی

---

[١] قوانغ‌سی ، یون‌نان ، سه‌چوان ، قانغ سو ، قانوش کیانغ ، شان‌سی ایالتلریله شمالده واقع ایلی ، تارباغاتای ، و داخلده بولنان هونان ناغای هوی کیانغ سو ، هوپا ؛ هونان ، کیه‌چه‌ئو ایالتلرندن عبارتدر .

ایالتنك مركزی اولان سی ناغان ویاخود سیان فو لطافت موقعی ونفوسنك كثرتی ، وثروت محلیه سی اعتبارلریله ایمپراطورلغك برنجی شهرلرندن معدود در . چوان ایالتنك مركزی اولان چینغ فو بلده سی بلاد شمالیه دن درجۀ ثانیه ده عد اولنور . ایالات داخلیه ده كائن هو یه چه ؤفو بلده سی ناغان هو یه ایالتنك مركزی اولوب كیانغ نهری اوزرنده نحاس معدنیله مشهور بر شهردر . محل حرفت وصنعت اولان كیانغ چه چینغ كیانغ سی ایالتنك مركزیدركه اهالیسنك آوانی،استحضارنده كی معرفتلرینه دیه جك اولمدیغی كبی ، پورسلن اثاث بتیه لری ده شایان حیرت درجه ده هنرورانه در . هو یه ایالتنك مركزی كیانغ اوزرنده كائن ووشانغ بلده سیدر . بوولایتك ملحقاتندن اولان هان كوو قصبه سی اوروپالیلره آچیق بولنان تجارت لیمانلرندندر . چینك اك غابه لك بلده سی اولان هان یانغ هان كوو قصبه سی جوارنده در . ایمپراطورلغك باغچه سی لقبنی احراز ایلیان وفو نام حكیمك وضع اصول و حكومت ایلدیكی محل اولمقله مشتهر بولنان هونان ایالتنك مركزی سیانغ نای بلده سیدر .

فه یوچئو ایالتی ، بر طاقم قبائلك وازان جمله میائوچه نام یغماكر قبیله نك جولانكاهی در . سكانی عمومیتله جاهل وطاغیدر . بو تعداد اولنان ایالتلردن بشقه هندچینی حدودی اوزرنده بر ایالت موجوددركه بو ایالته یونان ایالتی تسمیه اولنور ،

مرکزی یونان شهریدر. دین مبین محمدی یه سالك برنیجه افرادك مقری اولان تالی امیرلکی ، غرب جهتندەدر .

مانچوریا قطعەسی . — صیجاقلری بالنسبه آز ونفوسی قلیل اولان قطعاتندر . سکنەسی ۷ ملیون تخمین اولنور . مشهور شهرلری فونغ چن وقدیماً مانجو سلالەسنك مرکز حکمرانیسی اولانشین یانغ ویاخود موقدن بلدەلریدر. کوچك، قلیه واوبەلردن متشکل اولان غیریت قصبەسی ملحقاتندندر . مانجوریا قطعەسنك اقسام شمالیەسی الیوم روسیه ادارەسنه کچمش ، وبامقاوله سیبریا شمندوفر خطنك اورالردن چین داخلنه قدر تمدیدی صلاحیتی احراز ایدیلمشدر .

قوره مستقل حاکمیتی . — بوحاکمیت قوره شبه جزیرە-سنده واقع اولوب مقدما چین ادارەسندن معدود ایکن بوکون استقلال بولمشدر . طقوز ملیون اهالی قوره ادارەسنه تابعدر . جبال مرتفعەنك موجودیتی حسبیله صغوقلر شدتلی وفقط اراضینك قوهٔ انباتیەسی زیاده وهرطرفی مزروعدر . شبه جزیرەنك سواحلنی برچوق آطەجقلر احاطه ایتمشدرکه قوره جزائر مجتمعەسی باشلوجەسیدر مقرحاکمت سەئول تسمیه اولنان کان چینغ بلدەسی اولوب شبه مولپو ۱۸۹۵ چین وژاپون محاربەسنده ژاپون حرکات عسکریەسنه اساس اتخاذ اولنمشدر . سەئول بلدەسی ایسه اونامله موسوم برنهر اوزرنده

مبنی اولوب قائغ هوابلده‌ٔ مستحکمه‌سی ملحقاتندندر .

مونغولیا . — صحرای مرکزینك مرتفع یایلالرینی احتوا ایلیان مونغول قطعه‌سی موغول ، وقالخا اقسامنی شامل اولوب برقسمی روسلر طرفندن استیلا اولنمشدر . قوقونور ممالکی اواوسمله مسمی برکول کنارنده واقع اولوب مونغولیانك احزای متممه‌سندن عد اولندیغی کبی اورغا ویاخود قورن شهریده قالحا ایالتنك مرکزی و قوتوکتو نام بیوك راهبك قوارکاهی ، وبودا مذهبی سالکلرینك محترم بربلده‌سی اولمغله بنامدر .

ترکستان چینی ویا سرقی . — بو قطعه برزمان چین اداره‌سنه تابع اولمیان ادارات مستقله‌دن ایکن احیراً ضبط وتصرف اولنمش وتمامی نفس چین ایالتندن پامیر وبولور مشهور یایلالریه قدر امتداد ایلمکده بولنمشدر . شرقده غوبی چولده حامی واحه‌سی وغربده یارقند وکاشغر تجارتکاهلریله کاربانلرك کذرکاهی اولان معروف بلده‌لری حاویدر . ترکستانك اکثر سکانی مسلماندر . چونغاریانك برقسمندن چینلولر ، ناریاغانای وایلی دائره‌لرینی تشکیل ایتمشدرلر .

تیبت . — اراضیسی سطح بحردن غایت مرتفع اولوب کوزل اووه‌لری حاوی ایسه‌ده مجمع مدنیت اولان بك آز محللره مالکدر . اکثر شهرلر معابد ومحال مقدسه قربنده

اتخاذ ایدلمش اولان قابه وبارکاهلردن عبارت اولوب التی ملیون نفوسی جامعدر . مشهور بلده‌سی محل زیارت اولان لحاسادر. اوجوارده « بوتولا » طاغی اوزرنده دای لامانك سرایی بولنیورکه بودا مذهبنك رئیس کبیریدر . لحاسا وجوارلرنده « لاماسه‌ری » تسمیه اولنان معابد کثیره مشاهده اولنور . بلاد سائره‌سی دیغارچی ویاخود شیغاچه ویارو زانغبوچو نهری‌اوزرنده کائن ای‌غونغار وکچیلربله مشهور اولوب اون‌ده‌س ایالتنك مرکزی اولان دبا وکوچك تیبتك مرکزی بولنان لهه بلده‌لریدر . لهه بلده‌سنه لاداق دخی دینلمکده‌در . وکاشمیر راجه‌سنه تابع بولنمقده‌در .

بوتان .— هیمالایا سلسله‌سی آره‌سنده کائن اولان بوتان قطعه‌سی چینك اقسام مهمهٔ جنوبیه‌سندن اولوب هندستان حدودی اوزرنده‌کائندر . ایالتك جنوب‌اقسامی یقین زمانلرنده انکلیز اداره‌سنه کچمشدر .

ملحقات ملکیه . — چین سواحلنده مشاهده اولنان لیوکیو ویاخود ریوکیو جزائر مجتمعه‌سی ژاپون وچین ادارهٔ متحده‌سی زیرنده‌در . بیوك لیوکیو آطه‌سنده واقع ناپا یاخود نافا جزائرك مرکزی ومهم لیمانیدر .

اصول اداره ومذاهب وعادات . — چینده ایمپراطور ، مملکتك آمر مطلق وحاکمی اولوب مانچو خاندانه منسوبدر .

قوره قرالیتی ایکی سنه اول چین حکمی تحتنده نیم مستقل بر اداره ایکن ژاپونیا ایله وقوعبولان محـاربه نتیجه‌سنده تمامیت استقلالیه‌یه مظهر اولمشدر .

چینده موجود ادیانك باشـلوجه‌سی دین مبین احمدیدر . سرعت ترقیاتیله یقینده یوز میلیون درجه‌سـنه بالغ اوله‌جغنده شبهه یوقدر. بودا وقونفوچیوس وشامانیزم وتائوسسه مذهبلری اولجه ذکری سبقت ایتدیکی اوزره بورالرده منتشر اولمشدر .

بودا مذهبی پسـپایه کروهنك مذهبی اولوب اعتقـادیاتجه بودا، قدرت فوق‌الطبیعه وخصائل عظیمه صاحبی فرض اولنوب تیبتده کائن دالای لامانك شخصنده متجسم عد اولنور . بودا مذهبنك معابدی ، لامیسه‌ری دنیلان محللر اولوب لاما دنیلان رهبانی بو یرلرده اقامت ایدرلر . شانغ‌تی دنیلان قونفوچیوس مذهبی وحدانیت الهیه‌یه معتقـد اولوب ایمپراطور وماندارین دنیلان رجال مذهبیدر .

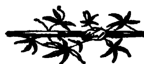
تائوسـه مذهبی ایسـه ارواح عالیهٔ عدیده تصـور ایدر . راهبلری هیئت ونجومه متهالکدر . شامانیزم مذهبی ، شـامان دنیلان رهبـان جانبندن احداث ایدلمش اولوب طبیعتك قوتنه اسناد قدرت ایلرکه شمالده و مانچو حوالیسـنده منتشردر .

عرق اصـفردن اولان چینلیـلر جـدی ، وسـاعی بر قومدر . صنایع رقیقه ونفیسـه‌ده جداً مهارتلری اولدیغندن

ال ایشلرینه یتشمك مدنیت اوروپانك عاجز اولدیغی شیلردن عد اولنور . هله مدنیتده تقدم وتفوقلری انکار اولنهمز . انجق شو مدنیت قدیمه ، برمدنیت ابتدائیه وثابته حالنده قالوب ترقی ایده‌مامشدر . کذب وریا وسفاهت وبعض خصائل مقدوحه ملتجه قدیمی بر الفتدر . معارفه هوسکاردرلر . چونکه مقامات عالیه‌یی بو صورتلرله استحصال ممکن اولور . قرائتی، واشکال متنوعه‌نك صنعت تحریری ، افضل علوم عد اولنور. چونکه ماندارین دنیلان رجال دولت بوعلمدن مکرر امتحانلر ویروب اومنصبه ارتقا ایدرلر. قوره مستقل اداره‌سی چین اجزای ملکندن معدود اولدیغی صره‌لرده بیله مدنیتجه چینلیلره فائق ایدی . معارف غربیه اوراده الك اول پای انداز اولمشدر. الیوم چینده حکمران اولان سلاله مانچو طائفه‌سندن وتسینغ فاملیاسندندر . مانچولر اصل مانچو دائورین طونغوس اقسامنه منقسم اولوب جسور ومحاربدرلر . همجوارلری اولان مغوللر عرق اصفرك رکنیدرلر . قرون وسطیده مغوللردن بر چوق طائفه ، اسیانك غرب واوروپانك شرق اقسامنه مستولی اولمشلردر. الحالةهذه بدوی ، مسافرپرور ودلنواز برقومدرلر. قالموق طائفه‌سیله قالخا اوردو وچونغار طوائفی مغول عرقی فروعاتندن اعتبار اولنور .

مدنیت جدیده‌نك بعض تأثیراتی . — چین حکومتی ،

اقصای شرقك اهمیتله ذكر اولنان بعض وقایعه مصدر فرض اولندیغندن بوكون شو مملكتك تقسیماتی اوكرنمك قدر معتنا بر سی فرض اولنه‌مز . وقتاً بعد وقتٍ فوتك مادریدر دیلان وپوصله ، وباروت وكهرچله ، الات رصدیه‌ده صاحب ومخترعیدر ادعاسیله سلسلهٔ ستایشه مظهر اولان بوقومك ، قرون اخیرده ، دوچار اولدیغی حرمتسزلك ، فقط وقایع تاریخیه ایچون ، حقوق جمعیاتك بدرقهٔ واجب التذكاریدر . حكومت مشارالیها اخیراً ممالك اجنبیه‌دن مقتدر معلمین ، و ماهر مأمورین جلبنه قرار ویره‌رك ، مدنیتجه اقتصا ایدن پایهٔ معرفته صعوده تشبث ایتمشدر . اكر املـه قرین اولور ایسه درتیوز ملیونلق مدنی برقوم نوپیدا اوله‌جغنده شبهه اولمه‌مز .

ژاپونیا

چینلیلرك زیپـان [١] دیدکلری ژاپون حکومتی بر چوق اطه‌لردن مرکب اولوب برّ عتیقك اك شرقی حکمدارلغیـدر . حدودینی شمالا بحر اوقوچقـه وشرقاً وجنوباً بحر محیط کبیر وغرباً ژاپون وقوره دکزیله قوره بوغازی تحدید ایلر . مساحهٔ سـطحیه‌سی ٣٨٢،٤٠٠ کیلو مترو مربعنده ونفوسی قرق بچق میلیون مرتبه‌سنده‌در .

ژاپون اطه‌لری بحر محیط کبیرده شمال شرقیـدن جنوب غربی‌یه طوغری اخذ اسـتقامت ایلیوب باشـلوجه‌لری نیپون ویاخود نیفون اطه‌سـیله سیقوقو اطه‌سی اولوب شو ایکی اطه میسیمانادا بوغازیله تفریق اولنمشلردر . جنوبده واقع کیوسـیو اطه‌سی سیمونازاکی بوغازیله سـیقوقو اطه‌سندن منفصلدر . یه‌زو اطـه‌سی ایسـه ژاپون جزائرینـك اك شمالی قطعه‌سیدر . بوندنبشـقه چینـدن ضبط اولنـان فورموزو و قـوریل اطه‌سنك اقسـام جزئیه‌سـندن بولنان ویه‌زو اطه‌سـنك شمال شرقیسـنده واقع اولان قوناشـیر وایتوروب یاخود حکومت

---

[١] زیپان شرق حکمدارلغی دیمکدر .

اطه‌لری والتون معدنیله مشهور اولوب نیپون اطه‌سنك شمالنده واقع سادو ولطافتیله مشهور اولوب جنوبده کائن آواسی ، وکیوسیو اطه‌سنك غربنده واقع آماقوسا وقوره بوغازنده کائن چوسیما وفلمنکلیلردن استرداد اولنان تراتو یاخود فیراندو وتانه‌غاسیما ودیه‌مان اطه‌لری ذکره شایان جزائردندر .

نیپون اطه‌سنك جنوب شرقیسی اطرافنده واقع جزائر مجتمعه‌دن بعضلری وازجمله فاتسیو اطه‌سی یك معروف اولوب سواحلی مرتفع قیالقلردن اولدیغندن خلاط وابیله چیقیلور . سواحلنك قابلیت موقعیه ومنیعه‌سنه بناءً ژاپونیا حکومتی بعض محکوملرنی وخاصةً نفی جزاسیله مجازات اولنان اشخاصی بو اطه‌لره ارسال ایلمکده‌در . ژاپونیا ملحقاتندن منتهای حدودی تشکیل ایدن غوتو یاخود لین ایل اطه‌لریله یه‌زو اطه‌سندن لایه‌روز بوغازیله منفصل اولان سخالین اطه‌سی دکرلی جزائردن اولوب اولکیسی ژاپونیا اداره‌سنده قاله‌بیلمش ایسه‌ده ایکنجیسی روسیه مالکانه‌سی اولمشدر .

ژاپونیا اطه‌لری اقلیمی مرتفع وولقانیدر. نیپون اطه‌سنك جنوب شرقیسنده (فوسی‌یاما) نامنده مشهور برینار طاغی موجوددرکه اراضیٔ وولقانیه‌نك الك مدهشلرنی اشغال ایلیور. ینه بو اطه‌نك مواقع متوسطه‌سنده (آرامایاما) وکیوسیو اطه‌سنك جنوبنده (کیریزیسمایاما) ینار طاغلری بولنورکه

فوران واندفاعلری ، شدتده نیپون اطه‌سی اندعاتندن اشاغی قالمز .

اراضیٔ مزروعه‌سنك ، بر چوغی ، امتدادی از اولان انهار طرفندن اروا اولنور . قوهٔ انباتیه‌سی ، مساعیٔ زراعیه محصولیدر . طبیعت ارضیه ایسه مرتبهٔ ثالثه‌ده‌در . کوللرندن نیپون اطه‌سنك جنوب غربیسنده کائن بیوا ویاخود کیتار کولی الك بیوکیدر . مزاج هوا ، صاغلم ولطیفدر .

معادنی میاننده کموش وخاص التون وباقرله مخلوط التون ، ومحصولاتندن جزائرده باشلوجه مأ کولاتدن عد اولنان پرنج وهر جنسدن حیوانات وخانه فابریقه‌لرمسنخرجاتی اهمیتله ذکره شایاندر .

احوال سیاسیه

ـس ژاپونیا اداره‌سی نیپون ، کیوسیو سیقوق وجزائر صغیرهٔ متجاوره‌دن مرکبدر . بلادجسیمه و مهمه ، حکمداران وبعضاً ولاة طرفلرندن ارامکاه اتخاذ اولندیغی جهتله جسیم قله وقلعه‌لر واستحکامات ترابیه ایله تحکیم اولنمشدر . نیپون اطه‌سنك جنوب غربیسنده واقع میاقو ویاخود کیوتو ، بیوا کولنك جوارنده بولنوب ایمپراطورلغك قدیم پای تختیدر . فنون وحرف وصنایع مؤسساتی ومبانیٔ عظیمه و مزینه‌یی جامعدر .

میقادونك داری تسمیه‌اولنان سرایی ومعابدی میانندن قوقوسی معبدی دنیانك الك بیوك ناقوسی ایله بودا نام صنمك اشکال جسیمه‌سنی احتوا ایلدیکی جهتله پك مشهوردر . داخل بلده ، زینت و مکملیت اعتباریله ژاپونیانك بهشتی اطلاقه شایان کوریلیر .حال حاضرده پای تخت ، طوقیو و یاخود یدوشهریدر . سوقاقلری عمومیتله منتظم و نظافتی پك معتادر . دروسده بر دارالفنون واردرکه فرانسز و انکلیز لسانلریله حقوق و طب وفنون متنوعه تعلیم ایدر . (نفوسی ۱٦۰ بیك). ملحقاتندن اوروپالیلره آچیق اولان اوساقا بلده‌سی میاقونك لیمانی حکمنده‌در . بوشهره تیمور یولیله ارتباط کسب ایلیان قوته ومعابدیله محترم و معروف اولان (نارا) و اوشقا کورفزی ساحلنده‌واقع ساقای وایمپراطورلغك برنجی تجارت لیمانی اولان یوقاهاما بلده‌لری بلادمهمه‌دندر. کیوسیو اطه‌سنده بلادمعروفه‌دن جبال مرتفعه‌ومعابد غریبه ایله جالب دقت اولان ناغازاکی اسکله‌سی وپورسلن فابریقه‌لریله مشهور ساغا وقاغوزیا بلده‌لری مستحق تذکاردر . آینو دنیلان یم وحشی قبائل یه‌زو اطه‌سنك چوغاری بوغازی قربنده واقع ماتسمای بلده‌سنده اقامت ایدرلر . هاقوداده نام لیمان شمال شرقیده ژاپونیانك کوزل بر مخرجیدر . فورموزه اطه‌سنه‌قدر ممتد اولان لیوکیو اطه‌لری قسما ژاپونیا ادارسنده‌در .

اصول اداره ومدنیت . — ژاپونیا حکمدارلرینه میقادو تعبیری استعمال اولنور . وقتیله میقادولر متنفذاندن واردو قوماندانلرندن بر ایکیسی و خاندان افرادندن بر چوغی درمبك حالنده اوقات‌کذار اولدیغندن انلرك رفع اعتسافاتیله مشغول اولدقلرندن ، درکهٔ تزلزله اوغرامشلر ، ونهایت ثبات ولیاقتلری اعتباریله چالیشه چالیشه برحکمداره لازم اولان قوت وشوکتی پیدا ایلمشلردر . بوکون ژاپونیانك استقبالی مستأمن و ترقیات مدنیه‌سی اوروپالولره قارشو شایان دقت بردرجه‌ده‌در . اصول حکومت، مشروطه‌در . یکرمی‌اوتوزسنه اوله کلنجه‌یه قدر تعصب جاهلانه الجاآتیله برنیجه سنه‌لر ژاپون اقوامی سائر احنبی اقوامله اختلاط ایتمکدن توقی ایدرك یشامشلردر. فقط اجانبله مناسباته باشلایه‌لیدنبرو مانر، معرفت وهنرله، از زمانده ابراز ایلدیکی آثار مدنیت وصنعت ، ولهرسان عقولدر . یکرمی سنه اول وحشی اطلاق اولنان بوقومه بوکون مدنیت عالمنده مرتبهٔ اولای معرفت اسناداولنیور . اقطارجهانك هرجهتنده کشاد ایلدیکی تجارتکاهلری و بونه‌شعبه‌لری واسطه‌لریله معاملات اقونو-میقیه‌سنی تأمین ایتدیکی کبی، داخلاً جابجا تأسیس اولنان معارف عمومیه مکتبلری سکنه‌یی نادراً جاهل براقمقده وفابریقه‌لرله صنایع نفیسه وآثار سائرهٔ مساعی ، امثال غربیه وسابقه‌سنه قات قات فائق بولنمقده‌در . پورسلن والتون ایشلمه‌لری و حرب

منسوجاتی محصولات داخلیه‌سنك باشلیجه‌سیدر . شعبات فنوندن علم موالیـد ، هیئت ، فن ملاحت ، فنون ریاضـیه وطب وحقوق متخصصلری بی‌حد وحسابدر . فضائل اخلاقیه وكمالات انسانیه‌ده ، مدنی ، غربیلره حائز قصب‌السبقدرلر . اعتقادیاتده بودا وسنتو مذهبلری وآتش پرستلك رواج بولمشدر .

پور آرتور لیمانی

— ٧ —

هند چینی

هندستان وچین اراضیسنه ملتصق اولمسی حیثیله هندچینی اطلاق اولنان اراضی داخلاً تدقیقات مکمله یه مظهر اوله مامشدر. حدودی غرباً بنکاله کورفزی شرقاً چین دکزی ، وشمالاً چین امپراطورلغی وجنوباً مالاقا شبه جزیره سیله محدود در . مالاقا آسیانک منتهای جنوبیسی اولوب هندچینی یه قرابر رحیله اتصال

کسب ایلر . هند چینی چین حدودیدن مالاقه شبه جزیره‌سنده کائن بورو برونه قدر (۳۰۰۰) کیلومترو طوله مالك اولوب مساحهٔ سطحیه‌سی ۲ ملیون یوزاللی بیك کیلو مترو مربعی وسکنهٔ موجوده‌سی ۳۲ ملیون نفوسدن عبارتدر .

سواحلی احاطه ایلیان مشهور کورفزلردن غربده بنکاله کورفزیدن (مرکی) جزائر مجتمعه‌سنك جنوبنده مارتابان کورفزی حاصل اولوب اند آمان و نیقوبار جزائری احزای متممه‌سندندر . آندامان آطه‌لری میاننده بیوك اندامان آطه‌سی اشجار متنوعه‌سی وبغچه‌سیله مشهور اولوب معروف بر لیمانه مالکدر . نیقوبار آطه‌سی اهالیسی وحشی وخونخوار واجابه خصمدرلر . صنعتلری باشلجه بالقجیلقدر .

چین دکزندن بوندن بشقه شمال شرقیده ومالاقا شبه جزیره‌سی یقینده سیام کورفزی واقع اولوب اوته وبروسنده قامبوج جزائری صاچلمشدر . ساحلده اولان قوخ تروبی ویاخود پوقوق اطه‌سی ایچلرندن اك ممتازیدر . بو آطه‌یه ساحلدن قامبوج برونی تقابل ایدر وبراز اوته‌سنده پولو قوندور آطه‌لریله سن ژان برونی مشاهده اولنور . هندچینك منتهای شرقیسی (وره‌لا) برونیله ختامه ایریشور .

ذکری سبق ایدن بحر چینده چین حدودینه قریب طونکن کورفزی تحدث ایتمشدرکه بر چوق آطه‌جقلری حاوی اولوب

بونلردن بیرات یعنی قورصان آطه‌سی دکز حدودلرینه وقورصانلره ملجاء اولمشدر . جنوب شرقیده واقع پاراسه‌ل آطه‌لری قیالق وسیاحت بحریه‌ده مهلکدر .

طاغلر . — هندچینی طاغلرنده عمومیتله اقوام وحشیه ساکندر . موی دیلان طائفهٔ وحشیه شمالدن جنوبه طوغری هندچینک جهت شرقیسنده امتداد ایدن موی سلسلهٔ جبالنده اقامت ایتدکلری کبی لائو طائفه‌سی مه‌نام حوضه‌سی شمالنده تسلسل ایدن طاغلرده ایتوا ایلرلر . سیام کورفزینک ساحل شرقیسنی قامبوج طاغلری احاطه ایتمشدر .

انهار . — هندچینده ایکی سطح مائل واردر . بریسی بنکاله کورفزی سطح مائلیدر . بش مشهور نهری شاملدر . براهمانك اوغلی دیمك اولان براهماپوتر ، انهارندن الك شمالی وعظیمی اولوب چین الکاسندن هندچینیه وبعده هندستانه داخل اولور . بوندن بشقه آراقان ، وتیبتدن نبعان ایدوب مارنابان کورفزینه آقان ایرائوادی ویاخود اوا وسالوین بنکاله کورفزی سطح مائلی ارکانندن اولدقلرندن سواحل ولیمانلرینه منصب اولورلر .

ایکنجی سطح مائلی چین دکزی سطح مائلی اولوب درت نهری شاملدرکه اولکیسی صولرك والده‌سی معناسنده اولان مه‌نام نهریدر . سیام کورفزینه جریان ایلر . بونهر آره‌صره طغیان

ايدرك واديلرنى ، استيلا ايلر وايلرى ، نبت ومحصولدارقيلار .

انهار جسميه‌دن بيوك نهر معاسنده اولان مه‌قونغ وياخود قامبوج نهرى دخى سونغ لونغ نامیله چين الكاسندن صولرينى آوب هندچينى‌يه‌داخل اولور و ٣٠٠٠ كيلومترولق برمسافه‌يى قطع ايلدكدن صكره ايكى اغزله سيام كورفزينه ملحق اولور . اغزلرندن بريسى تيه‌ن چيانغ (داخلى) وديكرينه هوچيانغ (مستقبل) تسميه اولنمقده‌در . مقونغ نهرى ١٨٦٦ سنه‌سنده لاغره وغارنيه نام فرانسز سياحيى طرفلرندن كشف اولنمشدر .

مقونغ نهرينك منصبى قربنده دكره التحاق ايدن نام چيانغ ، قو دونغنای وسايغون نهرلرينك اتحادنده متشكلدر . عمقى زياده وسير سفائنه قابلدر . طونكن كورفزينه قرمزى نهر اطلاق اولنان سونغ قوى نهرى جريان ايلر .

كوللر . — هندچينك باشلوجه كوللرندن تاله‌ساب وياخود بيه‌ن هو كولى يك مشهوردر . تاله‌ساپ نهرى بوكولى مقونغ نهرينه الصاق ايليور .

مزاج اقليم . — حرارت بوقطعه‌نك باشلوجه اوصافندن ايسه‌ده داخلده جبال مرتفعه هبوب رياحه مساعد بروضعيتده اولدقلرندن تعديل حال ومزاج ايدر .

محصولات متنوعه‌سندن برنج شكر قامشى جيويد اوتى قباق كبى اكله صالح مواد بموق و توتون ونامبوه وپورتقال ابانوز

وصالقم ، وسکود وتك دنیلان بحر به انشا آتنه مخصوص متین اغاجلر وعود اناجی وصندل وموس وهند سنان الجیری وطبده واسیای وسطی وغربیده بهاراتدن معدود اولان زنجفیل وقاقوله رعبلتیدر . وزنی وحشیشة الملوك وتمر هندی ، وضمغ و رانبخ هندی نخل کثرتله نشو ونما بولور . حیواناتی میاننده مختلف الالوان والاجناس فیللر واردرکه بیاض جنسی هند چینینك مقدس حیواناتندندر . بیاض میمونلرده اولوجهله محترمدر . دکز قرلانغیجلرینك ساحل بحرده وقاللر اوزرنده یاپدقلری شفاف یووهلر ، هند چینیده اکله صالح مواددن عد اولنمقدهدر .

احوال سیاسیه

هند چینی داخلنده فرانسه مستملکاتندن اولان اننام ایمپراطورلغیله قامبوج وسیام قرالیتلری ومالاقا مستملکهسی وهند چینیٔ انکلیزی موجوددر .

فرانسه مستملکاتی . — فرانسه ادارهسنده بولنان ایالات طونکن آننام قوشنشین ادارهٔ محمیهسیله قوشین ایالت مستقلهسی وقامبوچ حکومت محمیهسی ولائوس ممالکندن برقسمنی محتویدر . شواراضی مقونغ حوضهسندن حدود چینه وساحله قدر واصل اولوب مساحهٔ سطحیهسی ۵۵۰ بیك کیلو مترو مربعنه وسکنهسی

١٨ میلیون نفوسه بالغ اولمقده‌در . طونکن یاخود طونغ کینغ نامیله معروف اولان قطعه انام قطعه‌سنك شمالنده کائن اون میلیون نفوسی جامع کوزل برمملکتدر. طونکین نامیله موسوم اولان کورفز ساحللرینی احاطه ایلر . مقر اداره‌سی طونغ کینغ دنیلان (هانوی) ویاخود کشو بلده‌سیدرکه شانغ قوی نهری اوزرنده ١٥٠ بیك نفوسی جامعدر .

آنام قوشنشینی — فرانسه حمایه‌سنده بولنان قوشنشین قطعه‌سی آنامك جنوب اراضیلرینی محتویدرکه تونکین اداره‌سی جنوبنده بحرچین ایله جبال مرتفعه‌سی آره‌سنده منحصر اولوب مساحهٔ سطحیه‌سنی ٢٦٠ بیك کیلو مترو مربعنده وسکنه‌سی ٥ میلیون راده‌لرنده‌در . هوئه ویاخود پوجوانغ بلده‌سی ایمپراطورلغك مستحکم بربلده‌سی وپایتختیدر. درونندن کوچك بر ایرمق جریان ایدر . مملکتك زینتی وبلکه باشلوجه‌سی انام ایمپراطورلغنك سرایی وبعض مبانیٔ مقدسه‌در . ساحل بحرده کینون ونوی وتیبغ نوان اسکله‌لریدر .

قوشنشین فرانسوی . — اشاغی قوشنشین نامیله‌ده معروف اولان شوقطعه مقونغ نهرینك دلتاسنی ودونغ‌نای نهرینك محل انصبابنی ونهایت بحرده کیانغ هو نامنی آلان سایغون نهری مجراسنی احتوا ایلیوب ساحلاً سیام کورفزیله محدود اولور . اراضیسنی اروا ایلیان انهارك تعددینه وحسن تأثیراتنه بناءً

یری منبت ومحصولداردر . مواد غدائیه استحصالنده مستعد ترقیاتدر .

قوشنشین فرانسوی ٦٠ بیك کیلو مترو مربعی مساحهٔ سطحیه‌یی شامل اولان بر سطح اوزرنده درت ولایتی حائز اولوب سایغون میتهو وین‌لونغ ویاسساقناملریله معروفدرلر . مرکز عمومیٔ اداره شونون نام بلده‌یی شامل اولان سایغون بلدهٔ جسیمه‌سیدرکه سایغون نهری اوزرنده وقوعبولان مراسلات تجاریه‌سیله شهرتکیردر . نهره سفائن تجاریه وحتی ایکنجی درجه‌ده سفائن حربیه داخل اوله‌بیلور . حکومت دائره‌سی ممتاز اولان مبانیٔ موجوده‌دندر . قدیم استحکامات وقلاع خرابه‌لری یك اوزاقده دکلدر . اجزای اداره‌دن میتهو ایالتی مقونغ نهری فروعاتندن دونغ نای نهری اوزرنده بولنان (پین‌هوا) ومقونغك شرقی اباغنه ساحل اولان (لونژ) وغربی اباغنه حاکم اولان (حائودوك) بلده‌لری مشهور شهرلرندن وسیام کورفزی ساحلنده بولنان قانغ کائو وياخود هانن تجارت لیمانلرندندر . برده مقونغ نهری اغزلری مقابلنده پولوقوندور اطه‌سی واردرکه انسانلیره مجازات عظیمه محلی اتخاذ اولنمشدر . فرانسه مستملکاتنده چینلی انساملی وژاپونیالی بر چوق اجنبی و مالز تجار کسب و کاریله مشغول اولمق

اوزره متوطندرلر . مذهب عمومی قونفوچیوس نام حکیمک احکام ومعتقداتیدر .

قامبوج قرالیتی . — قوشنشین قطعه‌سنک شمال غربیسنده واقع اولان بوقطعه‌شرقده‌سیام قرالیتنه ولائوس قومی مسکنلرینه تقرب ایلر. قامبوج قرالی فرانسه‌حمایه‌سنده اولمق‌اوزره مناسبات صحیحه‌اساسلرینه مستنداً اداره‌اولنمقده‌در. تاله ساب‌نهری‌بونامده اولان کولك صولرینی آلدقدن صکره ملکك اورته جهتلرینی اسقا ایلیوب مقونغ نهرینه متصل اولور . اراضی منبت واورمانلری چوقدر . برنچق ملیوندن زیاده نفوسه و ١٢٠ بیك کیلو مترو مربعنده مساحهٔ سطحیه‌یه مالکدر . مرکز اداره‌سی تاله‌ساب ومقونغ نهرلرینك محل اجتماعنده مبنی اولان لوم‌بن یاخود نام واقع بلده‌سیدر . بونهر اوزرنده کائن اودالغ قدیم مرکز حکومتله قوهدود نام آطه‌جق مقابلنده واقع قامپو لیمانلری تجارتله مشهوردرلر .

سیام قرالیتی . — سان یاخود تای نامیله یاد اولنان سیام اراضیسی ٩ میلیون نفوسی اعاشه ایلیور . (مساحهٔ سطحیه‌سی ٨٠٠ بیك کیلو مترو مربعی) . هندچینك وسطنده واقعدر . الك منبت ولطافت طبیعیه‌یه‌مالك اولان‌محللری مه‌نام‌وادیسنده‌درکه مقونغك منبعی جوارلرینه قدر ارتقا ایلر. منتهای جنوبیسنده مالاقا شبه جزیره‌سی کائندر . ولایتنك مرکز حکومتی مه‌نام

آغزلری قربنده واقع باتقوق شهریدر . زیتون آغاچلری ومتنوع محصولاتیله مشهور اولدیغی قدر بر تجارت لیمانیدر . جوارنده مقدما مقر اداره اولان یونیا ویاخود سیام بلده‌سی کوریلورکه خاکه برابر اولان بعض آثارندن شواهد مدنیتی منکشفدر . سیام قامبوجی دنیلان نواحیده وتاله ساپ کولینك شمالده واقع آنخور بلده‌سی خرابه‌لری سیام خرابه‌لری قدر اهمیتلیدر . بوده وقتیله مقر اداره ایمش . مبانئ سابقه‌سندن یالکز معبدی پایدار اوله بیلمشدر . اصل شایان دقت اولان جهت خرابه محلیدرکه ٤٠ کیلو مترو مربعی محیطنده برارضی اشغال ایدییور.

مالاقا شبه جزیره‌سی شمالنده بولنان حکومتلره کلنجه . بونلر کیغور پاپانی‌که‌دا کبی کوچك اداره‌لردن عبارت اولوب سیاملك ویرکویه‌تابع اجراسنده معدود درلر .

برمان ایمپراطورلغی . — بیرمانیانك منظرهٔ اقلیم وتنوع محصولاتی اعتباریله فرانسه مستملکاتنده حائز رجحان‌ونفوذدر. ایرائوادی نهری شمالدن جنوبه طوغری بوممالکتی سراب ایلیه‌رك چین‌حدودینه‌قدر نهراً بر طریق‌تجاری کشاد ایلدیکندن تجاران واپورلر و یلکنلی کمیلرله سربستجه مراسله‌لرینی اجرا واشیای تجاریه‌لرینی ایصال واعاده ایدرلر .

مانداله و یاخود دنیاجنتی نام بلده‌سی ایمپراطورلغك مقر حکومتیدر . ایرائوادی نهرینك ساحل یسارنده کائندر .

رانغـاپورا نام محلده واقع اوا، بلدەسى قديمـا مركز حكومت ايمش . بوكون اهميت واعتبارى مانداله شهرينەانتقال‌ايتمشدر .
بروقتلرقرارگاەادارەاولان آماراپورا بلدەسى‌بوجواردەدر .
اوا بلدۀ قديمەسى مقابلنده مشهور ســالغان وچين حدودلرينه طوغرى كمور معدنى وتجارتيله مشهور لهامو بلدەلرى مداين مشهورە دندر . برمان ايمـپراطورلغى اقدمجـه حكومات مستقلەدن ايكن ابتدا بعض اقســامى ونهايت كافەسى قومپانيـا صفتنده كورينن مستوليان طرفندن ضبط اولنمش‌در .

انكليز مستملكاتى . — بوادارە هندچيـنك جهت غربى وجنوبيسى اراضيسنى شامل اولوب بعضيسى انكليز برمانياسى وآسسام ادارەلرى كيلرى بنكاله واليلكى جانبندن ادارە اولنمق اوزرە هندســتان انكليزى‌يه ربط ايدلمشــدر . وبر قسميده سنغاپور ومالاقا بوغازندەكى ادارەلر كبى بعديت مسافه اعتباريله مستقلاً ادارە تحتنه آلنمشدر .

آسسام ادارەسى . — براهماپوتر واديسى اوزرنده واقــع اولوب اراضيسنك قوۀ انبــاتيەسى مطلوب درجەده وايپك و قماشــلرى وفيل ديشلرى كمال مرتبــەدەدر . مجــارىٔ انهاردە قومله مخلوط آلتون بولنديغى نادر دكلدر .

بيرمانيــاى انكليزى — اوچ ادارەيه مالكدر . برنجيسى آراقان مملكتيدركه بنكاله كورفزى اوزرندەاولوب داميرى‌وچه

دویا نامنده محصولدار ایکی اطه‌یی حاویدر . مرکز اداره‌سی آقیاب نامنده ایشلك بر اسکله‌در . آراقان عینی اسمله یاد اولنان نهر اوزرنده واقع اولوب وقتیله بیرمان انکلیزینك پایتختی ایدی .

ایکنجیسی : په‌غو ایالتیدرکه ایرائوادی نهرینك مجرای اسفلی وسیانغ وسالوئن نهرلری مجراسنی جامعدر . شرقك الك عالی بنالرینی عرض ایدن په‌غو ویاخود ناغو بلده‌سی ایالت مرکزیدر . ایرائوادینك برقولی اوزرنده کائن برسایم ویاخود تانا سایم قصبه‌سی ودیگر ایاغی اوزرنده داخلی اسکله‌لردن معدود اولان رانغون وسالون اوزرنده واقع مارتابان شهری بلاد معروفه‌سندندر .

اوچنجی ایالت تناسریم ایالتیدرکه مرکز اداره‌سی سالوئن نهری ساحلنده واقع مالومه‌ین بلده‌سیدر . عینی نهر منصبنده آمهرست وتناسریم نهری منصبنده مرغوی تناسریم بلدهٔ قدیمه‌سی بوکون خرابه حالنده‌در .

بوغاز اداره‌لری . — مالاقا شهریله حوالیسی وولسلی ایالتی وپولوپنانغ ویاخود پرنس ده غال اطه‌سنی احتوا ایلر . بواطه غایت محصولدار اولوب ژورژ تاوون تجارتگاهی الك مشهور قصبه‌سیدر . هندچینك جنوب طرفلرنده واقع سینغاپور آطه‌سی بو ایالت ملحقاتندن اولوب مرکز اداره‌سی سینغاپور قصبه‌سیدرکه سفائن تجاریه وحربیه‌نك آرامگاهی وترانسیت تجارتنك

ده‌پوسيدر . اهاليسى چينليدر . بنكاله كورفزى ساحلنده واقع اندامان انكلتره اجزاى مستملكاتندندر . نيقوبار آطه‌سى ايسه منبت واهاليسى ديكر جزائره نسبتله زياده اولوب فقط هواسى فاسد ومخل الصحه‌در .

مستقل مالاقا اداره‌لرى — بواداره‌لر برطاقم كوچك حكومتلردن مركبدر . بونلردن جوهور حاكمانك براز واسع اولوب اسماده تصرف اولنه كلان مستملكات غربيه‌نك منتهاسيدر .

سكان . — هندچينى اهالئ اصليه‌سى حكومات مستقله اداره‌سنده‌در . حكمدارن اكثريسنده اهالينك مقدس ومحترم رئيسى عد اولنور . حكومتلر ايكى قراللق وبرقاچده نيم قراللق اصولنده اداره اولنور .

مذهب بودا مذهبيدر . فقط جزيره‌جه بودايه غوتاما نامى ويريلور . هندك مقدس لسانى پالى لسانيدر . سانسقريت فروعاتندن عداولنور . هندستانده برا ويا خود تالايوان نامى ويرلمكده‌در . دين مبين احمدى مالزيالى هنديلر ميانده منتشردر .

عادات وخلقت . — برمان وقامبوج اهاليسى اوزون وقوشينش اهاليسى قيصه بويليدر . سياميلر حليم الطبع وخاطر نواز ايسه‌لرده غايت متهور وخصمدرلر . مالزياليلره كلنجه حربى وجسور كمسه‌لر اولوب تجارته حريصدرلر . لائوس

نامیله ذکری سبقت ایدن اقوام ذکی مخلوقاتدندر . هند چینی اقوامی بولندقلری محلك تأثیرات طبیعیه سیله رنکلری دکیشمشدر . غربده بولنان طوائف وسکنه هندلیلرك الوانه موافق بر رنك وشکلده درلر . جنوبده کیلر مالزلر اولوب نه عرق اصفردن ونه عرق احمردن عد اولنه میوب ایکیسی میاننده متوسط بر نسلدر . قامبوجیلیلر عمومیتله قویو رنکلیدر .

مالاقا شبه جزیره سنك شرق جهتی جبالنده وحشت عالمنده کشت وکذار ایلیان اقوام ساکن اولوب عرق اسوددن عد اولنه بیلورلر .

هندستان

بعض اقواله کوره ایندوس ویاخود سند دینلان نهرك جواری اولمسی حیثیله هندستان اطلاق اولنان بوقطعه‌یه سانسقریت لساننده جامبو دویب و هندلساننده بهارات قاند تسمیه ایدلدیکی کورلمشدر . هندستان وسطده « دکن » نامیله بنام اولوب شمالی جهتلری نفس هندستان الکاسی نامیله معروفدر .

حدودی شرقاً بنکاله کورفزی وهند چینیٔ انکلیزی اداره‌لریله غرباً عمان دکزی وافغانستان وبلوجستان حکومتلریله غرباً بحرمحیط هندی وشمالاً ترکستان الکاسی وچین ایمپراطورلغیله محدوددر .

شمالدن جنوبه طوغری بوقطعه‌نك طولی ۳۵۲۰ کیلو مترو ومساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ۳,۵۵۰,۰۰۰ کیلو مترو مربعنده اولوب سکنهٔ موجوده‌سی ۲۸۹,۱۰۰,۱۰۰ نفوسدن عبارتدر .

هندستانك وضعیت طبیعیه‌سی اعتباریله ایکی ساحله مالکدر . شرق ساحلنه قورو ماندیل وغرب ساحلنه ماله‌بار اطلاق اولنور . سواحل بر شکل منتظمده دکلدر ، از جمله غرب ساحلنده عمان دکزندن « قاچ » وقامبای کورفزلری حاصل

اولمشدرکه بوایکی کورفز اره‌سنده دیبو برونده انتها بولان « کچیرات » شبه جزیره‌سی موجوددر . بر آز دها جنوبده کوچك برقویده بومبای « وسالست » اطه‌لری ومنتهای جنوبیده آسیانك اك ایلرولك نقطه‌سی اولان « قومورین » برونی مشاهده اولنور . اشبو برون سیاحت بحریه‌ده مهالك عدیده القا ایلیان قیالقلری محتوی اولوب ارتفاعی محیرالعقولدر . قومورین برونی کچیلنجه « مان آر » کورفزینه وانجو والماس اخراجاتیله معروف اولان « سیلان » ویا « سرندیب » اطه‌سندن خط فاصل اولان « پالق » بوغازینه اوغرانیلور . بوندن صکره « بنکاله » کورفزینه داخل اولورز . شمالنده « غانژ » نهرینك « سوندرباند » تسمیه اولنان دلتاسی بطاقلق ومخوف سازالقلردن وارتفاعی غایت آز آطه‌جقلردن متشکل اولدیغندن حیوانات عظیمهٔ مفترسه‌نك جولانکاهیدر .

منظرهٔ طبیعیه . — هندستانك شمال جهتی مشهورتیبت صحراسندن متشکل اولوب هیمالایا طاغلریله چیندن افتراق ایلر . هیمالایا ارامکاه برف معناسنده اولدیغندن مسمیسنی اثبات ایده‌بیله‌جك قارلر هر موسمده کثرتلیدر . ۸۸٤۰ مترو تسویهٔ بحردن مرتفع اولان اوه‌ره‌ست یاخود غاوریز انغارا تپه‌سی دنیانك اك یوکسك نقطه‌سی اولوب ذروه‌سنه نصب نظر اولندقده جمودیه‌لرینك رنك انعکاسندن عرض ایلدیکی منظره بی‌مثالدر .

بوندن بشقه کیچنچینغا ، داوالاچیری ، چه‌م‌لاماری ، چامالاری ، جواهیری تپه‌لری ٨٠٠٠ الی ٨٤٠٠ مترو سویهٔ بحردن مرتفعدرلر .

هندستانك سطح مائللری هیمالایا طاغلرندن باشلیوب چمانیری طاغنه قدر امتداد ایدر . وبر طاقم سلاسل جبالی تفریع ایلر . شبه جزیره بوفروعات جبال ایله بر باشدن دیکر باشه قدر مشغول اولەرق قومورین روننده منتهی اولور . ویندیا نامی الآن هند جبالی ایکی‌یه آیریله‌رق برقولی شبه جزیره‌نك شرقده ، شرقی غات نامیله ودیکر قولی غربده غربی غات نامیله تسلسل ایلر .

سطح مائللر . — وضعیت جبالدن اکلاشلدیغی اوزره بوقطعه‌نك ایکی سطح مائلی بولنوب بریسی عمان دکزی جهتنه دیکری بنکاله کورفزینه مقارندر . طاغلر قسماً اورمانلق وقسماً آچیق واغاجقلسز اولوب صعب المرور قیالقلری وطاقتشکن کچیدلری نادر دکلدر .

بنکاله کورفزی جهتنده اولان سطح مائل که شرق سطح مائلی اسمیله مسمادر . غانج یعنی نهر معناسنده اولان عظیم شطی احتوا ایلر . غانج هیمالایا طاغلرندن صولرینی طوپلایان نارژیراتی وآلقاناندا نهرلرندن تشکل ایدوب هندستانك اراضیٔ شمالیه‌سندن اعظم اقسامنی اسقا ایلدکدن صکره بنکاله کورفزینه برچوق

آغزلر پیدا ایلیه‌رك التحاق ایلر . بو اغزلری ایچروسندن « هوغلی » نام آغزی پك مهمدر .

مواسم معینه‌ده صولری زیاده‌لشیر . اطرافی موقة استیلا ایدر . صولر چکیلدکده زمین اوزرینه خاصه‌لو رسوبات ترك ایلر . ارضی قوتلشدیرر محصولدار قیلار . تموز آیی نهایتنده دلتاس فیضاندن صولره مستغرق اولور . غانج هندلیلرجه مقدسدر . بر چوق زوار هر سنه زیارتنه کله‌رك صویندن الوب یوزلرجه کیلومترو اوزاقلره نقل ایدرلر . انهاره لتفاسی کذلك آثار مقدسه‌دن معدود اولدیغندن هر نهرده محترم کوریلور . غانجك صولرینه اظهار اولنان حرمتك درجه‌سنی تعریف ایتمك ایچون شو قدرجق سویلیه‌بیلورزکه :

محاکم مدنیه‌ده کتب مقدسه اوزرینه وقوعبولان تحالفك عدیلی اولمق اوزره محتاج تحلیف اولان مواده غانج نهرینك برکاسه درونده بولنا صولری اوزرینه تحلیف واشهاد اولنور . شهادت شو اصوله تطابق ایتدکجه واجب‌الاعتبار عد اولنور .

ذکری سبقت ایدن ایکی نهر محصلدن غیری غانج صاغدن جمنا وسون نهرلرینی وصولدن غومتی وغوژرا چایلرینی آلور .

انهار جسیمه‌دن براهیما پوتر یتبت قطعه‌سندن نبعان ایدوب هندچنی اراضیسنی صولادقدن صکره مغنا نامیله غانجك آغزلری یقیننده بنکاله کورفزینه منصب اولیور . براهما پوترغانجك

آغزلریله برقاچ طرفدن ایصال پیدا ایلمشدر .

بونلردن ماعدا بنکاله کورفزینه ماهانادی وهندلیلر عندنده غایت قدر محترم ومقدس اولان غودافری ، و مجراسنده التون والماس بولنان کریشنا و شلاله‌لریله مشتهر اولان غاوه‌ری نهرلری جریان ایلر . غرب سطح مائلنك اك مشهور واوزون نهری سند و یاخود نام عتیقله ایندوس نهری اولوب منبعی چینده ومجرای اعلاسی ، هند قوش ایله هیمالایا طاغلری ارەسنده کائن اولوب مجرای اسفل ومنصبی هندستانده‌در . فیضان معلومه‌سیله بووادیٔ مبتهجی اروا ایلیور . و بر قاچ قول تشکیل ایتدکدن صکره عمان دکزینه ملحق اولور . باشلوجه آیاقلری صاغدن کابل نهری وصولدن چیناتو نهریدر . چیناتو نهری چه‌ناب وشادرا نهرلرندن وشادرا دخی ساتلژ وبه‌یا نهرلرندن متشکلدر . چه‌ناب نهری دخی صاغده چه‌لم وصولدن راوی ایرماقلرینی آلیر . چه‌لم چناب وراوی وبه‌یا وساتلج ایرماقلرینك اسقا ایلدکلری اراضیٔ واسعه‌یه پنجاب یعنی بش نهر اراضیسی تسمیه اولنور .

قامبای کورفزینه ناربادا وتاپتی نهرلری انصباب ایلر .

کوللر.— هندستانده کول نادردر. فقط بطاقلقلر چوقدر ماندای نهری جنوبنده و بنکاله کورفزی سواحلنده چیلقا نام کول ماندایه نامنده برکوچك قنال ایله برلشور . اك بیوك

کول بطاقلق حالنده اولان طوزلی صولی ران بطاقلغیدر .

اویله ظن اولنورکه وقتیله بحر محیط اجزاسندن معدود ایدی . فیضان زمانلرنده بر بحر بی‌پایانی اکدیرر . هیمالایا طاغنك اتکنده بو بطاقلغك عدیلی اوله‌رق تیریانی و یاخود تیرای اطلاق اولنان بر بطاقلق موجوددر .

هندستانك منظرهٔ شمالیه‌سی غایت لطیفدر . و عظمتلیدر . دنیانك اك مرتفع سلسلهٔ جبالنه والك واسع وادیلرینه مالکدر . غانژ اراضئ منبته‌سی ایروجه ذکره شایاندر . غربده واقع ایندوس ادراك محصولاتده غانژه رقابت ایلر . بونکله برابر ایندوس قرنده کوریلان ماروشت جالی ویاطهر بادیه‌سی عظیم چوللردندر . زمیننده هیچ برشی نشوونما بولمز .

طاغلرده وبالخاصه ایکی غات سلسله‌سی ارهسنده فسیح الانحا برصحرادن عبارت اولوب شهور وبلادی ایچنده کثرت نفوس ووفرت مساعی‌یه دلالت ایدر آثاره تصادف اولنور .

مبانئ مهمه‌سی ، معابدی یعنی پاغودلری مهم برموقع اشغال ایدر . هندستان تنوع محصولات ، وتخالف آثار اعتباریله ازمان قدیمه‌ده مظهر اولدیغی شهرت سابقه‌دن زیاده ، ازمنهٔ متأخره‌ده غبطه بخشای اقوام اولمغه مستحق اولمشدر . تجارت جهان ، مرکزیدر .

هندستان سواحلی عمومیتله منطقهٔ حاره‌ده بولندیغندن

شدت حرارتە مقاومت کوچلکله ممکن اولور . دقان قطعەسی بعض
مواسمده معتدل وصحیح الهوا ایسەده بطاقلقلری زیاده اولدیغندن
حوالئ متجاورەسی قولرا ووبایه مصدر عداولنور . هندستانده
ایکی موسم واردر . بری یاغموز ودیکری قوراقلق موسمیدر .
مواسمك تبدلات طبیعیەسی عظیم فورتنەلره محل ویرمکده
والك قوتلی کمیلری سویۀ بحردن فرلاتوب یاترمقدەدر . مالابار
سواحلنده بوفورتنه حکم سوردیکی حالده بنکاله کورفزنده
قوروماندل سواحلی متأثر اولمز . بالعکس قوروماندال سواحلی
موسس روزکارلریله تحولاتەمعروض اولدقده مالابار سواحلنده
الك سکونتلی وراکد هوالره محل ویرر .

معادن ومحصولات . — هندستاندەکی معادن پك مشهوردر .
نهرلر درونندە کوریلان التون ، تیمور و مقناطیس وچلیك
کموش وقورشون توتیا باقر ، دقان قطعەسنده الماس ویشم طاشی
کوزطاشی معدن کموری واحجار سائره مبذولدر . محصولاتی
باشلوجه مدار تعیش اولان پرنج بغدای اربه ومصر بغدایی
هندستان جویزی اقاناس کبی محصولاتدر .

چیچکلرك رایحۀ محرقەلری انسانی هرطرفده وجودندن
خبردار ایلر . یاسمین وکل کبی نوادر غریبه بورالرده پك
متنوعدر . بموق وخرما توتون تنباکو زغفران موز سوسام
آفیون شکر قامشی شجرالفلفل بامبو هنده مخصوص برنوع

خرما ودها سائر برچوق الیافی اغاجلر کثرتله موجود اولوب تجارتده و انشاآتده ذکرلیدر . بانیان دنیلان مقدس انجیر اغاجلری داللری و بوداقلری برچوق یرلر ضبط ایدوب برقسمی یرلره قدر اوزانیر ؛ بودالار دخی جسیمدر . کاربانلره وبعضاً حیوانات وحشیه یه ملجاء ومجادله گاه اولور . انشاآت بحریه ده استعمال اولنان تك اغاجی باشلوجه اخراجاتندر . میمون کرکدان وتمساح وغایتجه مخصوص فیلانلر وارسلانلر دها برطاقم یرتیجی حیوانلر چوقدر . دوه لری نسجه صالح مواد ویردیکندن قماش استحصال اولندیغی کبی قاشیمرك نفیس کچیلری تویندن قیمتدار شاللر یاپیلور .

مسك کچیسی هیمالایا طاغلرنده یشار . اوکوزلر مصر قدیمده مظهر اولدیغی حرمت قدر هندده شایان حرمت کوریلور . بطاقلقلرده کچینان ماندا بوغا وهیمالایا طاغلرنده یشایان یقه وفیللر چوقدر . سیلان فیللرینك دیشی تجارتده رغبت عامه یه مظهر اولمشدر . حیوانات زاحفه و ذات الثدایا هرطرفده سواحلی اشغال ایدر . منعار کرفزنده درونندن انجو اخراج اولنان اصداف بحریه صیداولنمقده وبونلرایله حریرمستحضراتی کلیتله اخذ واعطایه چیقارلمقده در .

حاصلی هندستان بحق اعصار سالفه وحاضره نك احتراصات جهانکیرانه سنی تشکیله مستعد وترقی ٔ ثروت ومعموریتله هراقباله متهیدر .

بنارس ایالتنه کلنجه مرکزی هندلیلرك ادبیات وعقائد دینیه‌لرینك مرجع ومحل نشریاتی اولان غانج اوزرنده واقع بنارس شهریدر . کذلك نهر مذکوره ساحل اولان میرزاپور بلده‌سی بلاد معروفه‌دندر .

غانج وجه‌ما نهرلرینك محل التقاسنده بولنان الله آباد شهری بلدان مقدسه‌نك برنجیلرندن اولدیغندن معبدینه خیلی زوار کلوب کیتمکده‌در . اسلحه وبیچاق اعمالاتیله مشهور اولان مونغری وغانج نهری اوزرنده قانپور بلدهٔ مستحکمه‌سی ملحقاتندندر .

آئوده ایالتنك مرکزی لوقنوو قصبه‌سیدر . وقتیله نواب نامیله حکمران اولان آئود حکومتنك مرکزی بولنان آئود بلدهٔ قدیمه‌سی معابد وعلامات مقدسه‌سیله مشاهده اولنور . چه‌منا نهرینه ساحل اولان آغرا وقتیله بیوك موغول یعنی اخفاد جنکیز اداره‌سنده محافظهٔ استقلال ایده‌بیلمش اولان بر بلدهٔ قدیمه‌در . ماطرا بلدهٔ مستحکمه‌سی و (باره‌یلی) شهرلری بلاد معروفه‌سندندر .

دهلی ایالتنك مرکزی دهلی قصبه‌سیدر . وقتیله هند حکمدارلرینك پایتختی ایدی . قدیماً حائز اولدیغی شهرت درجه‌سنده دکل ایسه‌ده فقط اولدقجه معتبر ومعروفدر .

پنجاب ایالتی مرکزی ایندوس حوضه‌سنده برزمان سیخ دنیلان قبائله میدان اعتساف اولان وسرایلریله واجب التذکار بولنان لاهور بلده‌سیدر . شال اعمالاتیله مشهور اولان

آمریستار و آتوك وپنجابك
پارارکاهی اولان مولتان
بلده‌لری ملحقاتندندر .
بوندن یشقه نیشابور
بلده‌سی پیشاوروادیسنده
کاربانلرك محل اجتماعیدر .
سندهی ایالتی ایندوس
نهرینك مجرای اسفلیله
بحر عمانه ساحل وبادیه
ومزروعاتك انواعنی
شاملدر . ایندوس نهری
اغزنده کائن حیدر آباد
وطاطا وساحلنده کائن کراچی مداین مشهوره‌سندندر .

کجرات قسمنده ونارباندا نهری اوزرنده باروچ نام مهم قلعه‌یه اوغرانیلورکه اسکی یاریغازا بلده‌سی محلنده مبنیدر . وقبیله شرقلك الك معتنا ولطیف قصباتندن اولان احمد آباد وقامبای کورفزی ساحلنده کائن قامبای بلده‌لری کجرات ایالتی اجزای متممه‌سندن عد اولنیور .

دقان قطعه‌سنده وبنکاله کورفزی ساحلنده انکلتره‌نك اوچ ولایتی واردر . بریسی اوریسا ایالتیدرکه مرکزی ماهاندای

نهری ساحلنده واقع قاطاق شهریدر . وملحقاتندن بنگاله کورفزی ساحلنده پوری نامیله متعارف اولان وسنوی بر میلیون قدر زائرین طرفندن معبد مشهوری زیارت اولنان چاغرنات بلده‌سی موجوددر . ایکنجیسی : شمالی سیرکار ایالتیدر . منسوجاتیله معروف اولان غانغام بلده‌سی وچوقدن منسوج مادامپولیله معروف مادابولام وچوق اعمالاتخانه‌لری و تجارتیله طانیلان مازولیپا نام بلده‌لر قصبات معروفه‌دندر . اوچنجیسی قارناتیق ایالتیدرکه قورماندیل سواحلنی اشغال ایلر . بوولایتده مادورا قرالیتنك قدیماً مرکزی بولنمش اولان مادورا وانجوسیله معروف اولان توتیقورین وتجارتکاه اولان مادراس وسرایلریله اقدمجه شهرتیاب اولان آدونی بلده‌لری کائندر . دقان قطعه‌سنده اوچ ولایت تشکیل ایدلمش اولوب بری مالابار ایالتیدرکه بلدهٔ مشهوره‌سی قالیقوت قصبه‌سیله قوشین بلده‌سیدر . قالیقوت بونامله شهرتیاب بر قماش حاصل ایدر .

ایکنجیسی قانار ایالتیدرکه مانغالور بلده‌سی مقر ایالتیدر . اوچنجیسی قونقان ولایتیدرکه قدیماً ماهیرات ایمپراطورلغنك مرکزی بولنمش اولان پونا و ۸۰۰ بیك نفوسه مالك اولوب هندستانك غرب ساحلنده تجارتکاه مهمه‌دن اولان وبومبای نامیله براطه‌جق اوزرنده بولنان بومبای وهند کهانت عتیقه‌سنه متعلق بقایا وآثاری شامل سالست بلده‌لری بلاد مشهوره‌سندندر . بوندن

یشقه غرب جهتی اراضیسی میاننده کجرات شبه جزیره‌سی جنوبنده وتاپی نهری اوزرنده کائن سورات تجارتکاهدر .

سه‌تار ایالت جسیمه‌سی بیجاپور و یاخود ویسپابور بلده‌سنی حاویدرکه هندده حکمران اولان حکومت اسلامیه‌نك مرکز اداره‌سی ایدی . ملحقاتندن میصور قطعه‌سی داخلنده سرینغاپا نام شهره مالکدر .

سیلان آطه‌سی اداره‌سی . — عربلر عندنده سرندیب ویرلیلر عندنده سیتحالا نامیله معروف اولان سیلان آطه‌سی هندستانك جنوب شرقیسنده واقع مستعمرات انکلیزیه دندر . قدیم هندولر طاپروبان نامیله توسیم ایدرلر ایدی . سرندیب الماس وفیل وسائر نوادریله برابر ایکی میلیون نفوسی جامعدر . حضرت آدمه مقر اولان جبل مشهور اوراده ظن اولندیغندن مختلف مذهبه تابع افرادشاهقلك اتکلرینه زیارته کلورو بونلردن برطاقمی بودایه وبرطاقمی سن طومایه قرارکاه اولدیغنی اعتقاد ایدر . مرکز اداره‌سی غرب ساحلنده کائن قولومبو شهریدر . شرق ساحلنده لیمانیله مشهور ترنیکمال وبروقتلر قرالیت مرکزی بولنمش اولان قاندی وبحر محیط هندی سفرنده بولنان کمیلرك ارامکاهی اولان غال موقعی مشهوردر .

مهمه : انکلتره حکومتنك کیتدکجه تزاید ایدن مستملکاتی وقتیله هندستان شرقی قومپانیه‌سی اداره‌سنده یعنی برنوع تجارت

فرانسه مستملکاتی . — اون سکزنجی عصرده فرانسزلر، انکلیزلر قدر حائز قدرت ونفوذ ایدیلر . هندستانده موجود قولونیلری ، فرانسه ایمپراطورلغی ؛ کرك امتعه ومحصولاتیله ، کرك مکلفات مخصوصه‌سیله تختیار ایلر ایدی . حتی اوقدر ادعا اولنه‌بیلورکه اولوقتلر فرانسه‌نك حیات مالیه‌سی ، هندستان مستعمراتندن الده ایدیله‌بیلان وارداته منحصر ایدی . مؤخراً اون بشنجی لوئی واحلافی دورلرنده بعض وقوعات الحاآتیله مستملکات مذکوره الدن چیقارلمش ویالکز بش اداره محافظه اولنه‌بیلمشدر .

برنجیسی قارناتیق ولایتنده وعمان دکزی ساحلنده واقع پوندیشری بلده‌سیدر . فرانسه‌نك هندستان مستعمراتنك مرکز عمومیسی اولوب بیاض شهر وسیاه شهر نامیله ایکی قسمدن مرکبدر . سیاه شهرك غلبه‌لکی زیاده‌در .

ایکنجیسی ؛ ماوه‌رس نهرینك بر قولی اوزرنده واقع قاریقال شهریدر .

اوچنجیسی ؛ مالابار ساحلنده مهم تجارت لیمانی اولان ماهه قصبه‌سیدر .

دردنجیسی ؛ بنکاله کورفزنده غانجك ایاغی اولان هوغلی اوزرنده واقع شاندرناغور بلده‌سیدر . بشنجیسی : سرکار شمالی حزیسنده واقع باناثون بلده‌سیدر . بوقصبه‌لر اکثریا

الدس دنیلان کویلرله محاط اولوب عمومی ۵۰۹ کیلو مترو مربعنده برسطح اشغال ایدر و ۳۰۰ بیکه قریب نفوس اعاشه ایلر . محصولات متنوعه تجارتی باشلوجه معامله‌لریدر .

پورتکیز مستملکاتی . — فرانسز مستملکاتندن براز وسعتلیجه اوله‌رق غرب ساحلنده امتداد ایلر . هندستانه ایلك اول پای انداز اولان قوم پورتکیزلر ایدی . امید برونندن آمال ضعیفه ایله مهالك متعدده‌یه دوچار اوله‌رق کچان پورتکیز کمیلری ، شاهد آمال اولان قره‌یه آیاق آتدقلری زمان ، اومشاق واومهالککه مستحق اولان بر مقدس یره کلدکلرینی اکلامشلردر . حتی برچوق زمانلر اوراارده تجارت ونفوذلرینی محافظه ایلمشلردر . الیوم قونغان ساحلنده غوا اطه‌سی اوزرنده مبنی اولوب آثار قدیمهٔ مدنیه‌سندن بعض معابد وکنائس خرابه‌لری مشاهد اولنان غواشهری وجوارنده پورتکیز مستعمراتی مرکزی اولان یکی غوا ویاخود پانجی وکجرات شبه جزیره‌سی ساحل جنوبیسنده اسمیله مسمی بر اطه‌جق اوزرنده واقع دیو واوجوارده دامان بلده‌لری ملحقات عامره‌سندن بولنمشدر . مستملکاتك نفوس عمومیه‌سی یاریم میلیون‌قدر تخمین اولنور .

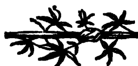
حکومات مستقله . — ادارات مستقله میاننده هیمالایا طاغلرینك جنوب ورساننده ممتد نایال حکومتی اك واسع

و معروفی اولوب معابديله مشهور قاتا ماندو شهری مركز ادارەسيدر . بعض ژەئوغرافيون بوتان قطعەسنی هندستان اقسامندن عد ايدييورلرسەدە موقعاً چينە قريب اولوب شو ايمپراطورلق اجزاسندندر . فقط انكليزلر يقين زمانلردە انی ادارەلری وياخود دها طوغريسی نفوذلری آلتنه المشلردر . لاقديو اطەلری جنوبندە واقع مالديو اطەلری ١٧ جزائر صغيرۀ مجتمعەدن و ١٢ بيك جزيرەدن مركبدر . اطەلر عموميتله مرجان صيدگاهيدر . اللی قدر اطەسی مزروع ايسەدە برچوغی خالی عن الزراعەدر . ساحللرندە قوريس تسميه اولنان برصدف اخراج اولنور كه جواردە سكه مقامندە تداول ايلر .

مالديو اطەلری ارەسندە الك مشهور اطه مركز امارت اولان ماله اطەسيدر .

سكنه ومذاهب . — هنديلر اجناس مختلفەدن مركبدر . فقط اصللری ايكيدر . برنجيسی ايرانك آری دنيلان نسلی اولوب هندستانی استيلا برله معارف و مدنيتی ومعتقداتنی تعميم ايلمشدر . ايكنجی اصل يرلی اهاليسيدر كه عرق اصفرە منسوبيتلری علائم وجهيه ولونيەلرندن مستبان اولور . بونكله برابر جنوبدە پورتكيزلو ايله هنديلرك امتزاجندن حاصل اولان سياهی پورتكيزلر كورلمكدەدر . قبائل سائرەدن

ماهراتلر ، علامات تمیزیه‌لریله باشلوجه برنسل اولدقلرینی ارائه ایلدکلری کبی مغوللر وافغانستانلیلر وبلوجستانلیلر وپارسیلر و عربلردن دخی برچوق طوائف مشاهده اولنور . مذهبلری بودا و براهمان واکثرینك دینی دین مبین احمدی اولوب ۲۵ میلیون قدر اهالی بوراه مستقیمه سلوك ایتمشدر .

بلوجستان

قديم ژدروزيا حواليسنی جامع اولان بلوجستانك حدودی شمالاً افغانستانه شرقده هندستانه وغربده ايرانه وجنوبده بحر عمانه متصلدر . شرقدن غربه طوغری طولی ١٠٠٠ كيلو مترو وشمالدن جنوبه طوغری ايسه عرضی ٨٠٠ كيلو متر ودر . شمالده ايران يايلاسنك سمت شرقيسنه قدر توسع ايدر . ووسطنده شرقدن غربه طوغری مقران سلسلهٔ جبالی امتداد ايلر . اراضیٔ منبته بو سلسله جوارلرنده ايسه‌ده حوالیٔ شماليه‌سی وخاصةً وسطلری متحرك قوم طاغلريله محاطدر .

طبيعت ارضيه ايجاباتيله انهاری يك قيصه ومجرالری قوملی اراضی درونده غائب اولمقده‌در . عمان دكزينه بهكوور نهری آ...ار

تقسيمات اداره . — بلوجستان التی ايالتدن مركبدر بونلرده كلات، ساراوان قاچ قانداوا، حالاوان، لوتسا، مقران، ايالتلريدر . مركز حكومتده موقعی لطيف اولان كلات شهريدر . قاچ قانداوا ولايتی غايت مثبت بر اراضی‌يه مالك اولوب مركز اداره‌سی قانداوا شهريدر . الك منحط اراضی لوتسا ولايتی داخلنده بولنوب مركز اداره‌سی بهلا شهريدر . سواحلنده بعض قبائل

کشت وکذار ایلیان مقران ایالتنك مرکزی کج شهریدر .

سکنه . — نفوس موجوده (٤٠٠) بیك قدر تخمین اولنیور . اکثر اهالی طوائف بدویه‌دن اولوب دین محمدی‌یه سالکدرلر . کلات خانی انکلتره حمایه‌سنده‌در .

عربستان

عربستان قطعه‌سی — كه آسیانك جهت جنوب غربیسنی احاطه ایلر — شمالاً ممالك محروسهٔ عثمانیه‌نك عراق عربی قسمنه وشرقاً بصره كورفزی وهرمز بوغازینه وجنوباً بحر محیط هندی‌یه وغرباً افریقادن خط فاصل اولان باب‌المندب وبحر احمر وعقبه كورفزی ونهایت وادی‌العریشه منتهی اولور. بحر احمر ساحلی كذلك ممالك عثمانیه اجزاسندن اولان ولایاتی شاملدر. شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه قدر ٢٥٠٠ كیلو مترو مسافه‌یی احتوا ایلر. نفوسی ٥ میلیون راده‌سنده‌در.

بحر احمردن شمالده ایكی كورفز حاصل اولمشدر. بو كورفزلرك بری سینا شبه جزیره‌سنك شرقنده كائن عقبه ودیكری غربنده واقع سویش كورفزلریدر. سینا شبه جزیره‌سی ایسه طورسینا دینیلان جبلی احتوا ایدوب اك مرتفع نقطه‌سی جبل موسی نامیله مشتهر ومعلومدر. بحر احمر، شاب یغنتلرینی جامع اولوب سیاحت بحریه‌ده مهلك ودقته شایاندر. باب المندب بوغازی شبه جزیره‌نك منتهای جنوب غربیسنده اولوب باب‌المندب برونی اك طار نقطه‌سیدر. باب‌المندبك صعب‌المرور اولمسنی ایجاب ایدن جزیره‌لرله حوریان‌موریان وماسرا اطه‌لری

ومنتهای غربیده مسقط اراضیسنده رأس‌الحد وموساتدوم
برونلریله هرمز بوغازنده ذکری سبق ایدن کشم هرمز
جزیره‌لری وبصره کورفزنده دخی اینجو صیدکاهی اولان بحرین
آطه‌لری کائندر . عربستانك نواحئ داخلیه‌سی وبالخاصه شمال
طرفلری چوللردن عبارتدر . مثلا شمالده نفود وجنوب
طرفلرنده ربع‌الخالی واحقاف اراضیسی بونوع اراضیدندر .
طاغلر ، صرف قیالقلردن مرکبدر . هیچ بر اتککنده دره
وچایه تصادف اولنمز . سینا وقورا طاغلری نسبتاً مرتفعدر .
شمالده شمر والعارض طاغلری ذکره شایاندر .

بوبادیهٔ جسیمه‌نك یغمور موسملری فی‌الحقیقه بتون فسحت
ناحیه‌یی بر طبقهٔ حضریه اورتر . فقط قوراقلق زمانلرنده
عربستان هم صیجاق ، وهم مهلکدر . مدار جدی اوزرنده
بولنیور . باد سموم دنیلان جنوب روزکاری ، قرمزی قوملری
برطرفدن دیکر طرفه سیالهٔ برقیه کبی آتار ، سیاحتی وتخصیص
کاربانلری شاشیرتر . محصولات هندیه‌نك همان اکثریسی بورادە
نشوونما بولور . عرب آتلری سرعت سیر وتناسب اشکال ایله
بحق تمیز ایتمشدر . هجین دیوه‌لریله وسائط عادیهٔ نقلیه‌دن اولان
عادی دیوه‌لر وحیوانات مفترسهٔ سائره‌سی پك چوقدر . معادن
جهتیله ثروتسزدر . فقط شرق سواحلنده اینجو کثرتله
استحصال اولور .

احوال سیاسیه

مشهور بطلمیوس طرفندن عربستان مسعوده ، معموره ، خالیه نامله‌ریله اوچ قسمه تقسیم اولنمشسه‌ده بوکون عربستانك تقسیمات اصلیه‌سی حجاز ، یمن ، نجد ، عمان وحضرموت والاحسا اراضیسندن مرکبدر . بونلرك اکثریسی حکومت عثمانیه اداه‌سنده بولنور . یالکز هرمز بوغازینه ساحل اولان عمان اداره‌سی برامیر طرفندن اداره اولنورکه تعمم ایتمش اولان نامنه کوره مسقط امارتی و یاخود امامتی تسمیه اولنور . مرکز اداره‌سی داخلنده واقع نزوه بلده‌سیدر . فقط باشلوجه اسکله‌سی مسقط بلده‌سیدر . انکلیزلر باب المندب بوغازنده پریم وحضرموت سواحلنده حوریان موریان آطه‌لرینی وعدن شهرینی الده ایتمشدر .

خاتمه

آسیا تاریخنه دائر معلومات مختصره

آسیا قطعه‌سی شمال جهتلری صغوق الکالردن بولنمسی وسکانی تخمین اولنمدیغنه کوره ازاولمسی جهتیله برکونه حرص تصرفه سببیت ویرمیه‌رك نه یونانیلرك ونه رومالیلرك نظر دقتنی جلب ایتمامشدی .

فقط مسقوه دره بکلکدن پرنسلك و ایمپراطورلق تشکیل ایدن روسلر اون بشنجی عصر میلادیده بورالره سوق سمند احتراص ایدوب اله کچوردکاری مالکانه‌لری ضبط وکیت کیده توسیع ملك ایلمشلردر . موغولستان و مانچورستان وترکستان کبی اراضی‌یه بوصره‌لرده تصاحب اولنمشدر .

١٤٩٩ تاریخنده ایلك دفعه روس اداره‌سنه تابع اولان اراضی توران پرنسلکی اولوب مقر اداره‌سی ایریچ اوزرنده واقع سبیر ویاخود انسکیر بلده‌سی ایدی . بقایاسی الحالة هذه برقریه کنارنده کوریلور . سیبریانك براز غربنده قدیم قولشید وایبر یا قطعاتی موجود ایدیکه قولشید قطعه‌سنك پونت اوکسن تسمیه اولنان بحر سیاه ساحلنده و فاس نهری اوزرنده ائا بلده‌سی مرکز اداره‌سی ایدی .

ائا ، مه‌ده نام قیزك پدری اولان آئه‌نك اقامت ایتدیکی محل

اولمقله مشهور اولدیغی کبی تاریخلرده ایلك سفر بحرییی اجرا ایلیان و شمدیکی سلانیك سواحلندن قیام ایدن ارغونوتلرك آلتون پوستنی بولدقلری یر اولمقله دخی معروفدر .

ایبر یا قطعه‌سی سیر دریا جوارنده هار موریقا بلده‌سنی حاوی و آلبانی تسمیه اولنان نواحی ایسه بحر حزره ساحل ایدی . کورجستان شمدیکی قفقاسیه حوالیسنی جامع ایدی .

عجمستان اعصار سالفه‌دنبرو فارس ومدیالیلر طرفندن مسکون اولوب انجق برمدت حکومت ، ایرقانیلر وسوسیان وپارتیلر یدلرینه کچمشدر . مدیانك سطوت وشوکتی دورلرنده آقباتانه یعنی شمدیکی همدان مرکز اداره‌سی وپروحازمستحکم بربلده‌سی ایدی . بحر حزر ساحلنده ایسه رخس بلده‌سنی حائز ایدی .

خوزستانك ملحقاتی ، سوسیان قطعه‌سی داخلنده اولوب اك مشهور پایتختلردن سوس بلده‌سنی جامع ایدیکه بوکون شوشتر بلده‌سی قربنده انقاض و بقایاسی مشاهده اولنور . فارس ایالتی عراق عجمی ایالتنه مصادفدر . پرسه پولیس واسپادان تسمیه ایدیلان اصفهان مضافاتندن ایدی .

قارمانیا قطعه‌سی الحالة هذه کرمان ایالتی تسمیه اولنان قطعه ایدیکه کشم تسمیه اولنان اوراقتا وهرمز تسمیه اولنان اورغاند ویاخود اوخریس اطه‌لرینی جامع اولوب بونلردن اورغاند

قرون وسطی‌ده طائفه باغیهٔ جنکیزه‌نك استیلاسندن کوچ بالا قورتیلان هرمز قبائلنه مأوی وملجاء اولمشدر .

بارثیلر میلاد عیسادن اوچ عصر مقدم جهالتدن مدنیته عبور ایتمشلر وواسع بر حکومت تشکیل ایلمشلردر . روماليلر بر زمان شوکت وحکومتندن استعاذه ایتمکه باشلامشدی . بوحکومتك مرکزی هکاتومپل بلده‌سی آرشیدیلرك مقری ایدی .

انطاکیه ، اسکندر کبیرك اثر بناسی و آنتیوخوس نام روما حکمدارینك یادکارزینت و عمارتی اولمغله آنتیوخ نامیله طانیلر ایدی . الحالة هذه اوروپالیلر بویولده تسمیه ایدیورلر .

ایرانده حکومت ایدن درت سلاله‌دن هر برنده اصحاب همت ومعرفت ذوات کلمش ، وداراکی قبادو اخسرو وخسرو وعادل نوشیروان وکیکاوس دورلرنده دور اقباللرینه وصول وغرب وشرقی ربقهٔ انقیاده کرفتار ایلمشلردر . یدنجی عصرده ایران عربلر واون اوچنجی عصرده مغول وجنکیز قوامی الطاعتنه داخل اولوب شمدیکی حکمدار قاچار سلاله‌سندن اون التنجی عصرده حکومته باشلامشدر .

افغانستان : اسکندرك فتوحاتی عقیبنده بوقطعه باقتریانا قراللغنه ومؤخراً ایران ومغول وپارث کبی حکومتلره ، تابع اولمشدی . یرلی رؤسا قدیمدنبرو راحتسز اولان قومك امالنه

تبعیت ایله کاه هندستانه وکاه شرق شمالی‌یه طوغری خسارات ایقاع ایدرلر ایدی . خوارزملیلر ، قوم معروف اولوب سوجیان نامیله معروف اولان بخارا ادارەسنه واسکندر کبیر حکومتنه انقیاد ایلدیلر . ماوراءالنهر تیمورلکك منشائی و حکومتنك مرکزیدر . ترکستانه کاجه : هونلر والنلر ، ترکلرك مهد ظهوریدر .

چین : روماللولرله یونانلولر نزدنده تاتارجه ایپك معناسنده اولان سرو ویاخود سه‌ریك نامیله طانیلمشدی. فقط چینك وجه تسمیه‌سی اقوام مسکونه‌سندن کنایه اولوب معلومات صحیحه‌سی عربلرك وقوع تجاوز و اعلاء کلمةالله ایلدکاری دورده حین نامیله طانیدلمغه باشلانلمشدر . اون التنجی عصرده سیاح وندیکلو مارقوپولو بعض معلومات الده ایتمشسه‌ده ینه عصرمزك ترقیاتیله متناسب دکلدر . چینك اجتماع مدنیسی ٤٥٠٠ سنه اول وقوعبولدیغی روایت اولنوب ٢٢ سلاله حکمران اولمش و ٢٣٨ ایمپراطور کلمشدر . شمدیکی سلاله مانچو سلاله‌سی اولوب ١٦٤٤ تاریخنده رأس ادارەیه کچمشدر .

١٨٦٠ تاریخنده فرانسه وانکلتره دولتلری چینی تضییق وتجارت عمومیه‌نك سربستانکنی تأمین ایلمشلرسه‌ده معهود آفیون تجارتی رواجی خلقی پریشان ایتمکده‌در .

١٨٩٥ سنه‌سنده چین ژاپونیا ایله محاربه ایتمشدر . ١٨٩٧

سنه‌سنده فرانسه وانکلتره والمانیا وروسیه حکومتلرینك بعض مطلوباتلری مقابلنده کأن حق فزانوب وای‌های‌وای وپور آرتور کبی لیمانلری استیجار ایلدیلر .

ژاپونیا . — وقتیله چین اجزای مالکنه‌دن ایدی . ۶۶۰ سنه‌لك بر خاندان اوراده حکومت ایدییور . اون اوچنجی عصر میلادیده مارقوپولو بورالری کشت‌وکذار ایدرك ژاپونلره ژیپانلرك حکومتی اطلاق ایلمشدر . ۱۸۵٤ تاریخنده مناسبات تجاریه‌یه وبخصیص غربله وامریقا ایله معاملاته بدأ ایلمش و یوماً فیوماً فن و معرفت وصنایع نفیسه‌ده اثبات قدرت واستعداد ایلدکدن ماعدا معارف مدنیه‌ده وتجارت خصوصنده غرب حکومتلرندن کیرو طورمامغه باشلامشدر . ۳۰ سنه اول اقوام وحشیه عدادنده مشاهده اولنان بو قومك الیوم احراز ایلدیکی قدرت شایان حیرت اولدیغی کبی براهین مدنیه‌سنی ۱۸۹۵ سنه‌سنده وقوعبولان چین محارباتنده اظهار وبر قاتدها اعلا ایلمشدر .

هندستان : یونانیلر ورومالیلر بوقطعه‌یه بزم کبی هندستان نامنی ویریرلر ایدی . اعصار قدیمه‌ده فنون وحکمیانك وعقائد مذهبیه‌نك محلی اولمغله مشتهر اولوب بر نیجه غرب علماسنك مدرسهٔ ادب ومعرفتی اولمش ایدی .

انیدوس نهری ساحلنده اسکندرك بنا ایلدیکی آتوك

تسمیه اونان طاقسیلا ومشهور آمیرالی نه‌ئارك قیام وحرکت
ایتدیکی یاتلی بلده‌لری غایت مشهور بلاددن ایدی . هند اسب
جوارنده پوروس محاربه‌لرینك خاطره‌لرندن اوله‌رق اسکندرك
بنا ایلدیکی نیسه و بوچیفال نامنده‌کی آتی نامنه بنا ایلدیکی
بوچیفال وپوروس قرالیتك اندروئات اوزرنده‌مبنی لاهور
وغانج اوزرنده کائن سه‌رینادا شهرلری موجود ایدی . بونلردن
سه‌رینادا بلده‌سندن بر راهب ایلك دفعه اولمق اوزره ایپك
بوجکی کتورمش وایمپراطور معروف ژوستینیانه تقدیم اولنمشدر .
اسکندرك هندستان سفری یونانیلره شمال غربی جهتلرینی
طانتمش وسلجوقیلر اسیاده سطوت واقبالك اوج اعلاسنه بالغ
اولدقلری صره‌لرده غانجه قدر توسیع ملك ایتمشلردی .
امویلردن عبدالملك بر والیسیله بورالری ضبط وربط التنه
المش واون برنجی عصرده غزنویلر وغوریلر سلطنت ایده‌ـ
بیلمشلردر . مغوللر وتیمورلنك بابر خانی مغول عرقنك
حدوثنه باشلوجه سببلریدرلر . حکومات اسلامیه اداره‌سی
اورنك‌زیب دورنده مظهر قوت اولمشدر .
هندستانده ١٨٣٨ سنه‌سنده سیاح مشهور لابوردونه ایله ماهه
ودوپلقس نام سیاحلر فرانسه نامنه بعض مستعمرات تشکیلنه مبادرت
ایلمشلرسه‌ده انکلتره‌نك اوصره‌لرده احداث ایلدیکی هندستان
شرکتی مستولیان سائره‌یه رقابت وحتی سبقت ایده‌رك ١٨٥٧

تاریخنده بوشرکت متعین آدملره ، وقوی ومنتظم قوهٔ عسکریه یه مالك اولمشدیکه بر ارهلق سپاهیلر یعنی یرلی عسکرلری عصیان برلهوقوعه کتوردکلری قاریشیقلق نتیجه سنده حکومت دولذات ادارهٔ اموری اله المشدی. ۱۸۷۷ تاریخنده ایسه انکلتره قرالیچه سی هندستان ایمپراطوریچه سی عنوانی اخذ ایلمشدر . [۱]

خطوط بریه

آسیاده تیمور یوللری

آسیاده موجود شمندوفرلرك قسماً تمدیدی تیمور یولله و قسماً عملیات ترابیه لریله اوغراشلمقده ایسه ده قطعه نك وسعت و اهمیتنه نظراً هنوز تیمور یوللری حد مناسبه ابلاغ اولنه مامشدر . سیبریاده اورنبورغدن تمدید ایدیلوب ماوراء بایقالده نرجنسقه یه قدر عملیاتی ختامبولان تیمور یول آموز ایالتنه قدر واصل اوله جقدر . حطك پروژه سی موجبنجه منتهاسی ولادیستوقدر .

مانچوریه ده روسیه حکومتنك بالامتیاز تمدید ایلمکده اولدیغی حط آیروجه بر قسم تشکیل ایدر .

ماوراء بحرخزرده ساحلدن بر حط باشلیوب مروو وبخارا

[*] عربستان قطعه سی تاریخی ژه ئوغرافیای عثمانی قسمنده بحث اولنور .

وسمرقنده وطاشکندده منتهی اولمقده‌در . بوخطك برقولی
هرات بوغازلرینه وچارچویه ایلروله‌مشدر .

هندستانك تیمور یوللری قطعات سائره‌یه نسبةً زیاده‌در .
قالقوته ویاخود کلکته‌دن باشلیان خط اوچ قول اولوب مسافات
جزئیه‌ده منتهی اولورسه‌ده بونلردن بنارس الله آباد ، دلهی ،
لاهور وملتان خطی یك مهم اولوب غوندآوا جوارندن
بلوجستانه وبعده افغانستانه داخل اوله‌رق قندهاره
واصل اولور وخطك جنوبه طوغری ایندوس حوصه‌سنده
بر شعبه‌سی عمان ساحلنده کراچیده ختام بولور .
بنارسك بومبایه برطریق مواصله‌سی واردر . بنارسدن قالقوب
جبالپوره اوغرار وتاپتی نهرینی برمکمل کوپریله کچدکدن صکره
بومبایه واصل اولور . اشبو ایکی خط بیننده یعنی کراچی خطیله
بومبای خطی بیننده اوچ خطله برطاقم شعبه‌خطلری موجوددر .
برنجیسی قامپوردن تفرع ایدوب بومبای خطنه برلشور . دیکر
طرفدن الله اباده ودیکر طرفدن اغرایه متصل اولور .
ایکنجیسی : عجامیردن ماندا سوره مواصلات وباربدا نهرینی
کچدکدن صکره بومبای خطنه برلشور . اوچنجیسی عجامیردن
احمد آباده واصل اولور . وکجرات یاریم آطه‌سنده پاتری وهوته‌ی
ودیویه اوچ شعبه تفریع ایلر وبونلردن صکره اصل خط بارودا
بلده‌سنه وسوراته اوغرایه‌رق مستقل برخط اوله‌رق بومبایه

واصل اولور . اشبو بومبای خطی جنوبنده پوناهیلی ومادراسه ومادراسدن سالم وغاوری‌یه وبورادن برقول قالیقوته وتاعیاتا نامه وپوندیشیری‌یه اوغرایوب تکرار مادراسه مواصلت ایدر . پنجابده کلکته خطی افغانستان حدودنده کائن پیشاوره قدر اوزادیلمشدر .

هندچینده یالکز بیرمانیاده مارتابان کورفزینه قریب اولوب ایراتوادی اوزرنده واقع اولان رانغوندن بری برمانیانك مرکزی اولان ماندالایه ودیکری بیرمان انکلیزی‌یه اولمق اوزره ایکی خط موجوددر . ژاپونیا تیمور یوللری ارضینك محدودیتیله برابر اهمیتله ذکره شایان اولوب نیپون آطه‌سنده چوغاری بوغازندن باشلایان خط جنوبده طوقیویه اوغرایه‌رق میاقو ویاخود کیوته بلده‌سنه وبهات میسیمابادایه واصل اولور . کیوسیو آطه‌سنده بری ناغازاکی‌یه دیکری بوندن متفرع اولمق اوزره قوماتومایه بر تیمور یولی واردر . آطه‌سنده‌ده وسعتیله متناسب برخط موجود در .

خطوط بحریه

چناق‌قلعه بوغازندن بدأ ایله بتون آسیا قطعه‌سنده برسیاحت بحریه اجراسنی تصور ایدن کمسنه اسکندریه‌یه قدر یاخود ینه

بو بلده‌يه كلمك اوزره ازمير ، ردوس ، مرسين ، اسكندرون ، بيروت عكا ويافه غزه‌يه اوغرار . هرحالده اسكندروندن پورت سعيده وبعده سويش قنالندن عبور ايدرك بحر احمره مواصلت ايله باب‌المندب بوغازينه منتهی اولور . بيان اولنان خط جهت بحردن اسيانك آوروپايه الك كسديرمه خطی اولوب برنجه سفائن تجاريه حموله‌لرينی بوطريق اقصردن امرارله بحر محيط هندی‌يه ايصال ايدر . آوروپانك اسيايه خط ارتباطی‌بودر .

باب‌المندب بوغازندن چيقلدقده اوچ خط كذركاهنه تصادف ايدر . برنجی خط باب‌المندبدن طوغريجه سيلانده واقع‌قولومبو شهرينه ايكنجی خط طوغريجه بومبايه وبورادن كراچی‌يه وبلوجستان سواحلنه و عربستان ياريم اطه‌سنده مسقط ونهايت هرمز بوغازندن بندر عباسه اوغرايه‌رق بصره كورفزينه و بحرين اطه‌لرينه وفا وبوغازنده بصره‌يه منتهی اولور . بوخط شط‌العربدن دجله‌يه سفائن صغيره ايله اتصال كسب ايتمشدر . اوچنجی خط باب‌المندب بوغازندن مسقط ، بندر عباس وهرمز وبحرين وبصره‌يه واصل‌اولوب عودتنده ابوشهر ، وبندرعباس كراچی ، بومبايه و بوشهردن رأساً باب‌المندب بوغازينه ملتحق اولور

سيلانده قولومبو اطه‌سنده براقيلان خط ايكی‌يه ايريلور . برنجيسی طوغريجه مالاقا بوغازنده واقع سينغاپور بلده‌سنه

کیدر . ایکنجیسی قولومبودن قالقوب سیلان اطه‌سنده واقع آدم کوپریسی نام قومسالی کچمامك ایچون اطرافنده بر دائره رسم ایدوب قاریقاله ، مدراسه اوغرادقدنصکره غانجك هوغلی نام آغزی واسطه‌سیله کلکته‌یه مواصلت واورادن تکرار بنکاله کورفزینك ساحل شرقیسنی تعقیب ایدرك مارتابان کورفزنده رانغون شهرینه و مالاغاده پونغ اطه‌سنه ونهایت سینغاپوره مواصلت ایلر .

سینغاپوردن اوچ خط حاصل اولور . برنجیسی طونکنده هایپونغ اسکله‌سنه ایکنجیسی اوسترالیاده فیلیپینك لوزان اطه‌سنه وجنوبده مستقلاً جاوه اطه‌سنه واوچنجیسی فورموزه اطه‌سی قارشوسنده واقع هونغ قونغ اطه‌سنه اوغرار .

هونغ قونغ جهتی اوچ طریق بحری‌یه آیریلوب برنجیسی نیپونده طوکیویه ایکنجیسی کیوسیو اطه‌سنده ناغازاکی‌یه اوچنجیسی ساحل چینده واقع شانغایه منتهی اولور . شانغای اسکله‌سندن برخط بچیلی کورفزنده کائن تانغ‌چوفو لیماننه وبعده پکینك اسکله‌سی اولان تیه‌نشین موقع تجاریسنه واریر . کذلك شانغای اسکله‌سندن برخط دیکر، قوره‌بوغازندن‌کچه‌رك‌ولادیوستوقه ومانش بوغازنده کائن نیقولایوفسکی بلده‌سنه مواصلت ایلر . ایشته بوخطك بوکون ولاد یوستوقدن اوروپایه ترجینسقه‌دن

طومسق وادرنبورغ اوزرندن کیتمك اوزره اهمیتله تمدید عملیاتی ایلرولیور .

ایکنجی کتابك صوکی

خطا وصواب جدولی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٧٦	٣	چوان	سه چوان
٧٦	٤	چینغ فو	چینغ تی فو
٧٦	٥	هویه	قویه چئه فو
٧٦	١٦	سیانغ نای	سیانغ تان
٧٧	٧	غیریت	غیرین
١٠٢	٨	غرباً	جنوباً [*]

[*] بلدهٔ اسامیسی سهولری تصحیح اولندی . دیکرلری سیاقدن آکلاشیله جغی جهتله تصحیحنه محل کوریلمدی .